

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

HAZIRLAYAN
ALİ TAHSİN GÜL

**KIRIKKALE YÖRESİNDE BOZLAK DIŞINDA KALAN UZUN HAVALARIN
MAKAMSAL ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. HAMİT ÖNAL

KIRIKKALE – 2010

KİŞİSEL KABUL / AÇIKLAMA

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havaların makamsal analizi” adlı çalışmamı, ilmi ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığımı ve faydalandığım eserlerin bibliyografyada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

27/08/2010
Ali Tahsin GÜL

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ali Tahsin GÜL tarafından hazırlanan “Kırıkkale Yöresinde Bozlak Dışında Kalan Uzun Havaaların Makamsal Analizi” adlı tez çalışması 27.08.2010 tarihinde jürimiz tarafından Müzik Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı:

İmza:

Başkan:

Prof. Dr. Salih AKKAŞ

Üye:

Yrd. Doç. Hamit ÖNAL

Üye:

Yrd. Doç. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE

Önsöz

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı yüksek lisans tezi olarak hazırladığım bu çalışma; Kırıkkale yöresinde bozlak türü dışında kalan uzun hava tiplerini konu almıştır. Varlığı bilinmesine rağmen, Kırıkkale’de bozlak türü dışında uzun havalarla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışmada Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havalar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmamın hazırlanmasında desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen başta yüksek lisans danışmanım Sayın Yrd. Doç. Hamit ÖNAL’a, Kırıkkale mahalli sanatçılarımızdan Kamil ABALIOĞLU’na, hiçbir zaman yardımlarını ve öz verilerini benden esirgemeyen değerli hocam Musa AYÇİÇEK ve Süleyman KOYUNCU’ya, değerli meslektaşım müzik öğretmeni Erdinç EMERCE’ye değerli meslektaşım ve kardeşim Cansu ve Özge GÜL’e, her şeyimi borçlu olduğum anne ve babama sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Ali Tahsin GÜL

ÖZET

KIRIKKALE YÖRESİNDE BOZLAK DIŞINDA KALAN UZUN HAVALARIN MAKAMSAL ANALİZİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Ali Tahsin GÜL

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Bu araştırmada, Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havalardan oluşan 53 eser alınan kayıtlar sonrasında, Geleneksel Türk Halk Müziği ses sistemine göre notaya aktarılmış, aktarılan eserlerin ezgisel yapıları ve dizide yer alan seslerin frekansları tespit edilmiştir. Böylelikle Geleneksel Türk Sanat Müziğinde yer alan makamlara benzerlikleri araştırılmıştır. Bunun sonucu olarak Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlakların seyir, güçlü, makam benzerliği ve geçkileri, incelenen eserlerle karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda Kırıkkale yöresinde varlığı bilinmesine rağmen üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış bozlak dışı uzun havalar tespit edilmeye çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER: Bozlak, Uzun Hava

HAZİRAN 2010- KIRIKKALE

ABSTRACT

THE MODAL ANALYSES OF THE FOLK SONGS HAVING NO RHYTHMS APART FROM BOZLAK OF THE REGION OF KIRIKKALE

(Thesis of Master Degree)

KIRIKKALE UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

In this research, 53 pieces of music including folk songs with no rhythms apart from Bozlak, have been written down as musical notes in accordance with Traditional Turkish Folk Music after the related data have been collected in the region of Kırıkkale. The melodic structures and the values of pitch frequencies of sounds placed in between the melodic lines of the written works, the values of pitch time have been assessed through statistical data. Thus, the similarities between these works and the modes of Traditional Turkish Art Music have been investigated. As a result of this investigation, the course, dominance, mode similarity and transitions of the Bozlaks played and sung in the region of Kırıkkale were compared with the works that examined. According to the data gathered, by determining folk songs with no rhythms apart from Bozlak that have not been studied yet, a study of mode-related analysis over these works was carried even though their existence is known in the region of Kırıkkale.

Key Words: Bozlak, Folk Song with No Rhythms

JUNE 2010-KIRIKKALE

KISATMALAR

G.T.H.M. : Geleneksel Türk Halk Müziği

G.T.S.M. : Geleneksel Türk Sanat Müziği

T.H.O : Türk Halk Oyunları

T.B.M.M. : Türkiye Büyük Millet Meclisi

T.R.T. : Türkiye Radyo Televizyon

TANIMLAR

Makamsal özellikleri; Bu araştırmada makam özelliklerini; eserin karar sesi, eserin güçlü ses/sesleri, eserin yeden sesi, eserin ses değiştirici işaretleri, eserin seyiri, eserin makam benzerliği ve makam geçkileri oluşturur.

Ezgisel karakter; Bu araştırmada ezgisel karakteri; ses frekansı ve süre değerleri oluşturmaktadır.

Uzun hava; Ritim yönünden serbest oldukları halde, belli bir ezgi yapısına sahip sözlü eserlerdir.

“Uzun havalarımızda belli bir usul olmamasına rağmen, bu ezgilerde gizli bir iç ritim her zaman vardır. Ama bu serbest, kendine özgü bir ritim duygusudur. Bu nedenle diğer terimlerin yerine, “serbest ritim” terimi en uygun terim olarak görülmektedir.”(EMNALAR 98)

Uzun havaların özelliklerini tanımlamak ve icra edildiği bölgeler Emnalar’ın tespiti ile aşağıdaki gibidir.

“Serbest ritimlidirler. Ritim bakımından serbest oldukları halde dizi ve makamları ve seyirleri belli kalıplara bağlıdır. Hece veya kelime ritmine uyan parlando recitatif veya parlando rubato tarzda icra edilirler. Bazıları ritimli ve vokal veya ritimli enstrümantal ezgilerle iç içe olabilir. (EMNALAR 98)

Bozlak; *“Bir çok bölgede görülmekle birlikte, Özellikle İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu da, Toroslar’da yaygın olan Avşar ve Türkmen oymaklarına ait olan bir uzun hava türüdür “(EMNALAR 98).*

İÇİNDEKİLER

KİŞİSEL KABUL.....	II
ONAY SAYFASI.....	III
ÖNSÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
KISALTMALAR.....	VII
TANIMLAR.....	VIII
İÇİNDEKİLER.....	IX
ŞEKİLLER VE ÇİZELGELER LİSTESİ.....	XV
BÖLÜM1.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem durumu.....	2
1.1.1. Alt problemler.....	2
1.2. Araştırmanın amacı.....	2
1.3. Araştırmanın önemi.....	3
1.4. Sayıtlılar.....	3
1.5. Sınırlılıklar.....	4
BÖLÜM 2.....	5
2. Kuramsal Çerçeve.....	5
2.1. Kavram ve Terimler.....	5
2.1.1. Makam.....	5
2.1.2. Seyir.....	5
2.1.3. Yeden.....	6
2.1.4. Durak.....	6
2.1.5. Asma karar.....	6
2.1.6. Geçki.....	7
2.1.7. Ses değiştirme işaretleri.....	7
2.2. Serbest ritimli ezgiler.....	8

2.2.1. Uzun hava.....	8
2.2.1.1. Uzun hava çeşitleri.....	9
2.2.1.1.1. Arguvan	10
2.2.1.1.2. Bozlak.....	10
2.2.1.1.3. Divan.....	12
2.2.1.1.4. Gurbet havası.....	13
2.2.1.1.5. Müstezat.....	14
2.2.1.1.6. Barak.....	15
2.2.1.1.7. Maya.....	16
2.2.1.1.8. Hoyrat.....	16
2.2.1.1.9. Yol havası.....	17
2.3. Bozlak dışında kalan uzun havaların bölgesel ve müzikal özellikleri.....	18
2.3.1.Kırıkkale.....	18
2.3.2.Kırıkkale'nin tarihi ve coğrafi konumu.....	18
2.3.3.Kırıkkale'de müzik	20
2.3.4.Kırıkkale halk ezgilerinde kullanılan çalgılar.....	21
2.3.5.Kırıkkale halk ezgilerinde makamlar / ayaklar.....	21
2.3.5.1. Sözlü kırık havalarda makam/ayak.....	21
2.3.5.1.1. Hüseyini ayağında icra edilen eserler.....	21
2.3.5.1.2. Kerem ayağında icra edilen eserler.....	22
2.3.5.1.3. Garip ayağında icra edilen eserler.....	22
2.3.5.1.4. Tatyan ayağında icra edilen eserler.....	23
2.3.5.1.5. Bozlak ayağında icra edilen eserler.....	23
2.3.5.1.6. Kalenderi ayağında icra edilen eserler.....	24
2.3.5.1.7. Belirli bir ayağa dahil olamayan eserler.....	24
2.3.6. Sözsüz(çalgısal/enstrümantal)kırık havalarda makam/ayak.....	25
2.3.6.1.Hüseyini ayağında olanlar.....	25
2.3.6.2.Kerem ayağında olanlar.....	25
2.3.6.3.Garip ayağında olanlar.....	25
2.3.6.4.Hicazkar makamında – kara sevda ayağında olanlar.....	25
2.3.7. Uzun hava.....	26
2.3.7.1.Bozlak ayağında olanlar.....	26
2.3.7.2. Garip ayağında olanlar.....	27

2.3.8. Kırıkkale halk ezgilerinde usul.....	27
2.3.9. Kırıkkale halk ezgilerinde söz.....	27
2.3.10. Kırıkkale mahalli sanatçıları.....	28
BÖLÜM 3.....	30
3. İlgili araştırmalar.....	30
3.1.Yüksek Lisans Tezleri.....	30
3.1.1. “T.R.T Müzik Dairesi Yayınları Türk Halk Müziği Repertuarındaki Sözlü Azerbaycan Mahnılarının Edebî, Ritmik Ve Melodik Yönden İncelenmesi” İsimli Çalışma.....	30
3.1.2. “Türk Halk Müziğinde Coğrafi Motifler Ve Türküler Atlası” İsimli Çalışma.....	30
3.1.3. “Trt Repertuarında Bulunan Denizli Türkülerinin Makam-Ayak, Tür Ve Usul Yönünden İncelenmesi” İsimli Çalışma.....	31
3.1.4. “Elazığ Harput Müziğinde Söz” İsimli Çalışma.....	31
3.1.5. “Bursa’da Müzik Geleneği ve T.R.T. repertuarındaki Bursa Türkülerinin Müzikal Analizi” İsimli Çalışma.....	32
3.1.6. “TRT Repertuarındaki Kırıkkale Türkülerinin Ezgisel Yapı Makam-Ayak Nazım Türü ve Usul Yönünden İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma” İsimli Çalışma.....	32
3.2. Makaleler.....	33
3.2.1. “Uzun Havalarımızdan Bozlak ve Ustaları” İsimli Araştırma.....	33
3.2.2. “Türk Halk Müziğinde Bir Uzun Hava Türü Olarak Bozlak” İsimli Araştırma.....	33
3.2.3. “Türk Halk Müziği Ezgilerindeki Türk Müzik Dokusunun Bilgisayar Destekli Analizi” isimli çalışma.....	34
3.3. Kitaplar.....	34
3.3.1 “Türk Halk Müziği Ve Nazariyatı” İsimli Çalışma.....	34
3.3.2. “Türkü” İsimli Çalışma.....	34
3.3.3. “Derleme Notları 1. Kitap” İsimli Çalışma.....	35
3.3.4. “Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri” İsimli Çalışma.....	35
3.3.5. “Türk Müziğinin Kökeni ve Gelişimi” İsimli Çalışma.....	35
3.3.6. “Türkülerin isyanı” İsimli Çalışma.....	36
3.3.7. “Anadolu Türküleri ve Musiki İstikbalimiz” İsimli Çalışma.....	36

3.3.8. “Türk Musikisi” İsimli Çalışma.....	36
BÖLÜM 4.....	37
4. Yöntem.....	37
4.1. Araştırmanın yöntem ve modeli.....	37
4.2. Evren.....	37
4.3. Örneklem.....	37
4.3.1. Örneklemi oluştururken izlenilen yol.....	37
4.4. Verilen toplanması.....	41
4.5. Verilerin çözümlemesi.....	41
4.6. Verilerin analizi.....	42
4.7. Markov tekniği ve kullanım alanları.....	42
BÖLÜM 5.....	44
5. Bulgular ve yorum.....	44
5.1. Bozlakların ve bozlak dışında kalan uzun havaların ses sınırı açısından durumlarının incelenmesi.....	44
5.2. Bozlak dışında kalan uzun havaların süre değeri ve frekans değeri bakımından durumunun incelenmesi ve makamsal özelliklerinin tespiti.....	66
BÖLÜM 6.....	128
6. Sonuç ve Öneriler.....	128
6.1. Sonuçlar.....	128
6.2. Öneriler.....	131
KAYNAKLAR.....	132
EK.....	135
Ek 1. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin notası.....	135
Ek 2. “Bir kız gördüm yıkılası kesin de” adlı eserin notası.....	137
Ek 3. “Siyah saçlar top top olmuş konmuş dalına” adlı eserin notası.....	139
Ek 4. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin notası.....	141
Ek 5. “Mefkure” adlı eserin notası.....	143
Ek 6. “Neredesin dost” adlı eserin notası.....	144
Ek 7. “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin notası.....	145
Ek 8. “Erzincan’a girdim” adlı eserin notası.....	147
Ek 9. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin notası.....	149

Ek 10. “Fariği den de deli gönül” adlı eserin notası.....	151
Ek 11. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin notası.....	153
Ek 12. “Maralım” adlı eserin notası.....	155
Ek 13. “Kaleciğin yolları” adlı eserin notası.....	156
Ek 14. “Aman bana deli derler de” adlı eserin notası.....	158
Ek 15. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin notası.....	160
Ek 16. “Kader gemisi” adlı eserin notası.....	162
Ek 17. “Yine bahar geldi” adlı eserin notası.....	164
Ek 18. “Deli çoban” adlı eserin notası.....	166
Ek 19. “Elifim” adlı eserin notası.....	168
Ek 20. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin notası.....	171
Ek 21. “Ervahı ezelden” adlı eserin notası.....	174
Ek 22. “Kader talih derler” adlı eserin notası.....	176
Ek 23. “Kendi talihim” adlı eserin notası.....	178
Ek 24. “Vefasız sevdim” adlı eserin notası.....	180
Ek 25. “Bu gün günlerden cuma” adlı eserin notası.....	182
Ek 26. “Çayır çimen” adlı eserin notası.....	184
Ek 27. “Yürü yalan dünya” adlı eserin notası.....	186
Ek 28. “Doktor tabip” adlı eserin notası.....	188
Ek 29. “Gökçe kız” adlı eserin notası.....	190
Ek 30. “Tan yelleri (Kamber Ağıdı)” adlı eserin notası.....	193
Ek 31. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin notası.....	195
Ek 32. “Zalım avcı” adlı eserin notası.....	198
Ek 33. “Aman Ankara’da yedim taze meyveyı” adlı eserin notası.....	200
Ek 34. “Ben gidiyom emanetim Allaha” adlı eserin notası.....	202
Ek 35. “İki büyük nimetim var” adlı eserin notası.....	204
Ek 36. “Zahidem” adlı eserin notası.....	206
Ek 37. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin notası.....	207
Ek 38. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin notası.....	209
Ek 39. “Kardeş kurşunu” adlı eserin notası.....	211
Ek 40. “Ağ gelin” adlı eserin notası.....	213
Ek 41. “Benim işte” adlı eserin notası.....	215
Ek 42. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin notası.....	217

Ek 43. “Boz bulanık nehir” adlı eserin notası.....	219
Ek 44. “Yavru yavru” adlı eserin notası.....	221
Ek 45. “Soranlara ne deyim” adlı eserin notası.....	224
Ek 46. “Yine bahar geldi” adlı eserin notası.....	227
Ek 47. “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin notası.....	230
Ek 48. “Konya yolunda” adlı eserin notası.....	232
Ek 49. “Derdinden deli oldum” adlı eserin notası.....	234
Ek 50. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin notası.....	236
Ek 51. “Seferim ebedi” adlı eserin notası.....	238
Ek 52. “Şu fani dünya” adlı eserin notası.....	240
Ek 53. “Sarı çiğdem gibi” adlı eserin notası.....	242
Özgeçmiş.....	243

ŞEKİLLER VE ÇİZELGELER

Tablo 1. Kırıkkale yöresine ait olan TRT repertuarına girmiş G.T.H.M eserler.....	38
Tablo 2. Kırıkkale yöresinde icra edilen uzun ve kırık havaların sayısal dağılımı...	39
Tablo 3. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak ve bozlak dışında kalan uzun havaların sayısal dağılımı.....	39
Tablo 4. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların incelenmiş ve incelenmemiş olarak sayısal dağılımı.....	40
Tablo 5. Bozlak dışında kalan bu 53 eser ses sahası bakımından ele alındığında; bu eserlerden tiz genişleme yapan, 8. dereceyi (oktavı) aşan eserler.....	64
Tablo 6. Bozlak dışında kalan bu 53 eser ses sahası bakımından ele alındığında; bu eserlerden pest genişleme yapan eserler.....	65
Tablo 7. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin makamsal incelemesi.....	67
Tablo 8. “Bir kız gördüm yıkılası Keskin de” adlı eserin makamsal İncelemesi.....	68
Tablo 9. “Siyah Saçlar Top Top Olmuş Düşmüş Dalına” adlı eserin makamsal incelemesi.....	69
Tablo 10. .“Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	70
Tablo 11. “Mefkure” adlı eserin makamsal incelemesi.....	71
Tablo 12. “Neredesin dost” adlı eserin makamsal incelemesi.....	72
Tablo 13. “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin makamsal incelemesi.....	73
Tablo 14. “Erzincan a girdim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	74
Tablo 15. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin makamsal incelemesi.....	75
Tablo 16. “Fariğ den de deli gönül” adlı eserin makamsal incelemesi.....	76
Tablo 17. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin makamsal incelemesi....	77
Tablo 18. “Maralım” adlı eserin makamsal incelemesi.....	78
Tablo 19. “Kaleciğin yolları” adlı eserin makamsal incelemesi.....	79
Tablo 20. “Aman bana deli derler” adlı eserin makamsal incelemesi.....	80
Tablo 21. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin makamsal incelemesi.....	81
Tablo 22. “Kader gemisi” adlı eserin makamsal incelemesi.....	82

Tablo 23. “Yine bahar geldi” adlı eserin makamsal incelemesi.....	83
Tablo 24. “Deli çoban” adlı eserin makamsal İncelemesi.....	84
Tablo 25. “Elifim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	85
Tablo 26. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin makamsal incelemesi.....	86
Tablo 27. “Ervahı ezelden” adlı eserin makamsal incelemesi.....	88
Tablo 28. “Kader talih derler” adlı eserin makamsal incelemesi.....	89
Tablo 29. “Kendi talihim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	90
Tablo 30. “Vefasız sevdim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	91
Tablo 31. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin makamsal incelemesi.....	92
Tablo 32. “Çayır çimen” adlı eserin makamsal incelemesi.....	93
Tablo 33. “Yürü yalan dünya” adlı eserin makamsal incelemesi.....	94
Tablo 34. “Doktor tabip” adlı eserin makamsal incelemesi.....	95
Tablo 35. “Gökçe kız” adlı eserin makamsal incelemesi.....	96
Tablo 36. “Tan yelleri (kamber Ağıdı)” adlı eserin makamsal incelemesi.....	97
Tablo 37. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	99
Tablo 38. “Zalım avcı” adlı eserin makamsal incelemesi.....	100
Tablo 39. “Aman Ankara da yedim taze meyveyı” adlı eserin makamsal incelemesi.....	101
Tablo 40. “Ben gidiyom emanetim allaha” adlı eserin makamsal incelemesi.....	102
Tablo 41. “İki büyük nimetim var” adlı eserin makamsal incelemesi.....	104
Tablo 42. “Zahidem” adlı eserin makamsal incelemesi.....	105
Tablo 43. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin makamsal incelemesi.....	106
Tablo 44. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	107
Tablo 45. “Kardeş kurşunu” adlı eserin makamsal incelemesi.....	108
Tablo 46. “Ağ gelin” adlı eserin makamsal incelemesi.....	109
Tablo 47. “Benim işte” adlı eserin makamsal incelemesi.....	110
Tablo 48. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin makamsal incelemesi.....	111
Tablo 49. “Boz bulanık nehir” adlı eserin makamsal incelemesi.....	112
Tablo 50. “Yavru yavru” adlı eserin makamsal incelemesi.....	113
Tablo 51. “Soranlara ne deyim” adlı eserin makamsal incelemesi.....	114
Tablo 52. “Yine bahar geldi” adlı eserin makamsal incelemesi.....	115
Tablo 53. “Karadağ ın boz yılanı” adlı eserin makamsal incelemesi.....	116
Tablo 54. “Konya yolunda” adlı eserin makamsal incelemesi.....	117

Tablo 55. “Derdinden deli oldum” adlı eserin makamsal incelemesi.....	118
Tablo 56. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin makamsal incelemesi.	120
Tablo 57. “Seferim ebedi” adlı eserin makamsal incelemesi.....	121
Tablo 58. “Şu fani dünya” adlı eserin makamsal incelemesi.....	122
Tablo 59. “Sarı çiğdem gibi” adlı eserin makamsal incelemesi.....	123
Tablo 60. Bozlak dışında kalan uzun havaların içerisinde geçen makamsal geçkiler.....	124
Tablo 61. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların güçlü tuttuğu derecelerin sayısal dağılımı.....	124
Tablo 62. Bozlak dışında kalan 53 uzun havanın diğer uzun havalara benzerliklerinin sayısal dağılımı.....	127
Grafik 1. Kırıkkale yöresine ait olan TRT repertuarına girmiş G.T.H.M eserlerin yüzdesel dağılımı.....	38
Grafik 2. Kırıkkale yöresinde icra edilen uzun ve kırık havaların yüzdesel dağılımı.....	39
Grafik 3. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak ve bozlak dışında kalan uzun havaların yüzdesel dağılımı.....	40
Grafik 4. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların incelenmiş ve incelenmemiş olarak yüzdesel dağılımı.....	40
Grafik 5. Kırıkkale yöresinde seslendirilen bozlak dışında kalan uzun havaların kaynak kişilere göre yüzdesel dağılımı.....	41
Grafik 6. Bozlak dışında kalan uzun havaların tiz ve pest genişlemelerine göre (%) yüzdesel dağılımı.....	66
Grafik 7. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	66
Grafik 8. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	67
Grafik 9. “Bir kız gördüm yıkılası Keskin’de” adlı eserin süre değerinin İncelemesi.....	67
Grafik 10. “Bir kız gördüm yıkılası Keskin’de” adlı eserin frekans değerinin İncelemesi.....	68
Grafik 11. “Siyah Saçlar Top Top Olmuş Düşmüş Dalına” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	69
Grafik 12.“ Siyah Saçlar Top Top Olmuş Düşmüş Dalına” adlı eserin	

frekans değerinin incelemesi.....	69
Grafik 13. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	70
Grafik 14. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	70
Grafik 15. “Mefkure” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	71
Grafik 16. “Mefkure” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	71
Grafik 17. “Neredesin dost” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	72
Grafik 18. “Neredesin dost” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	72
Grafik 19. “Şu bahçede kırmızı gül kazanım” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	73
Grafik 20. “Şu bahçede kırmızı gül kazanım” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	73
Grafik 21. “Erzincan a girdim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	74
Grafik 22. “Erzincan a girdim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	74
Grafik 23. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	75
Grafik 24. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	75
Grafik 25. “Fariğ den de deli gönöl” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	76
Grafik 26. “Fariğ den de deli gönöl” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	76
Grafik 27. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	77
Grafik 28. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	77
Grafik 29. “Maralım” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	78
Grafik 30. “Maralım” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	78
Grafik 31. “Kaleciğin yolları” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	79
Grafik 32. “Kaleciğin yolları” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	79
Grafik 33. “Aman bana deli derler” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	80
Grafik 34. “Aman bana deli derler” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	80
Grafik 35. “Aman aşığıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin süre değerinin	

incelemesi.....	81
Grafik 36. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin frekans değerinin	
incelemesi.....	81
Grafik 37. “Kader gemisi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	82
Grafik 38. “Kader gemisi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	82
Grafik 39. “Yine bahar geldi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	83
Grafik 40. “Yine bahar geldi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	83
Grafik 41. “Deli çoban” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	84
Grafik 42. “Deli çoban” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	84
Grafik 43. “Elifim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	85
Grafik 44. “Elifim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	85
Grafik 45 “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	86
Grafik 46 “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin frekans değerinin incelemesi...	86
Grafik 47. “Ervahı ezelden” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	87
Grafik 48. “Ervahı ezelden” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	87
Grafik 49. “Kader talih derler” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	88
Grafik 50. “Kader talih derler” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	89
Grafik 51. “Kendi talihim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	89
Grafik 52. “Kendi talihim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	90
Grafik 53. “Vefasız sevdim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	90
Grafik 54. “Vefasız sevdim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	91
Grafik 55. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	91
Grafik 56. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin frekans değerinin incelemesi...	92
Grafik 57. “Çayır çimen” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	93
Grafik 58. “Çayır çimen” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	93
Grafik 59. “Yürü yalan dünya” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	94
Grafik 60. “Yürü yalan dünya” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	94
Grafik 61. “Doktor tabip” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	95
Grafik 62. “Doktor tabip” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	95
Grafik 63. “Gökçe kız” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	96
Grafik 64. “Gökçe kız” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	96

Grafik 65. “Tan yelleri (kamber Ağdı)” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	97
Grafik 66. “Tan yelleri (kamber Ağdı)” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	97
Grafik 67. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin süre değerinin incelemesi..	98
Grafik 68. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	99
Grafik 69. “Zalım avcı” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	100
Grafik 70. “Zalım avcı” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	100
Grafik 71. “Aman Ankara da yedim taze meyveyı” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	101
Grafik 72. “Aman Ankara da yedim taze meyveyı” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	101
Grafik 73. “Ben gidiyom emanetim allaha” adlı eserin süre değerinin incelemesi...	102
Grafik 74. “Ben gidiyom emanetim allaha” adlı eserin frekans değerinin İncelemesi.....	102
Grafik 75. “İki büyük nimetim var” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	103
Grafik 76. “İki büyük nimetim var” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	104
Grafik 77. “Zahidem” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	104
Grafik 78. “Zahidem” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	105
Grafik 79. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	106
Grafik 80. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	106
Grafik 81. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	107
Grafik 82. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	107
Grafik 83. “Kardeş kurşunu” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	108
Grafik 84. “Kardeş kurşunu” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	108
Grafik 85. “Ağ gelin” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	109
Grafik 86. “Ağ gelin” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	109
Grafik 87. “Benim işte” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	110
Grafik 88. “Benim işte” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	110
Grafik 89. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	111
Grafik 90. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	111

Grafik 91. “Boz bulanık nehir” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	112
Grafik 92. “Boz bulanık nehir” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	112
Grafik 93. “Yavru yavru” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	113
Grafik 94. “Yavru yavru” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	113
Grafik 95. “Soranlara ne deyim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	114
Grafik 96. “Soranlara ne deyim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	114
Grafik 97. “Yine bahar geldi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	115
Grafik 98. “Yine bahar geldi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	115
Grafik 99. “Karadağ ın boz yılanı” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	116
Grafik 100. “Karadağ ın boz yılanı” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	116
Grafik 101. “Konya yolunda” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	117
Grafik 102. “Konya yolunda” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	117
Grafik 103. “Derdinden deli oldum” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	118
Grafik 104. “Derdinden deli oldum” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	118
Grafik 105. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	119
Grafik 106. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin frekans değerinin İncelemesi.....	119
Grafik 107. “Seferim ebedi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	120
Grafik 108. “Seferim ebedi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	121
Grafik 109. “Şu fani dünya” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	121
Grafik 110. “Şu fani dünya” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	122
Grafik 111. “Sarı çiğdem gibi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.....	122
Grafik 112. “Sarı çiğdem gibi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.....	123
Grafik 113. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların güçlü tuttuğu derecelerin (%) yüzdesel dağılımı.....	125
Grafik 114. Bozlak dışı uzun havaların makamsal (%) yüzdesel dağılımı.....	125
Grafik 115. Bozlak dışı uzun havalarda kullanılan makamsal geçkilerin (%) yüzdesel dağılımı.....	126
Grafik 116. Bozlak dışı uzun havaların seyir karakterlerinin (%) yüzdesel dağılımı.....	126
Grafik 117. Bozlak dışında kalan uzun havaların güçlü tuttuğu derecelerin (%) yüzdesel	

dağılımı.....	127
Grafik 118. Bozlak dışında kalan 53 uzun havanın diğer uzun havalara benzerliklerinin (%) yüzdesel dağılımı.....	127
Şekil 1. Nan-ü gasam nada taksim de mevla bozlağı.....	45
Şekil 2. Ötmesin bülbüller bozlağı.....	45
Şekil 3. Avşar elleri bozlağı (Avşar bozlağı)	47
Şekil 4. başında pare pare karın var senin bozlağı (dağlar bozlağı).....	49
Şekil 5. Şu fani dünya ya geldin gidiyon bozlağı.....	51
Şekil 6. Yukarıda notası verilen bozlakların ses sahası ve kullanım sıklığı.....	51
Şekil 7. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin ses sahası.....	52
Şekil 8. “Bir kız gördüm yıkılası keskin’de” adlı eserin ses sahası.....	52
Şekil 9. “Siyah saçlar top top olmuş düşmüş dalına” adlı eserin ses sahası.....	52
Şekil 10. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin ses sahası.....	53
Şekil 11. “Mefkure” adlı eserin ses sahası.....	53
Şekil 12. “Neredesin dost” adlı eserin ses sahası.....	53
Şekil 13. “Şu bahçe de kırmızı gül kazarım” adlı eserin ses sahası.....	53
Şekil 14. “Erzincan’a girdim” adlı eserin ses sahası.....	54
Şekil 15. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin ses sahası.....	54
Şekil 16. “Fariğden de deli gönül” adlı eserin ses sahası.....	54
Şekil 17. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin ses sahası.....	54
Şekil 18. “maralım” adlı eserin ses sahası.....	55
Şekil 19. “Kaleciğin yolları” adlı eserin ses sahası.....	55
Şekil 20. “Aman baba deli derler” adlı eserin ses sahası.....	55
Şekil 21. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin ses sahası.....	55
Şekil 22. “Kader gemisi” adlı eserin ses sahası.....	56
Şekil 23. “Yine bahar geldi” adlı eserin ses sahası.....	56
Şekil 24. “Deli çoban” adlı eserin ses sahası.....	56
Şekil 25. “Elifim” adlı eserin ses sahası.....	56
Şekil 26. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin ses sahası.....	56
Şekil 27. “Ervahı ezelden” adlı eserin ses sahası.....	57
Şekil 28. “Kader talih derler” adlı eserin ses sahası.....	57
Şekil 29. “Kendi talihim” adlı eserin ses sahası.....	57
Şekil 30. “Vefasız sevdim” adlı eserin ses sahası.....	57

Şekil 31. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin ses sahası.....	58
Şekil 32. “Çayır çimen” adlı eserin ses sahası.....	58
Şekil 33. “Yürü yalan dünya” adlı eserin ses sahası.....	58
Şekil 34. “Doktor tabib” adlı eserin ses sahası.....	58
Şekil 35. “Gökçe kız” adlı eserin ses sahası.....	58
Şekil 36. “Tan yelleri (kamber ağıdı)” adlı eserin ses sahası.....	59
Şekil 37. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin ses sahası.....	59
Şekil 38. “Zalım avcı” adlı eserin ses sahası.....	59
Şekil 39. “Aman ankarada yedim taze meyveyı” adlı eserin ses sahası.....	59
Şekil 40. “Ben gidiyom emanetim allaha” adlı eserin ses sahası.....	60
Şekil 41. “İki büyük nimetim var” adlı eserin ses sahası.....	60
Şekil 42. “Zahidem” adlı eserin ses sahası.....	60
Şekil 43. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin ses sahası.....	60
Şekil 44. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin ses sahası.....	61
Şekil 45. “Kardeş kurşunu” adlı eserin ses sahası.....	61
Şekil 46. “Ağ gelin” adlı eserin ses sahası.....	61
Şekil 47. “Benim işte” adlı eserin ses sahası.....	61
Şekil 48. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin ses sahası.....	62
Şekil 49. “Boz bulanık nehir” adlı eserin ses sahası.....	62
Şekil 50. “Yavru yavru (huma kuşu)” adlı eserin ses sahası.....	62
Şekil 51. “Soranlara ne deyim” adlı eserin ses sahası.....	62
Şekil 52. “Yine bahar geldi” adlı eserin ses sahası.....	62
Şekil 53. “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin ses sahası.....	63
Şekil 54. “Konya yolunda” adlı eserin ses sahası.....	63
Şekil 55. “Derdinden deli oldum” adlı eserin ses sahası.....	63
Şekil 56. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin ses sahası.....	63
Şekil 57. “ Seferim ebedi” adlı eserin ses sahası.....	64
Şekil 58. “Şu fani dünya ” adlı eserin ses sahası.....	64
Şekil 59. “Sarı çiğdem gibi” adlı eserin ses sahası.....	64

BÖLÜM 1

1. Giriş

G.T.H.M. Türk kültürünün önemli bir parçasıdır. Halkımızın maddi ve manevi bütün değerlerini ve aynı zamanda müzik zevkini bünyesinde barındıran türkülerimiz, toplumumuzun medeniyet kodlarına ilişkin en doğru şifrelerini de taşırlar.

Türkülerimizi sadece birer müzik eseri olarak görmemek gerekir. Türkülerimiz aynı zamanda bize ait dil, din ve tarih bilgilerini de, kutsal bir yük taşırcasına yaşatmaya devam etmektedirler.

Anadolu'nun her yöresine dağınık bir biçimde yerleşen Türkmen/Oğuz boyları, Kırıkkale'de oymak, aşiret, cemaat veya oba adıyla yerleşik durumdadırlar. Türkmen, Avşar, Barak, Cerit, Beğ Dili bunlardan en başta gelenlerdir. Bu oymakların tarih içinde benimseyip yaşattıkları yöresel dil, kıyafet, dokuma, yemek gibi kültürlerinin yanı sıra elbette yüz yıllardır taşıyarak getirdikleri bir müzik anlayışı da mevcuttur.

Kırıkkale yöresi halk ezgilerine baktığımızda; özellikle basit usuller içinde, kürdî, muhayyer kürdî, acem kürdî, muhayyer, hüseyinî ve uşşak makamlarında çok zengin bir motif yapısının kullanıldığını görmekteyiz.

Kırıkkale halk ezgilerinde, özellikle uzun havalar grubunda bozlak türü önemli bir yere sahiptir. Bozlaklarla ilgili bu zamana kadar yapılan çalışmalarla bu konuda belli bilgilere ulaşılmıştır. Oysa Kırıkkale'de bozlak karakteri dışında söylenen ve oldukça fazla örneği ve icracısı bulunan uzun hava türleri de mevcuttur. Biz bu çalışmamızda; Kırıkkale yöresine ait bozlak dışında kalan uzun hava türlerini araştırıp, bozlak türü dışında kalan uzun havalara ait eserlerin dizi, seyir, durak, güçlü ve yeden özelliklerini tespit etmeye çalışacağız.

1.1. Problem Durumu

Bu araştırmada Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun hava tiplerinden 53 eser üzerinde müziksel analiz yapılmıştır.

Yapılan araştırmada, belirlenen eserlerin sayısının Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havaları yansıtacak yeterlilikte olduğu düşünölmektedir.

Çalışmada, Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havaların varlığı, bu eserleri bozlaklardan ayıran ezgisel ve makamsal özellikler araştırılmaktadır.

Bu çerçevede araştırmanın problem cümlesi, “Kırıkkale yöresi bozlak dışında kalan uzun havalar nelerdir, ezgisel ve makamsal özellikleri nasıldır?” olarak tespit edilmiştir.

Problem cümlesinin çözümüne yardımcı olacak alt problemler aşağıda belirtilmiştir.

1.1.1. Alt Problemler

1. Bozlaklarla bozlak dışında kalan uzun havaların ses sınırları karşılaştırıldığında durumları nasıldır?
2. Bozlak dışında kalan uzun havaların süre değerleri ve frekans değerleri bakımından durumları nelerdir? Bozlak dışında kalan uzun havaların makamsal özellikleri nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havaların bozlaklardan farklı olduğunu ortaya koyabilmek için, bozlak dışında kalan uzun havaların ses sınırları, frekansları, süre değerleri, kullanım sıklıkları ve makamsal özellikleri gibi durumların tespiti amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın ortaya koyduğu veriler doğrultusunda, G.T.H.M. içinde yer alan uzun hava formunun Kırıkkale yöresindeki uygulamaları, farklı uzun hava tiplerinin belirlenmesi ve sınıflandırılmasına yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

G.T.H.M. icracılarına, Orta Anadolu Bölgesinde bozlak dışı uzun hava tiplerinin icra edilmesi konusunda ışık tutacağı düşünülmektedir.

Orta Anadolu Bölgesi'nde bozlak dışı uzun havaların varlığının tespiti ile bu konuda araştırma yapan kurum ve kuruluşların dikkatinin çekilmesi düşünülmektedir.

Mesleki müzik eğitimi veren Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Konservatuarlar ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin müzik bölümü öğrenci, öğretmenlerine, G.T.H.M. ile uğraşan amatör, profesyonel kurum ve kuruluşlara Orta Anadolu'ya ait uzun hava tiplerinin anlatılması bakımından kaynak sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma ile Orta Anadolu daki bozlak dışında kalan uzun havaların varlığı, boy, cemaat, oba yerleşimi ve dağılımı hakkında yapılacak araştırmalara ışık tutabilecektir.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın gerçekleşmesinde aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Bu araştırma için izlenilen yöntem, araştırmanın konusuna ve amacına uygun olacak niteliktedir.
2. Araştırma için ulaşılan kaynaklar ve elde edilen veriler yeterlidir.
3. Araştırmanın örneklemini oluşturan eserler araştırmanın evrenini temsil edebilir niteliktedir.
4. Seçilen araştırma yöntemi geçerli ve güvenilir bir yöntemidir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Orta Anadolu Bölgesinin Kırıkkale yöresinde, bozlak dışında kalan uzun hava tipindeki 53 eseri kapsamaktadır. Bu eserler araştırmacı tarafından notaya alınmış ve araştırmanın sınırlılığı bu doğrultuda oluşturulmuştur.

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kavram ve Terimler

2.1.1. Makam

“Dizinin bir dörtlü ile bir beşliden veya bir beşli ile bir dörtlüden meydana geldiğini biliyoruz. Bir dizide en önemli perdeler durak, güçlü ve asma karar perdeleridir. İşte makam, bir dizide durak ve güçlünün önemini belirtmek ve diğer kurallara da bağlı kalmak suretiyle nameler meydana getirerek gezinmeye denir.

Dizi makamın esasını teşkil eder. Fakat dizide belli kurallarla gezinilmezse makam meydana gelmez. Yani dizi statik, makam aktiftir. Başka bir tarifile makam, bir dizide durak, güçlü, asma karar münasebetidir. Dizinin her senin (derecesinin) bir kimliği (hüviyeti), bir de görevi vardır. Kimliği veya görevin bulunduğu sesten başka bir sese geçilmesi halinde, mutlaka bir makam geçkisi var demektir. Makamlarımız üç gruptur:

- I- Basit makamlar*
- II- Şed makamlar (göçürülmüş makamlar)*
- III- Mürekkep (bileşik) makamlar” (Öztuna-2006)*

2.1.2. Seyir

“Dizide makam meydana getirmek üzere gezinmeye seyir denir. Üç türlü seyir vardır:

- 1- Çıkıcı seyir: Durak perdesinden, durak civarından veya durağın altındaki seslerden başlayan ve tiz’e doğru çıkıcılık gösteren seyirlerdir. Mesela Rast makamı.*

Eğer seyir durak civarından başlamamışsa bile hemen durağa yönelinir.

- 2- *İnici- çıkıcı seyir: Güçlü civarından başlayan seyirlerdir. Bu seyirler hem çıkıcılık, hem de inicilik gösteririler. Mesela Suzinak makamı*

Eğer seyire güçlü civarından başlanmışsa hemen güçlüye yönelinir.

- 3- *İnici seyir: Tiz durak veya civarından başlayıp pest'e doğru inicilik gösteren seyirlerdir. Eğer seyre tiz durak civarından başlanmamışsa, hemen tiz durak civarına yönelinir. Mesela Mahur makamı.” (Özkan-2006)*

2.1.3. Yeden

“Batı müziğinde bir çeşit yeden vardır. Bu yeden durak perdesinden bir isim yarım ses aşağıdadır. Yani karar perdesi ile yeden arasında yarım ses uzaklık vardır. Türk musikisinde iki çeşit yeden vardır.

- 1- *Yarım sesli yeden: Durak perdesinden yarım ses aşağıdadır. Yarım sesli yedenlerin verdiği bitiş hissi kesindir.*
- 2- *Tam sesli yeden: karar (durak) perdesinden bir tam ses aşağıdaki yedendir. Bu çeşit yedenin durakla arasında 9 komalık bir uzaklık vardır. Tam sesli yedenlerin verdiği karar hissi daha zayıftır.” (Özkan-2006)*

2.1.4. Durak (Karar)

“Bir dizinin son sesi veya bir makamın karar verilen son perdesidir. Türk makamları, eskiden beri duraklarına göre tasnif edilmiştir.” (Öztuna-2006)

2.1.5. Asma Karar

“Türk musikisinde bir eser içinde yapılan geçici karar. Hane veya eser sonundaki gerçek karar değil, hane içerisinde yapılan ve makamın asıl durak

perdesinden başka bir perdede durulan karardır. Durak perdesindeki asma kararlar azdır.” (Öztuna-2006)

2.1.6. Geçki

“Bir makamdan diğer bir makama geçiş. Musikide başlı başına bir bahis ve sanat olduğu gibi armonide de ayrı bir bölümdür. Türk musikisinde meyan denilen her hangi bir parçanın orta hanesi bilhassa uzun geçki yapmaya husustur. Sürekli geçkilerde eserin donanımı değiştirilebilir. Küçük ve az devam eden geçkilerde, eserin donanımı muhafaza edilir; icap eden arıza değişiklikleri, nota içinde yapılır.” (Öztuna-2006)

2.1.7. Ses Değiştirme İşaretleri

“7 natürel sesden her birini pestleştirmek veya dikleştirmek, yahut dikleşmiş veya pestleşmiş sesleri tekrar eski natürel haline getirmek için kullanılan işaretlerdir.” (Say-1992)

“Türk Musiki sisteminde ise tam sesler, birden fazla parçalara ve farklı şekilde bölünür. İşte tam sesleri yarım ses yükseltip alçaltmak ihtiyacından doğan ve sonra çeşitlenen işaretlere “değiştirme işaretleri” denir.” (Öztuna-2006)

Bozlaklar kendi yörelerinde özel isimlerle bilinmektedir. Cerit bozlağı, Avşar bozlağı, Dağlar bozlağı gibi.

“Özet olarak, feryat etmek haykırmak, ayrıca deve bağırması anlamına bozulamaktan, bozlamaktan gelen bir kelimedir.” (EMNALAR 98)

2.2. Serbest Ritimli Ezgiler (Uzun Havalar)

Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havaları anlayabilmek için, halk müziğinde uzun hava türleri olarak bilinen ve türler olarak nitelendirilen türler hakkında bilgi vermek gereklidir.

“Uzun havalarımızda belli bir usul olmamasına rağmen, bu ezgilerde gizli bir iç ritim her zaman vardır. Ama bu serbest, kendine özgü bir ritim duygusudur. Bu nedenle diğer terimlerin yerine, “serbest ritim” terimi en uygun terim olarak görülmektedir.” (EMNALAR,1998)

2.2.1. Uzun Hava

Uzun hava G.T.H.M içerisinde çok yaygın kullanılan bir türdür. Uzun hava hakkındaki çeşitli araştırmacıların ortaya koyduğu bulgular şu şekildedir.

“Garbi Anadolu köylerinde musiki: Bu havalide üç çeşit musiki vardır. 1. Uzun havalar tabir edilen bestelerdir. Bunlar halk şiirlerini terennüm ederler ki, Avrupa musikisi’ n de de mevcut olan resitatifin mukabilidir. Bu uzun havalar usul ile çalınmaz. Her sanatkarın arzusuna göre serbestce çalınabilir. Bazı şiirlerimizin makam ile okunup aynı zamanda saz dediğimiz altı telli muayyen alet-i musikiye veyahut bağlama, cura ve bunlara mümasil köylerimizde kullanılan sazlara refakat edilerek temsil olunmasıdır.” (ALTINAY, 2004)

“Halk musikisini meydana getiren ezgilerden bir kısmı ölçüye sokulamazlar. Bu çeşit parçalar, ritim bakımından da esaslı bir şekil göstermezler. Bunların sadece dizisi ve dizi içindeki seyri bellidir. İşte bu özellikleri göz önüne alarak uzun havaları söyle tarif edebiliriz. Ölçü ve ritim bakımından serbest olduğu halde dizisi bilinen ve dizi içindeki seyri, belli kalıplara bağlı bulunan ezgilere “Uzun Havalar” denir.” (ELÇİ, 1997)

Emnalar' a göre uzun havaların karakteristik özellikleri şu şekildedir.

“Uzun havaları bir kaç maddede tanımlayabiliriz.

- *Serbest ritimlidirler.*
- *Ritim bakımından serbest oldukları halde dizi ve makamları ve seyirleri belli kalıplara bağlıdır.*
- *Hece veya kelime ritmine uyan parlando recitatif veya parlando rubato tarzda icra edilirler.*
- *Bazıları ritimli ve vokal veya ritimli enstrümantal ezgilerle iç içe olabilir.*
- *Yine bazılarında, genellikle müzik cümlelerinin sonlarında “Oy, of, aman, vay vay” gibi katma sözcükler bulunur.*
- *Eski Anadolu geleneklerine göre uzun havalar, oturarak, sessiz ve baş yere eğik olarak dinlenirdi.*
- *Uzun havalara Anadolu'nun hemen her yöresinde rastlanabilir. Ancak; Trakya, Marmara ve Karadeniz'in sahil kemsinde çok az, Güney, Güney Doğu, Orta, Doğu Anadolu ve Ege bölgesinde daha sık görünür”*
(EMNALAR 98)

2.2.1.1. Uzun Hava Çeşitleri

Anadolu da icra edilen uzun hava türleri yöre ve bölgelere göre çeşitlilik gösterir ve çeşitli isimler alır.

“Uzun havaların illere göre farklı yapıda ve farklı söyleniş tarzında olması, yörenin kültürel ve coğrafi özelliklerinden doğrudan etkilenmektedir. Örneğin Trabzon, Rize, Giresun gibi illerimizde görülen yol havaları, yaylaya çıkmadan önce söylenen, ayrılığı anlatan ezgilerdir ki bu da o yörenin coğrafi koşullarına bağlı olarak gelişen yaylacılık faaliyetinin ortaya çıkardığı bir özelliktir.” (ŞAHİN, 2010)

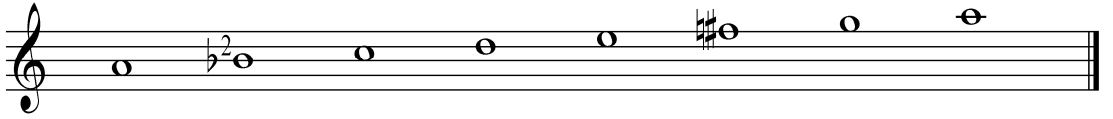
2.2.1.1.1. Arguvan

“Malatya, özellikle Arguvan ilçesi ve Maraş’ın bazı yörelerinde yaygın, alevi Türkmenlerine özgü bir uzun hava türüdür. Sözlerinde doğa, aşk, sevdâ, öğüt ve gurbet konuları işlenmiştir. Hece ölçüsünün 7 ve 11’li kalıpları kullanılmıştır.” (EMNALAR,1998)

Bu uzun hava türünde ezgilerin ses genişlikleri bir sekizli içindedir. Genellikle beşliyi aşmaz. Makam Hüseyinî’dir. Söylenişte en belirgin özellik sözlerin konuşurcasına (recitativ) müzikle uyumudur. Eşlik çalgısı bağlamadır ve bağlama düzeniyle çalınır.

Arguvan havalarına örnek olarak; “Asrı gurbet harap etmiş köyümü” türküsünü verebiliriz.

Arguvan havalarının dizisi;

2.2.1.1.2. Bozlak

“Bir çok bölgede görülmekle birlikte, özellikle İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu da, Toroslar’da yaygın olan Avşar ve Türkmen oymaklarına ait olan bir uzun hava türüdür. “

“Bozlak kelimesinin kökeni hakkında çeşitli görüşler vardır. Öz Türkçe bir kelime olan “Bozlak”’ın çeşitli anlamları, çeşitli eserlerde şu şekilde belirtilmiştir.

“Divan-ı Lügat-it Türk’de “bozla”, “bozlamak” ses vermek bağırma anlamına gelmektedir. Dede Korkut’ta ise bozlatmak, böğürmek manasında kullanmakta, Kırgızca’da ise, “botasın olgan tüyüdey bozlayı bozlayı kaldım men” yavrusu kaybolmuş, çalınmış bir deve gibi bozlara bozlara, feryat içinde kaldım ben denmektedir.”

“Özet olarak, feryat etmek haykırmak, ayrıca deve bağırması anlamına bozulamaktan, bozlamaktan gelen bir kelimedir.”

Bozlak ayrıca Kürdi makamındaki Türküleri belirten bir ayak adı olarak da Bozlak Ayağı şeklinde kullanılmaktadır.

“Bozlakların ses genişliği 8’li, 10’lu hatta 12’li olabilir. Bozlak örneklerinin inici olarak kullanılan dizisi şöyledir.” (EMNALAR, 1998)

- 11 -

Örnek olarak; “Kalktı göç eyledi avşar elleri” türküsünü verebiliriz.

2.2.1.1.3. Divan

Divanlar ülkemizin çok çeşitli bölge ve yörelerinde kullanır.

“Divanlar, genelde bir uzun hava türü olarak bilinmekle beraber usullü çalgısal bölümler taşımaları nedeniyle, hatta bazen bu usullü bölümlere söz de katılması, bu türünde “usullü ve usulsüz” türler içinde incelenmesine olanak sağlamıştır. “

“Divanlara, Erzurum, Elazığ, Diyarbakır, Şanlıurfa, Konya, Kastamonu ve Kerkük’te yaygın olarak rastlanmaktadır. Genellikle birbirlerine benzemelerine rağmen, çeşitli yörelerde divanların icrasında ve sözlü bölümlerinde farklılıklar vardır.”

“Aralarda, başta ve sonda “Ayak” adı verilen usullü çalgısal bölümlerin bulunuşu, türe ait ayrı bir öğedir. Bu çalgısal bölümler genelde 2/4 ya da 4/4’lük ölçülerde olur. Bazıları uzun ve zengin melodik yapıları nedeniyle tek başlarına enstrümantal parçalar olarak da icra edilebilirler.” (EMNALAR, 1998)

Divanlar G.T.H.M.’de kullanımlarına göre hem bir makamı ifade ederler hem de tizlik derecesini göstermek için kullanılırlar.

“Divanlar seslendirilirken dizilerin başına, ortasına ve sonuna “Ah”, “Ağam”, “Ah balam”, Ah ağam”, “aman”, “Aman aman”, “Ey balam”, “Vah” gibi katma sözler kullanılmıştır.” (EMNALAR, 1998)

Örneğin; Kerkük Divanı, Urfa Divanı

2.2.1.1.4. Gurbet Havası

Anadolu'nun batısında kalan yörelerde icra edilen bir uzun hava türüdür.

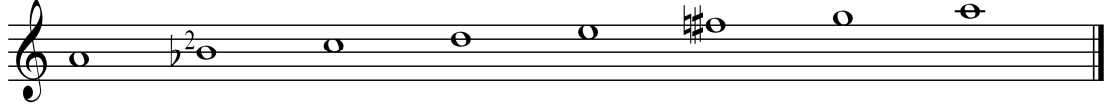
“Gurbet havaları Avşar oymaklarına özgü uzun havalardır. Yurdumuzda yaygın olarak seslendirildiği ve yaşatıldığı yöre “Teke Yöresi”dir.”

“Gurbet havaları konularını itibari ile; ayrılık, sıra, sevgiyi, özlemi gurbette kalanın derdi ve gurbet yolu gözleyenin hasreti, özlemini dile getirir. Özlem, ölüm ve yiğitlik konuları da gurbet duygusu ile işlenmiş, ezgilendirilmiştir. Gurbet havalarının sözleri anonimdir. Dizeler genellikle on birli hece ölçüsündedir. Dizelerin başında ortasında ya da sonlarında;”Of”, “Hey”, “De”, “Beyler of”, “Aman”, “Aman of”, gibi gurbet ve özlem nedeni ile oluşan terennümlerin yanında, “Hadülen” gibi yiğitlik ve mertlik edası taşıyan terennümlerde kullanılır. (Bu türü belirleyen sözel öğedir.) (EMNALAR, 1998)

Gurbet havalarının G.T.H.M.'de bilinen örneklerine bakıldığında Bozlak karakterine benzediği ancak kendine özgü bir seyir ve ses düzeninin olduğu görülmektedir.

“Bu türün ezgi yapısındaki en önemli özellik söyleyicinin sesleri tizden pese doğru (ters glissando) kimi zamanda pesten tize doğru kaydırarak (glissando) birbirine bağlayarak seslendirme yapmasıdır. Karar sesine gelinirken bu uygulama muhakkak yapılır. Gurbet havaları, tiz seslerden başlayarak pes seslere doğru inici bir yapı gösterir. “

“Ezgiler genellikle Hüseyini ve Karcıgar makamındadır. Gurbet havalarına genellikle kaval, sipsi, kabak kemani, üç telli, cura ya da bağlama ile eşlik edilir.” (EMNALAR,1998)

Örneğin; Ali beyim dam başında oturur

2.2.1.1.5. Müstezat

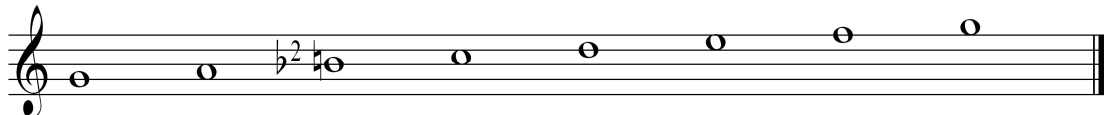
“Müstezat ayağı hem bir uzun hava türü hem de geleneksel Türk Halk Müziğinde bir ayak ismidir. Müstezat’ın sözcük anlamı ziyade, artmış, çoğalmış demektir. Uzun bir dizenin sonuna eklenen kısa bir dizeden oluşmuştur. Dizenin sonuna eklenen bu kısa dize, buradaki artan, ziyade olan dizedir. Zaten burada türü belirleyen en önemli öge, divan edebiyatında “Müstezat” olarak bilinen şiirsel yapıdır. Yani sözel ögedir. Ayrıca büyük bir kısmı Rast olmak üzere Mahur, Acemaşiran makamlarının kullanışı bir diğer ögedir.

Geleneksel halk müziğimizde, bu makamdaki bütün türkülere “müstezat ayağı’nda ki türküler” deme geleneği buradan gelmektedir.

Müstezatlar rast, mahur ve acem aşiran makamlarına benzeseler de kendilerine özgü bir seyir karakterleri vardır.

“Söz özelliklerini açıkladığımız müstezat, Erzurum, Elazığ ve Şanlıurfa’da yaygın bir uzun hava türüdür. Bu türün en belirgin özelliği Rast makamında olmasıdır. Geçmişte Harput’ta sıkça seslendirilen ve yaygın olan bu türün günümüzde gözdeliği azalmıştır. Yörede müstezatların sonunda yine Rast makamından türkülerin seslendirilmesi gelenektir. Günümüzde Rast türkülere “müstezat ayağında” adlandırmanın yapılması da bu nedendendir.” (EMNALAR, 1998)

Müstezat havaları dizisi;

Örnek verecek olursak; Erzurum ve Elazığ'da seslendirilen ;

“ Aşkın ezeli aşkına ilham-ı hüdadır” , Ey dil durursun demidir başla figane”

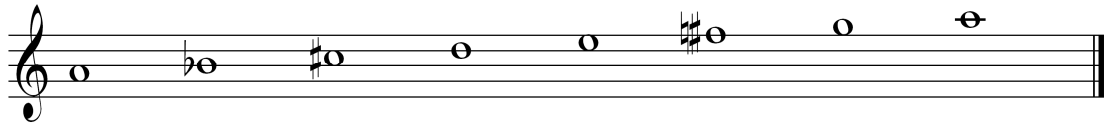
2.2.1.1.6. Barak

“Barak havaları, barak Türkmenlerine özgü bir uzun hava türüdür. Barak Türkmen köyleri Gaziantep'in Oğuzeli ilçesi ile Urfa'nın Akçakale ilçesi arasındadır. Bu ovaya Barak ovası denir. Anadolu'da Türkmenlerin yaşadığı bölgelerde uzun hava türleri çeşitlilik gösterir. Bu yörede ise uzun hava önümüze barak şeklinde çıkmaktadır.”

Baraklar çevresindeki ve bütün yurttaki diğer yöreleri etkilemişlerdir. Bu yönleri ulusal bir kimlik kazanmış yöre özelliği taşımaktadırlar.

“Barak havaları Barakların yaşadığı yörelerde yaygın olup, özellikle Oğuzeli, Kilis, Nizip, Adana ve Kahramanmaraş'ın kimi kesimlerinde canlılığını korur. Sözlerinde genellikle iskan (göç) doğa, sevdâ, ölüm halk hikâyelerinden alınan konuları bulmak mümkündür. On birli hece vezni kullanılır. Barak havaları Hicaz, Hüseyîni, Saba makamlarının kullanıldığı uzun havalarlardır. Baraklar genelde tiz seslerden başlar, inici bir yapı gösterirler. Türü belirleyen diğer öğeler, tirillerin ve zaman zaman ter glissandoların yapılması motif ve küme sekilemeleridir.” (EMNALAR,1998)

Barak havaları dizisi:

Örnek olarak; Gaziantep yöresine ait “Gider durnam yayladan gider” türküsünün verebiliriz.

2.2.1.1.7. Maya

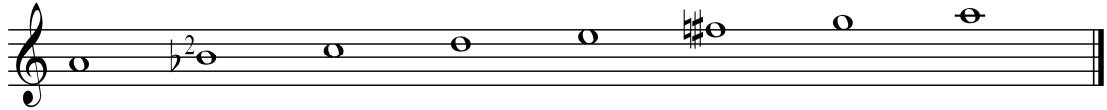
“Maya, kelime anlamı olarak bir şeyin özü, bir şeyin oluşması için asıl ve gerekli madde demektir. Ancak GHM ‘de kullanılan “Maya” sözcüğü ile ilişkisi ne derecededir açıklanamamıştır. Mayalar doğu ve güneydoğu Anadolu’da yaygın bir uzun hava türüdür. Özellikle Erzurum, Harput, Eğin, Sivas, Diyarbakır, Erzincan’da birbirinden güzel Mayalara rastlamaktayız. Ayrıca Anadolu’nun çeşitli bölgelerinde bu uzun hava türüne benzeyen halk ezgilerine rastlamak mümkündür.”

“Mayaların konuları genellikle aşk, sevgi, sevgili, ayrılık, gurbet vb. konuları üzerinedir. Sözleri çoğunlukla anonim olmasına karşın saz şairlerine ait olanları da vardır.”

Mayalar dizi, seyir ve icra edilme biçimleri ile G.T.H.M.’de omurgasını oluştururlar.

“Genellikle 4+7 duraklı 11 li hece ölçüsündedir. Mayaların türünü belirleyen temel öge Hüseyini makamında olmalarıdır. Erzurum, Erzincan, Sivas Mayaları genellikle bir sekizli içinde seyrederek. Hatta bir beşli içinde seyredenleri çoğunluktadır. Ancak Elazığ Mayalarında “cılğalı” yada “ cığalı” Maya olarak adlandırılan uzun havaların ses genişlikleri bir sekizliden fazladır. Buradaki mayalarda Hüseyini ya da Muhayyer makamındadır.” (EMNALAR, 1998)

Maya havaları dizisi;

Örnek olarak; “Divrik mayası”, “Erzurum mayası (Huma kuşu)”

2.2.1.1.8. Hoyrat

“Hoyrat; Doğu ve güneydoğu Anadolu’da Erzurum, Erzincan özellikle; Diyarbakır, Elazığ, Şanlıurfa ve Irak Türklerinin yaşadığı Kerkük’te çok yaygın olan bir uzun hava türüdür. Hoyrat türü uzun havalar günümüzde artık sadece bu yörelerde değil Anadolu’nun çeşitli bölgelerinde de söylenmeye, icra edilmeye başlamıştır. Hoyrat; yiğitlik ve mertlik duygusu veren, klasik öğelerle bezenmiş, sözlerinde; sevgi, sevgili, gurbet, keder, umut, yas, özlem, doğa, nasihat vb.

2.3. Bozlak Dışında Kalan Uzun Havaaların Bölgesel ve Müzikal Özellikleri

2.3.1. Kırıkkale

Orta Anadolulun Cumhuriyet şehri olan Kırıkkale geleneksel G.T.H.M.’ ne çok türkü kazandırmış bir ilimizdir. İçersinde çevre illerin ve diğer bölgelerin kültürlerini ihtiva eden Kırıkkale, aynı zamanda bir tarihi yerleşim bölgesidir.

“ TBMM’ ce 21 Haziran 1989 tarihinde kabul edilen bir kanunla il yapılan, Ankara’nın eski ilçesi Kırıkkale, Türkiye’nin İç Anadolu Bölgesi’nde ve bu bölgenin Orta Kızılırmak bölümünde yer almıştır. 4365 kilometre kare büyüklüğündeki toprakları; doğudan Çorum ve Yozgat, batıdan Ankara, güneyden Kırşehir ve kuzeyden Çankırı illerinin topraklarıyla çevrilmiştir.”(Kırıkkale Belediye Başkanlığı 1998)

“ Osmanlı Devletine ait vesikalarındaki bilgilere göre bölgeye en azı 300-400 yıldır “Kırkkal’a/Kırıkkale” denilmektedir.” (Kırıkkale Belediyesi Kültür Tarih Yayınları 2008)

2.3.2. Kırıkkale’nin Tarihi ve Coğrafi Konumu

“Kırıkkale, eski bir Oğuz-Türkmen yerleşim bölgesidir.1073 yılından itibaren Oğuz Beyleri bölgeye hâkim olmaya başladılar. Yöreye ilk yerleşenlerden birinin Pir-i Türkistan Ahmet Yesevi’nin oğlu Haydar Sultan olduğuna inanılmaktadır.”(İVGİN-1984)

“1121 yılında Balışeyh’te ilk caminin yapıldığının belirlendiği Kırıkkale,1127 yılından itibaren de kesin olarak bir Türkmen yerleşim bölgesi haline gelmiştir.

Kırıkkale bir bilim adamına göre, işgal görmemiş, etnik dağınıklığı az, dini homojenliği belirgin, Türkiye’nin en az kültür değişimi geçirmiş, kültür safiyetini korumuş bir yöremizdir.” (ATALAY 1996)

Kırıkkale Anadolu’nun Orta Kızılırmak Havzası’nda kalan bir Anadolu şehridir.

“ Kırıkkale bölgesi tarihini Ankara tarihiyle birlikte düşünmek, incelemek ve araştırmak uygun olur. Çünkü çok yakın olması nedeniyle buralar, eskiden beri Ankara'ya bağlı bir yöre olarak kalmıştır. Ankara'nın Türklerin eline ilk olarak 1073 yılında geçtiği dikkate alınırsa, Kırıkkale bölgesinin de -genel olarak- aynı yıllarda Türkleşmeye ve İslamlaşmaya başladığı kabul edilebilir. Bazı Haçlı seferleri sırasında buralar tekrar Bizanslıların eline geçmiş olmasına rağmen XII. Yüzyıldan itibaren Selçukluların hakimiyetine kesin olarak geçmiştir. Daha sonraki asırlarda Orta Asya'dan, Anadolu'ya göç eden Oğuz Türk boylarından pek çok aşiret ve cemaat Kırıkkale bölgesinde iskan edilerek, buralar bütünüyle Türk ve İslam diyarı haline getirilmiştir.”

Bu coğrafya bulunan Kırıkkale Anadolu kültürlerini geçmişten geleceğe doğru taşıma anlamında bir köprü vazifesi üstlenir.

“İl topraklarının denizden ortalama yüksekliği 700 m. dir. Kuzeybatı-güneydoğu yönünde uzanan Koçu Dağı 4 km genişlik ve 7 km uzunluğa sahip olup, en yüksek noktası Yığlıtepe'dir (1278 m.). Güney ve güneydoğuda Denek Dağ sırası Çoruhözü Vadisinin güneyinde Keskin ile İzzettin Köy arasında uzanmaktadır. En yüksek noktaları; Gavur Tepesi (1742 m.) ile Bozkaya Tepesi (1577 m.)'dir. Bölgenin en uzun, en geniş ve en yüksek kütlesini oluşturur, uzunluğu 44 km, genişliği 30 km'dir. Kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanan Küre Dağ'ının en yüksek yeri Küre Tepesi (1450 m.) dir.”

Kırıkkale doğu, batı, güney, ve kuzey yolların tam ortasında merkez geçiş yeri olma özelliğini komşu illerinden daha fazla taşır.

“Kırıkkale ili sınırları içerisinde, yükseklikleri 1200-1600 m arasında değişen yaylaları bulunmaktadır. Küre Dağı'ndaki Hodar, Bedesten, Kamışlı, Sarıkaya; Koçu Dağı'ndaki Koçu, Denek dağlarındaki Gümüşpınar, Pehlivanlı, Suludere, Yeşilkaya, Azgın yaylaları en önemlileridir.”

“İlde hakim bitki topluluğu steptir. Yüksek kısımlarda tahripten kurtulmuş, Kuzeyde Koçubaba, Güneyde Denek Dağı'nda bodur meşelerinden ve kısmen de

ardıçtan oluşan ormanlık alanlar mevcuttur. Yöredeki bitkilerin büyük bölümü kurakçıl ve tozcul özelliktedir. İl topraklarında; Yavşan otu, susam, karanfil, papatya, haçlıçiçek, pelin, karadiken, sığır kuyruğu, sütleğen, çağ çiçeği, keven, üzerlik otu, nane, böğürtlen, ısırgan, hatmi, meyan otu, çöven otu, kuşburnu, madımak, ebe gömeci, hardal ve kekik kendiliğinden yetişen bitkilerin başlıcalarıdır.”

İl bozkır kültürünü tam anlamı ile yansıtmaktadır.

“Kırıkkale ili ılıman iklim kuşağında yer almaktadır. Ancak bulunduğu alanın denizden uzak oluşu, günlük sıcaklık farkının bozkır olmasından dolayı değişmelere uğraması gibi nedenlerle iklim karasallaşmaktadır.”(www.kirikkale.gov.tr)

2.3.3. Kırıkkale’de Müzik

“Kırıkkale halk kültürü özellikleri yönünden, Kırşehir, Çorum ve Ankara’nın özellikle de Kırşehir’in özelliklerini taşır. Türkmen yerleşimine uygun olarak halk müziğinde uzun havaları (bozlakların, ağıtların) halk oyunlarında da halayların ağırlığı hissedilir. Alevi köylerinde ve özellikle Hasandede’de halk müziğinde değişler, nefesler, dini oyunlardan da semahlar ön plana çıkar.”

Kırıkkale’de bir çok etnik yapı birbirleri ile etkileşim içerisinde kendi taşıdıkları kültürlerini sürdürmektedir.

“Kırıkkale ve ilçelerinde , sanayileşmenin getirdiği iç göç dolayısıyla taşıma, (Göçmen) halk ezgileri, çalgıları, oyunları dışında yerli halk müziği; Ankara, Kırşehir, Çankırı, Yozgat, Nevşehir, Kayseri halk müzikleri ile ortak özellikler gösterir. Bu iller, genellikle Türkmenler tarafında iskân edilmiştir. Bu sebeple, halk müziklerinde büyük benzerliklerin bulunması doğaldır.” (TAN-TURHAN 2000)

Kırıkkale yöresi halk ezgileri ezgisel yapı bakımından incelendiğinde ritimli (kırık hava), serbest ritimli (uzun hava) ve karma ritimli (kırık ve uzun hava) ezgiler diye sınıflandırılan ezgi yapılarının tümüne ait örneklerle rastlamak mümkündür.

2.3.4. Kırıkkale Halk Ezgilerinde Kullanılan Çalgılar

2.3.5. Kırıkkale Halk Ezgilerinde Makamlar / Ayaklar

2.3.5.1. Sözlü Kırık Havalarda Makam/Ayak

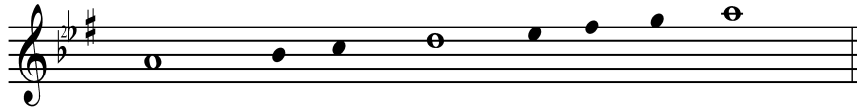
- 21 -

- *Elif'in kınasın çamur ettiler*
- *Helkemi suya daldırdım*
- *Karaman'dan gelir iken (maya ayağı)*
- *Mavilim mavişelim (maya ayağı)*
- *Yüce dağ başında yağın kar idim*

Hüseyini ayağında tespit edilmiş icra edilen eserler ve dizileri yukarıda verilmiştir. Kırıkkale yöresinde sözlü kırık havaların Hüseyini ayağında olanlar aynı zamanda bilindik ezgilere sahiplerdir "Allı durnam", "Değirmenin bendine", "Mavilim mavişelim". (ÖNAL,2008)

2.3.5.1.2. Kerem Ayağında İcra Edilen Eserler;

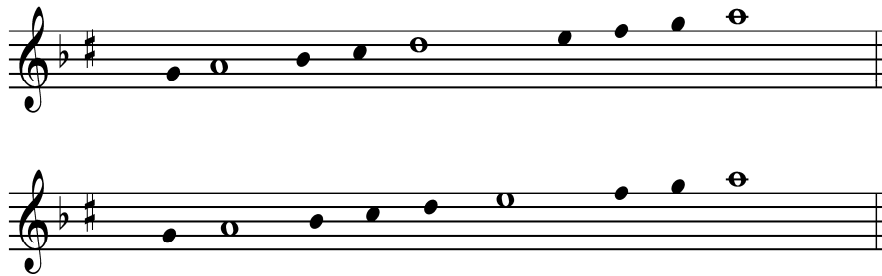
Kerem ayağındaki eserlerin karar sesleri "la", güçlü sesi "re" sesidir. Dizi içerisinde si bemol 2, mi bemol ve fa diyez sesleri donanım sesleridir.

- *Erciyes'ten duman kalktı*
- *Mor koyun meler gelir*
- *Sunayı da deli gönül sunayı (ÖNAL,2008)*

2.3.5.1.3. Garip Ayağında İcra Edilen Eserler;

Garip ayağındaki eserlerin karar sesleri aynı olup (la) fakat bazı eserlerde güçlüleri "re" ve "mi" şeklinde değişkenlik gösterebilir.

1. Altunu bozdurayım mı
2. Ben çeşmeye vardıydım
3. Bugün ayın ışığı
4. Gelmemiş dünyaya sen gibi taze (karma ritimli)
5. Sürüler içinde sürmeli koyun
6. Yaylalar içinde Erzurum yayla (Garip 8'lisü+Hüseyini 3'lüsü)
(ÖNAL,2008)

2.3.5.1.4. Tatyân Ayağında İcra Edilen Eserler

Bu eserlerde de karar sesi “si” dir. Ancak güçlü bazı eserlerde “mi bemol 2” ve “mi natürel” olarak değişkenlik gösterebilir.

1. Menevşe koymuşlar gülün adını
2. Karşıdadır evleri (Emmioğlu)
3. Musam tur dağı'nda koyun güderken (ÖNAL,2008)

2.3.5.1.5. Bozlak Ayağında İcra Edilen Eserler;

Bozlak ayağında icra edilen eserler iki dizide önümüze çıkabilir. Bunlardan Avşar bozlakları dizisinin karar sesi “la” sesidir, inici özelliğindedir. Güçlü sesi “si natürel” sesidir. Genelde bir oktavı aşan eserlerdir. Donanımdaki sesleri “mi bemol 2” ve “fa diyez” dir.

İkinci grupta ise Türkmen bozlakları yer alır. Bu dizide, karar sesi yine “la” sesidir, ancak güçlü sesi “la bemol” sesidir. Dizin donanımdaki sesi “si bemol” dür. (ÖNAL,2008)

Avşar Bozlakları

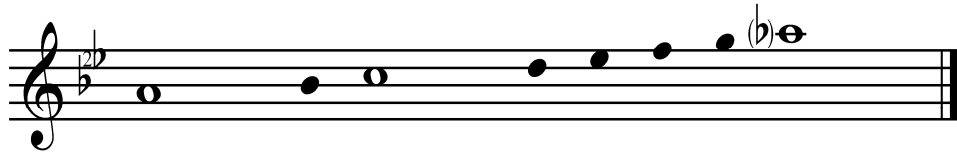
Türkmen Bozlakları

- Ayrıldım güler miyim
- Bir yiğit gurbete gitse
- Enterisi morumuş (mi bemol, re bemol alıyor)
- Ne güzel yakışmış allar Ayşe'ye
- Döndün mü benden yüzü dönesin
- Can özümden besmeleyi çekince
- Sen gülersen gül açılır yaz olur (ÖNAL,2008)

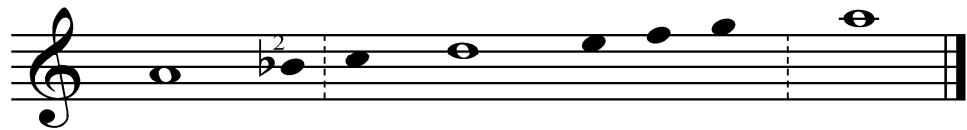
2.3.5.1.6. Kalenderi Ayağında İcra Edilen Eserler;

Tespit edilen Kalenderi ayağındaki tek eser “giden ay tutulur mu” eseridir. Eser dizisinde “si bemol 2” ve “mi bemol” seslerinin alır. Karar sesi ” la” güçlü sesi “do” dur. (ÖNAL,2008)

- Giden ay tutulur mu (Karma ritimli ezgi) (ÖNAL,2008)

2.3.5.1.7. Belirli Bir Ayağa Dahil Olamayan Eserler;

- Caminin ardı ayaz
- Çekirgeyi sürüverdim yazıya (ÖNAL,2008)

2.3.6. Sözsüz (Çalgısal/Enstrümantal) Kırık Havalarda Makam/Ayak

Kırıkkale halk ezgileri ve bu ezgilerin çeşitlilik göstermesi bakımından çok zengin bir yöredir. Kırıkkale yöresinde halk müziği örneklerinden, sözlü, uzun hava ve kırık hava olduğu gibi, sözsüz yani çalgısal eserlerde çoğunluktadır. Bu eserler genelde halay ve ağırlama havalarıdır.

2.3.6.1.1. Hüseyini Ayağında Olanlar

- *Memal halay havası* (ÖNAL,2008)

2.3.6.1.2. Kerem Ayağında Olanlar

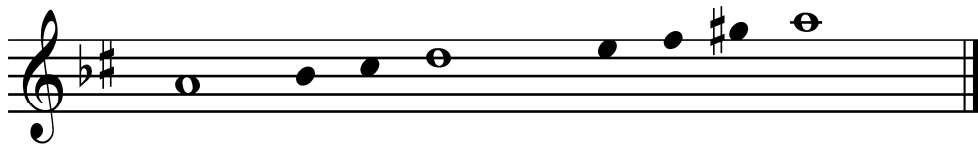
- *Keskin halayı* (ÖNAL,2008)

2.3.6.1.3. Garip Ayağında Olanlar

- *Avşar ağırlaması*
- *Yanlama halayı* (ÖNAL,2008)

2.3.6.1.4. Hicazkar makamında – Kara Sevda Ayağında Olanlar

Hicazkar makamında olanlara örnek olarak “cirit havası” tek eserdir. Eserin karar sesi “la” sesidir. Eserin güçlü sesi “re ” sesidir. Donanımında “si bemol” ve “fa diyez” seslerini alan eser bir oktav ses genişliğine sahiptir. (ÖNAL,2008)

- *Cirit havası (ezgiye karar sesinin alt bölgesinde nikriz/kara sevda 5’lisi ekleniyor.)*

2.3.6.2. Uzun Hava

Kırıkkale yöresinde, icra edilen uzun havalar en çok bozlak ayağındadır. Bozlaklar yörede çok önemli bir yere sahiptir. Ancak yapılan araştırmada bozlak dışında kalan serbest ritimli (uzun hava) örnekleride tespit edilmiştir.

2.3.6.2.1. Bozlak ayağında olanlar

- *Açtım perdeyi de turnayı gördüm*
- *Akşamdan mı geçtin kayalı özü*
- *Ankara da yedim taze meyveyi*
- *Atımı bağladım delikli taş*
- *Ben gidiyom emanetim allaha*
- *Ben ölürsem karaları bağlama*
- *Bize gam çektirdi de sehpa-yı hicran*
- *Bizim elden geçti m'ola obalar*
- *Bu nasıl talihtir bu nasıl gader*
- *Cerid ırakka'dan sökün edince*
- *Çok zaman sabrettim tükenmez derdim*
- *Dağlar senin koyağında şahin kışlamaz*
- *Doğar yaz ayları çiçekler açar*
- *Dostlarının bozuk gitti aramız*
- *Giydim kuşandım gittim düğüne*
- *Her ana doğurmaz böyle mollaı*
- *Huriler gılmanlar dergaha gider*
- *Kıratınan indim kara dikmene*
- *Koçu'nun dağına çıkayım hemen*
- *Mektup derken şiir oldu bak yine*
- *Nan'ü kasemde nada taksimde mevla*
- *Ötmesin bülbüller solmuştur gülüm*
- *Sabah güneş doğdu çıktı yüceden*
- *Yatıvermiş kargalı'nın düzüne*

- *Yaz gelip de yaz ayları doğunca* (ÖNAL,2008)

2.3.6.2.2. Garip ayağında olanlar

- *Yoruldum da yol üstüne oturdum*
(ÖNAL,2008)

2.3.7. Kırıkkale Halk Ezgilerinde Usul

Kırıkkale yöresi ritimli ve karma ritimli halk ezgileri usul yönünden incelendiğinde özellikle 2 ve 4 zamanlı usul yapılarının hakim olduğu göze çarpar. Az da olsa birleşik 9'lu usulün 2+3+2+2 (Döndün mü benden yüzü dönesi) tipine ait örneklerle de rastlanmaktadır.

“Özellikle halk müziğimizde ana usuller sınıflamasında yer alan 2 ve 4 zamanlı usulde eserlerin çokluğu çekmekte, 11 adet 2 zamanlı, 20 adet 4 zamanlı, 1 adet 12 zamanlı, 1 adet 3 zamanlı, 2 adet B6 zamanlı, 1 adet B7 zamanlı, 1 adet B9 zamanlı ve 1 adet değişken usullü olmak üzere toplam 38 kırık hava türünde eser vardır.” (ÖNAL, 2008)

2.3.8. Kırıkkale Halk Ezgilerinde Söz

Kırıkkale’de Halk Müziği eserleri edebi bakımdan incelendiğinde sözlü ve sözsüz olmak üzere iki ana başlık altında incelenebilir. Serbest ritimli ezgiler (uzun havalar) tamamen sözlü eserlerdir. Ritimli ezgiler (kırık havalar) ise sözlü ve sözsüz olmak üzere iki grupta incelenebilir. Sözlü olanlara türkü, mani, koşma, ağıt, güzelleme, ilahi, nefes, deme ve koçaklama gibi edebi tür ve biçimlere rastlamak mümkündür. Sözsüz olanlar ise oyun ve halay havalarıdır. Halaylar birer oyun/dans niteliğinde sözsüz eserler gibi görülse de, Kırıkkale yöresinde oynanan/çekilen bazı oyunlar ve halaylar sözlü eserlerle de oynanır veya çekilirler. Su gelir millendirir/Başımda altın tacım, Bugün ayın ışığı ve Hop barelim/Üç ayak gibi sözlü eserler Kırıkkale yöresinde oynanan/çekilen halayın farklı bölümlerinde çalınan ve söylenen sözlü eserlerdir.

2.3.9. Kırıkkale Mahalli Sanatçıları

Kırıkkale, Türk Halk Müziğine birçok eser kazandıran mahalli sanatçıya memleket olmuş bir ilimizdir. Yörede Türk Halk Müziği biçimlerinden olan bozlak, kendisini etkin bir şekilde hissettirir. Kırıkkale de yediden yetmişe herkes bozlak bilir, söyler ve dinler. Bu yüzden yörede bozlak icra eden mahalli sanatçılar da yoğunluktadır. Kırıkkale mahalli sanatçılarının hepsini tanıtmak mümkün değildir, o yüzden Kırıkkale mahalli sanatçılarının Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü halk kültürü arşivine kayıtlı Türk Halk Müziği mahalli sanatçılar listesindeki sanatçılar aşağıda verilmiştir.

Kırıkkale mahalli sanatçıları içerisinde Hacı Taşan çok önemli bir yere sahiptir. Kırıkkale müziği denilince ilk akla Hacı Taşan ezgileri gelir. (Allı durnam, Sürüler içinde sürmeli koyun, Yaylalar içinde Erzurum yayla vb)

Hacı Taşan ilk bağlama derslerini Muharrem ERTAŞ tan almış, 1945 yılında, Muzaffer SARISÖZEN ve Halil Bedi YÖNETKEN Keskin'e gelmiş ve Hacı TAŞAN'dan dermeler yapmıştır.

Hacı Taşan; *“Kırıkkale, Kırşehir, Yozgat, Kaman, Şereflikoçhisar, yöresinin dışına çıkmadı. Anonim ezgilerin, halayların, bozlakların yanında kendisinin ve Pir Sultan Abdal, Deli Boran, Derviş Ali, Seyit Süleyman, Dertli gibi şairlerin şiirlerine de ezgiler yaptı, yani besteledi. bir röportajında 200 kadar türkü, bozlak ağıt bildiğini söylemiştir.”* (UYSAL 1983;288-289). M. PEHLİVANLI'ya göre bestesi ve güftesi kendisine ait 100 türküsü vardır. (PEHLİVANLI, 1992)

Hacı Taşan Türk Halk Müziğinin anlaşılması ve araştırılması konusunda; kaynak kişi, besteci, yöresel üslup bakımından önemli bir yere sahiptir.

Aşağıda verilen Kırıkkale yöresi mahalli sanatçıları; Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Halk Kültürü Arşivi'ne kayıtlı Türk Halk Müziği Mahalli sanatçılar listesinden alınmıştır.

1. Bilal TOMBAK	Kırıkkale	YB.96.0006
2. Cevdet BABACAN	“	“
3. Çetin İÇTEN	“	“
4. Dede BEKAR	“	YB.96.0006
5. Erol ÇORLU	“	YB.2002.0033
6. Halil ERKAL	“	“
7. İsmail Hakkı ASLAN	“	YB.2002.0028
8. Kamil ABALIOĞLU	“	“
9. Kudret TAŞAN	“	“
10. Nuh AKGÜN (Öldü)	“	“
11. Saadet TUNA	“	“
12. Yaşar İÇTEN	“	YB2005.0322
13. Tekin KOÇ	“	YB2005.0325
14. Çetin KOÇ	“	YB2005.0326
15. Kamil ÖGE	“	YB.2005. 0046
16. Durdu UYAR	“	YB.2005. 0049

BÖLÜM 3

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.3. Yüksek Lisans Tezleri

3.2.1. “T.R.T Müzik Dairesi Yayınları Türk Halk Müziği Repertuarındaki Sözlü Azerbaycan Mahnılarının Edebî, Ritmik Ve Melodik Yönden İncelenmesi” isimli çalışma.

Usta (2009) tarafından gerçekleştirilen “T.R.T Müzik Dairesi Yayınları Türk Halk Müziği Repertuarındaki Sözlü Azerbaycan Mahnılarının Edebî, Ritmik Ve Melodik Yönden İncelenmesi.” başlıklı tez çalışmasında Azerbaycan TRT repertuarına kayıtlı 89 adet Azerbaycan halk mahnısı tespit etmiştir. Tespit edilen eserlerin notaları finale nota yazım programı ile yeniden yazmıştır. Mahnılar edebi, ritmik ve melodik yönden incelenmiştir.

Araştırmacının bu çalışmadaki amacı, TRT repertuarında mevcut Azerbaycan mahnılarının yapısındaki edebi, ritmik ve melodik unsurları göz önüne alarak türkülerini kapsamlı biçimde incelemek ve mahnılar adına bir kaynak teşekkül etmektir.

3.2.2. “ Türk Halk Müziğinde Coğrafi Motifler Ve Türküler Atlası” isimli çalışma.

Şahin (2010) tarafından gerçekleştirilen “ Türk Halk Müziğinde Coğrafi Motifler Ve Türküler Atlası” başlıklı tez çalışmasında, türkülerde görülen makamsal farklılıkları bilimsel yöntemlerle ortaya koymak ve bu farklılıkların oluşmasında yörenin coğrafi özelliklerinin ne derece etkili olduğunu tespit etmeye çalışmıştır. Bu amaçla TRT repertuarında yer alan ve yayımlanmış olan tüm Türk Halk Müziği eserlerini söz ve usul bakımından incelemek ve elde edilen bulguları analiz ederek türküler açısından benzerlik gösteren ve farklı olan yöreleri tespit etmeyi hedeflemiştir.

3.2.3. “TRT Repertuarında Bulunan Denizli Türkülerinin Makam-Ayak, Tür Ve Usul Yönünden İncelenmesi” isimli çalışma.

Demir (1999) tarafından gerçekleştirilen “ TRT repertuarında Bulunan Denizli Türkülerinin Makam-Ayak, Tür Ve Usul Yönünden İncelenmesi” başlıklı tez çalışmasında Denizli yöresine ait TRT repertuarına geçmiş türkülerin G.T.H.M’ne göre ayak adlandırılması yapılmış ve incelenen her türkü için makamsal çözümleme uygulanmıştır. Makamsal çözümleme uygulanırken; güçlü, asma kara, karar gibi sesler türkü içine kullanılan birim değerler üzerinden sayılarak, notaların üzerinde belirtilmiştir. Bu şekilde adı geçen ve makamsal özellikleri belirleyen bölgelerin G.T.S.M’deki makamsal özelliklere uygun olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Demir’in araştırmasında kullanılan makamsal analiz, yapılan bu araştırmanın analizi ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada, belirtilen türkülerin; hangi makama uygunlu gösterip göstermediği, ayrıca tüm türkülerde yaygın veya yöresel ayak isimlerinin olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Ayrıca bu eserlerde en çok hangi usulün kullanıldığı ve buna bağlı olarak hangi türkülerin yaygınlık kazandığı da araştırmanın başka bir boyutunu oluşturmuştur.

3.2.4. “Elazığ Harput Müziğinde Söz” isimli çalışma.

Köktan (2002) tarafından gerçekleştirilen “Elazığ Harput Müziğinde Söz” başlıklı tez çalışmasında Harput’un kültür tarihi, Harput müziğinin kökeni, yapısı ve sözleri konusunda bilimsel yorum yapılması amaçlanmıştır. Araştırmacı, Elazığ yöresi ile ilgili yapılan çalışmalarda daha çok müzik üzerinde durulduğunu ve eserlerin sözleri ile ilgili araştırmaların azlığını tespit etmiştir. Bu çalışma hem Elazığ Harput türkülerinin sözlerini irdelemek adına hem de bu bölgeye ilgi duyan araştırmacılara yarar sağlamasını amaç edinmiştir.

3.2.5. “Bursa’da Müzik Geleneği ve T.R.T. repertuarındaki Bursa Türkülerinin Müzikal Analizi” isimli çalışma.

Usanmaz (2006) tarafından gerçekleştirilen “Bursa’da Müzik Geleneği ve T.R.T. repertuarındaki Bursa Türkülerinin Müzikal Analizi” başlıklı tez çalışmasında öncelikle Bursa’daki müzik geleneğine temel olan unsurların tespit edilmesi ve bu geleneğin çok küçük bir yansıması olan TRT repertuarında kayıtlı Bursa Türkülerinin müzikal açıdan analizinin yapılması amaçlanmıştır. Diğer taraftan Bursa’daki tarihî ve kültürel köklü yapının günümüzde ancak 47 adet türküyle temsil edilmesindeki çarpıcı tezat da dolaylı olarak gösterilmiştir.

T.R.T. repertuarındaki bilinen Bursa türküleri; icra tarzları ve icralarında kullanılan enstrümanlarla birlikte ele alınmakta, biçim olarak ezgi yapılanmalarına, makam ve dizi kullanımlarına, ritmik öğelerin durumlarına, söz unsurunun özelliklerine dayalı olarak analiz edilmekte, her bir türkü için derlenebilen bilgiler ayrıca sunulmaktadır. Bunun yanında, türkülerin bazı özelliklerinin oranlarıyla belirlendiği tablolar oluşturulmakta, yapılan analiz çalışmasının detaylarının tezin sonuç kısmında verildiği Bursa müzik folkloruna dair müzikolojik tespitlerde bulunmaktadır.

3.2.6. “TRT Repertuarındaki Kırıkkale Türkülerinin Ezgisel Yapı Makam-Ayak Nazım Türü ve Usul Yönünden İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma” isimli çalışma.

Eroğlu (2005) tarafından gerçekleştirilen “TRT Repertuarındaki Kırıkkale Türkülerinin Ezgisel Yapı Makam-Ayak Nazım Türü ve Usul Yönünden İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma” başlıklı tez çalışmasında TRT Repertuarında notası ve kaydı bulunan Kırıkkale türkülerini “ezgisel yapı”, “makam- ayak”, “nazım türü” ve “usul” yönünden incelemeyi amaçlamıştır. “Makam-ayak” incelemesinde, önce eserin GTM’de hangi makama denk geldiği, güçlüsü, durağı ve yedeni araştırılmış bu bilgiler ışığında THM deki ayak karşılıkları tespit edilmiştir. “Nazım türü” olarak incelemede türkü sözlerinin, nazım şekli, nazım birimi, ölçü sayısı ve

kafiye dizilişı tespit edilmiştir. Usul incelemesinde ise eserin usul yapısı ve kuruluşu incelenmiştir.

3.3. Makaleler

3.3.1. “ Uzun Havalarımızdan Bozlak ve Ustaları” isimli araştırma.

Şen, Aksu (1999) “Uzun Havalarımızdan Bozlak ve Ustaları” adlı makale çalışmasında G.T.H.M’ de bir uzun hava biçimi olan bozlağı; makamsal yapı, ayak kavramı ve G.T.H.M’ de bir icra ediliş biçimi olarak, aynı zamanda G.T.H.M’ de kullanılan Orta Anadolu Bölgesine ait bir akort biçimi olarak da ele almışlardır. Bozlakları; konuları, yöreleri, söyleyiş biçimleri, müzikal yapıları ve boy bağlantıları olarak incelemişlerdir.

Çalışma aynı zamanda Muharrem Ertaş ve Neşet Ertaş gibi bozlak ustalarının yanı sıra Kırşehirli Şemsi Yastıman, Kayserili Ahmet Gazi Ayhan, Yozgatlı Nida Tüfekçi, Ankaralı Mehmet Erenler, Kırıkkaleli Ekrem Çelebi ve genç ve usta yorumcu Gülşen Kutlu’yu da bozlak icracılığında örnek birer değer olarak göstermiştir.

3.3.2. “Türk Halk Müziğinde Bir Uzun Hava Türü Olarak Bozlak” isimli araştırma.

Önal, Karakaya (2010) “Türk Halk Müziğinde Bir Uzun Hava Türü Olarak Bozlak” adlı makale çalışmalarında yerli ve yabancı araştırmacıların bozlak hakkındaki görüşleri, kaynak tarama yöntemi ile elde edilmiş, bu görüşler üzerinde içerik analizi yapılarak bozlak hakkında genel bir tanıma ulaşmaya çalışmışlar ayrıca, alana yönelik çalışmalar yapan Kültür Bakanlığı ve TRT kurumundan birer sanatçı ile de görüşme yapılarak bozlakların konusu, melodik yapısı, icra ve üslup (ağız) biçimi araştırmışlardır.

3.3.3. “ Türk Halk Müziği Ezgilerindeki Türk Müzik Dokusunun Bilgisayar Destekli Analizi” isimli çalışma.

Yener, Aksu (2004) “Türk Halk Müziği Ezgilerindeki Türk Müzik Dokusunun Bilgisayar Destekli Analizi” adlı makale çalışmalarında Rumeli yöresi de dahil olmak üzere, Türkiye'nin toplam sekiz bölgesinin "Kerem" dizilerinden oluşan 4'er adet türküsü üzerinde "Markov Dizilimi" ve bilgisayar destekli analiz sonucu, en sık kullanılan aynı zamanda sık sık tekrar eden ortak müzik dokuları ve böylece bu yörelerin müzik kültüründeki homojenliği belirlemeye çalışmışlardır.

3.4. Kitaplar

3.4.1. “Türk Halk Müziği Ve Nazariyatı” isimli çalışma.

Emnalar (98) “Türk Halk Müziği Ve Nazariyatı” adlı kitap çalışmasında müziğin tanımı ve müzikle ilgili temel bilgiler, geleneksel Türk Halk Müziğinin tanımı, genel özellikleri ve tarihçesi, Türk Halk müziği çalgıları Türk Halk Müziği usulleri, Türk Halk Edebiyatı, Türk Halk Müziği türleri, T.H.O. ve türleri, G.T.H.M.’nin ezgisel yapısı, G.H.M.’nin makamsal yapısı (makam-ayak ilişkisi) G.T.H.M.’nde ağızlar ve tavırlar, G.T.H.M.’nde anonimlik beste ve çağa uyum sorunları, G.T.H.M.’nde çok seslilik problemi, kültür ve folklor kavramları, G.T.H.M.’nde ve T.H.O derlemecilik ve yöntemleri, G.T.H.M.’nde eğitimdeki yeri, G.T.H.M.’nde kaynak kişi ve derlemecileri, T.H.M.’nde araştırmacı yazarlar hakkında yaptığı araştırmalarını detaylı bir şekilde vermiştir. Yapılan çalışma Türk Halk müziği hakkında en geniş kapsamlı kaynak olarak gösterilebilir.

3.4.2. “Türkü” isimli çalışma.

Başgöz (2008) “Türkü” adlı kitap çalışmasında gurbet, hapishane, asker ve iş türkülerinin tarihsel boyutu hakkında bilgiler vermiş, konuları ile yaptığı araştırmaları sunmuş, bu türkülerin örnek dörtlüklerini göstermiştir. Araştırmacı; ninniler, ağıtlar, maniler hakkında bilgiler vermiştir. Türkülerde anlam kayması, kalıp sözler ve kalıp diziler, bozulma ve metni yeniden düzenleme konularına ışık tutmuş olan araştırmacı,

türkülerin işlevi hakkında görüşlerini belirtmiş, türkü ve manilerden örnekler vermiştir.

3.4.3. “Derleme Notları 1. Kitap” isimli çalışma.

Yönetken (2006) “Derleme Notları 1. Kitap” adlı kitap çalışmasında Anadolu’da geleneksel müzik yaşamı üzerine 1937/1952 yılları arasına ait derleme yaptığı yörelerin halk oyunlarını, geleneklerini, göreneklerini, müziklerini, kültür ve yaşayışlarını tuttuğu notlar aracılığı ile okuyucularına sunmaktadır. Bu tarihler arasında sosyo-kültürel yaşam ve Anadolu folklor hayatı ile ilgili bilgiler verilmektedir.

3.4.4. “Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri” isimli çalışma.

Özkan (2006) “Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri” adlı kitap çalışmasında G.T.S.M.’ de kullanılan 154 makamın incelemesi, bütün küçük ve büyük usuller ve bunların kudümle vuruluşu örnekleri ve batı müziği ile Türk müziğinin usul ve makamların karşılaştırmaları yapılmıştır. Kitap bir kaynak niteliğindedir. Ayrıca kitap içerisinde 120 eserin notası ve makamları incelenmiştir.

3.4.5. “Türk Müziğinin Kökeni ve Gelişimi” isimli çalışma.

Budak (2006) “Türk Müziğinin Kökeni ve Gelişimi” adlı kitap çalışmasında müzik kültürü ve etnomüzikoloji, Türk müzik kültürünün kökeni ve gelişi, Altaylılar döneminde Türk Müzik Kültürü, Şaman müziği, Hunlar, Göktürkler, Uygurlar, Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular, Osmanlılar dönemlerinde Türk Müzik Kültürü ile ilgili yaptığı araştırmaları toplamıştır. Çalışmada ayrıca Türk ve Batı kültürlerinin sanat ve müzik mukayeseleri yapılmış, Cumhuriyet dönemi müzik kültürü ve Atatürk’ün Türk müzik devrimi düşüncesi ele alınmış ve son olarak Türk Cumhuriyetleri döneminde Türk Müzik Kültürü incelenmiştir.

3.4.6. “Türkülerin isyanı” isimli çalışma.

Atılğan (2003) “Türkülerin isyanı” adlı kitap çalışmasında TRT repertuarına girmiş türkü sözlerinin yanlışlıkları üzerinde durmuştur. Derlenen türkülerin söz yanlışlarını ortaya koymaya çalışmış ve yanlış olarak kabul ettiği sözlerin yerini tutabilecek araştırmalarını sunmuştur.

3.4.7. “Anadolu Türküleri ve Musiki İstikbalimiz” isimli çalışma.

Gazimihal (2006) “Anadolu Türküleri ve Musiki İstikbalimiz” adlı kitap çalışmasında G.T.H.M ve G.T.S.M.’nin menşei, batı müziğine tesirleri ile Ermeni, Kürt müziği gibi etnik müziklere olan tesirlerinden bahsetmiştir. Çalışmada ayrıca musiki folklorunda usul, batıdaki folklor tetkikleri, halk türkülerinin notaya alınması, klasik makamlar, Anadolu ezgileri ritim halk sazları Türk dansları gibi konular anlatılmaktadır. Bunların yanı sıra Türk dünyası folklorlarından musiki folklorcularımızdan bahsedilmektedir, aynı zamanda Anadolu’nun çeşitli yörelerinden yapılan müzik ve folklor araştırmaları sırasında araştırmacının seyahat ve izlenimleri aktarılmıştır.

3.4.8. “Türk Musikisi” isimli çalışma.

Öztuna (2006) “Türk Musikisi” adlı kitap çalışmasında akademik Klasik Türk Sanat Musikisinin ansiklopedik bir sözlüğünü oluşturmuştur. Kitap G.T.S.M. de bir kaynak niteliğindedir, geniş kapsamlı müzik ve G.T.S.M. de geçen terimler, kişiler, kavramlar ele alınmıştır.

BÖLÜM 4

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntem ve modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve analizi yer almaktadır.

4.3. Araştırmanın Yöntem ve Modeli

Bu araştırmada betimsel araştırma türlerinden olan tarama modeli kullanılmıştır. Bu bağlamda, yapılan ses kayıtları dinlenerek notaya alınmıştır. Elde edilen veriler ışığında eserlerin ses sahası, süre, frekans ve makamsal yapıları, makam ve bozlak kavramlarıyla karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

4.4. Evren

Araştırmanın evrenini, Kırıkkale yöresine ait bozlak dışında kalan uzun havalar oluşturmaktadır.

4.5. Örneklem

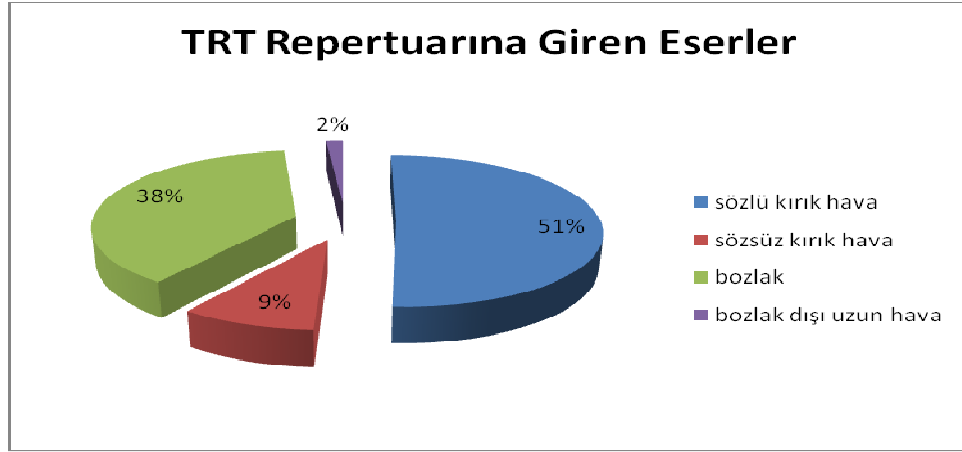
Araştırmanın örneklemini; Kırıkkale yöresine ait bozlak türü dışında kalan 53 uzun hava oluşturmaktadır.

4.5.1. Örneklemi Oluştururken İzlenilen Yol

Kırıkkale yöresine ait, uzun hava ve kırık hava türünde TRT repertuarına girmiş toplam 65 adet halk müziği eseri bulunmaktadır. Bunlardan 39'u kırık, 26'sı uzun hava türünde eserlerdir. Uzun havalardan %38 oranla 25'i bozlak, %2 oranla 1'i bozlak dışı uzun havadır. Kırık havalardan %51 oranla 33'ü sözlü, %9 oranla 6'sı sözsüz kırık hava türünde eserlerdir.

Kırıkkale yöresine ait repertuara girmiş olan G.T.H.M. Eserleri	Sayısı
Sözlü kırık hava	33
Sözsüz kırık hava	6
Bozlak (uzun hava)	25
Bozlak dışında kalan uzun hava	1

Tablo 1. Kırıkkale yöresine ait olan TRT repertuarına girmiş G.T.H.M. eserler.

Grafik 1. Kırıkkale yöresine ait olan TRT repertuarına girmiş G.T.H.M. eserlerin yüzdesel dağılımı.

Yukarıdaki TRT Repertuarına girmiş 65 eserin dışında, yöreye ait çeşitli mahalli sanatçılar tarafından seslendirilen 72 civarında eser daha vardır. Ayrıca Kırıkkale coğrafi yapısı bakımından göç alan bir şehir olduğu için komşu iller ve diğer illerden de birçok türküyü bünyesinde barındırır. Bu bağlamda yapılan tespitler sonucunda Kırıkkale’de yaklaşık 512 adet halk türküsünün icra edildiği söylenebilir.

Bu türkülerden %63 oranla 325 tanesinin uzun hava, %37 oranla 187 tanesinin kırık hava olduğu görülmektedir. Bu sonuca bakılarak Kırıkkale yöresinde çalınıp söylenen tüm halk türküleri içinde uzun havaların 2/3 oranla yer aldığını veya seslendirildiğini söylemek mümkündür.

Kırıkkale yöresinde icra edilen uzun hava ve kırık havaların sayısal dağılımı	Sayısı
Uzun hava	187
Kırık hava	325

Tablo 2. Kırıkkale yöresinde icra uzun hava ve kırık havaların sayısal dağılımı.

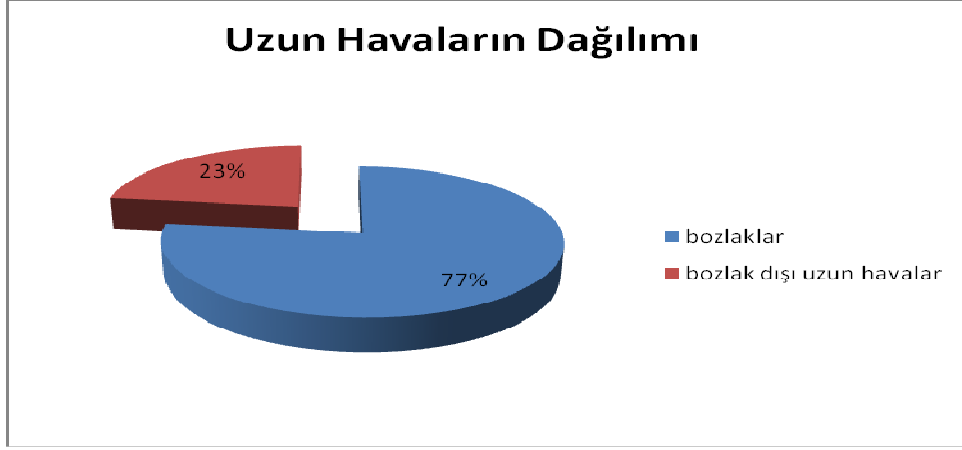

Grafik 2. Kırıkkale yöresinde icra uzun hava ve kırık havaların yüzdesel dağılımı.

Kırıkkale yöresinde seslendirilen 325 uzun havadan %77 oranla 250 tanesinin bozlak karakterinde olduğu geriye kalan %23 oranla 75 tanesinin ise bozlak dışı karakterde olduğu görülmüştür.

Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak ve bozlak dışında kalan uzun havaların sayısal dağılımı	Sayısı
Bozlak	187
Bozlak dışında kalan uzun havalar	325

Tablo 3. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak ve bozlak dışında kalan uzun havaların sayısal dağılımı.

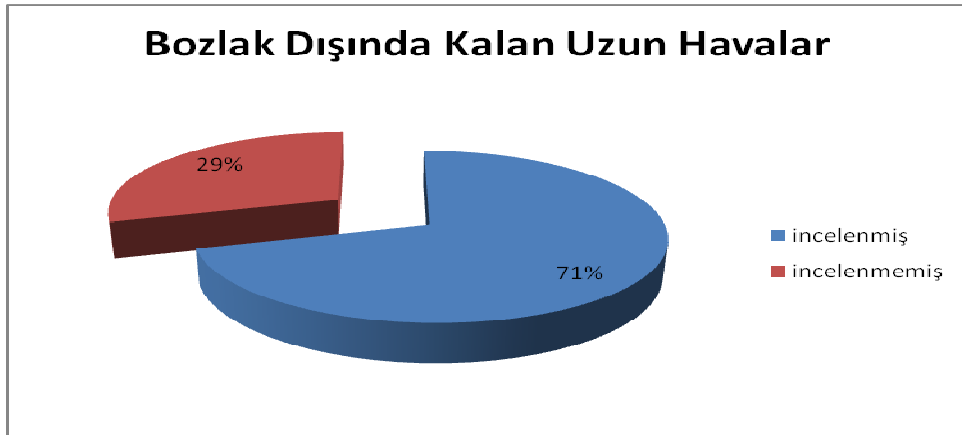

Grafik 3. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak ve bozlak dışında kalan uzun havaların yüzdesel dağılımı.

Kırıkkale yöresinde seslendirildiği bilinen 75 bozlak dışı uzun havanın, yapılan araştırmalar sonucunda ancak 53 tanesinin ses kaydına ulaşılabilmektedir. Bilinen uzun havalar içinde ses kayıtlarına ulaşılan bozlak dışı uzun havalar %71 oranla 53 adettir.

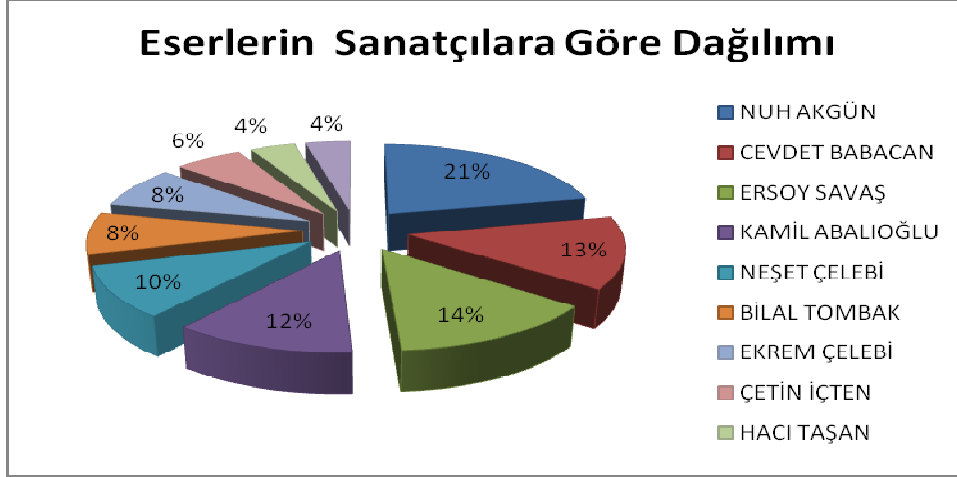
Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların incelenmiş ve incelenmemiş olarak sayısal dağılımı	Sayısı
İncelenmiş	53
İncelenmemiş	22

Tablo 4. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların incelenmiş ve incelenmemiş olarak sayısal dağılımı.

Grafik 4. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların incelenmiş ve incelenmemiş olarak yüzdesel dağılımı.

Bu eserlerin kaynak kişilere olan yüzdelik dağılımı tablo 5'te verilmiştir.

Grafik 4. Kırıkkale yöresinde seslendirilen bozlak dışında kalan uzun havaların kaynak kişilere göre yüzdesel dağılımı.

4.6. Verilerin Toplanması

Kırıkkale yöresinde özellikle bozlak dışı uzun hava icracılığı ile bilinen Kamil ABALIOĞLU ile bireysel görüşme yapılmıştır. Bu görüşmede sanatçıya ait eserler video aracılığı ile kaydedilmiştir. Ayrıca mahalli sanatçılardan Mehmet Zabit AKKOÇ, Yüksel ABALIOĞLU ve Çetin İÇTEN ile görüşme yapılmış sanatçıların arşivlerinden yararlanılmıştır.

4.7. Verilerin Çözümlemesi

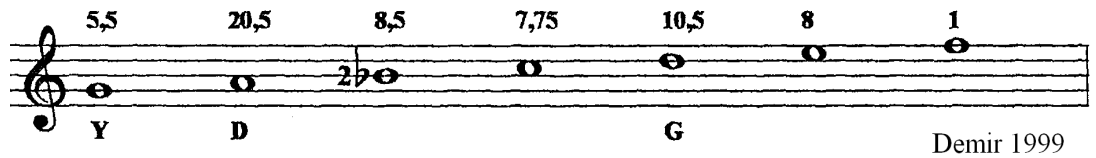
Çalışma sırasında yapılan ve tarama yolu ile elde edilen kayıtlardan 53 eser, bozlak dışı uzun hava tipine uygun olarak değerlendirilmeye alınmış ve G.T.H.M. ses sistemine göre notaya aktarılmıştır. Eserler sibeliüs ve finale programı sayesinde bilgisayar ortamına taşınmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılmış eserler ses sınırları, ezgisel ve makamsal özellikleri bakımından analiz edilmiştir.

4.8. Verilerin Analizi

Bu çalışmada “Markov Dizilimi” ve bilgisayar destekli analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda 16’lık notaya 1 birim, 8’lik notaya 2 birim, 4’lük notaya 4 birim, 2’lik notaya 8 birim ve 1’lik notaya 16 birimlik değerler verilmiştir. Her bir perdeye ait farklı birimlerdeki süre değerleri toplanarak eserdeki perdelerin toplam süre değerlerine ulaşılmıştır. Her bir perdenin toplam süre değerini gösteren sayısal değerler tespit edilerek, perdelerin toplam sayısının adedinin yüze bölümünden çıkan sonuç en küçük yüzdesel değeri göstermiştir. Her bir perdenin sayısının adedi toplamı % 1 lik değerle çarpıldığında perdelerin frekans değerlerinin yüzdesel oranına ulaşılmıştır. Böylece ezgisel incelemesi yapılan türkülerin durak, güçlü, ses sınırı ile seslerin kullanım oranlarının, G.T.S.M’ ndeki makam tanımlamasına uygun olup olmadıklarına ulaşılabilmesi amaçlanmıştır.

Eserlerin ses sahaları, seslerin kullanım sıklığı ve makamsal analizleri yapılırken Zeynep Demir’in 1999 yılında gerçekleştirdiği, “Repertuarda bulunan Denizli türkülerinin makam-ayak tür ve usul yönünden incelenmesi” adlı yüksek lisans tezindeki uygulama örnek alınıp geliştirilmiştir.

Örnek uygulama

4.7. Markov Tekniği ve Kullanım Alanları

Markov süreçleri hali hazırda sürece ilişkin değerler bilindiğinde, sürecin gelecekteki değerlerinin, sürecin geçmişinden koşullu olarak bağımsız olduğu süreçlerdir. Rus matematikçi Andrei Andreviç Markov'un adıyla Markov zinciri olarak anılan bu istatistiksel gösterim ve analiz tekniği; dil, edebiyat, iktisat, fizik, biyoloji... Yani sosyal bilimlerde ve fen bilimlerinde kullanılmaya başlanmıştır. Markov 1907'de ilk kez bir matematiksel modele bağlı olarak Markov zincirlerini

tanıttı. Bir Markov zinciri bir matematik modelde, takip eden bir durumdan, bir diğer olaya bağılı olarak ya da sık sık tekrar eden durumlarda kullanılır. Markov zincirleri önceki olaylar hakkında bir ya da daha fazla olaya bağılı olarak yansıtılan durumun, olasılık matrislerinden oluşur. Son yıllarda pek çok müziksel araştırmalarda kullanılan Markov Zincirleri, müzikal analizde kesin, yanlışsız ve gerçek bir ölçüm yapılmasına olanak sağlamaktadır. (YENER, AKSU 2004)

BÖLÜM 5

5. BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde alt problemlere dayalı olarak yapılan analizler, bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

5.1. Bozlakların ve Bozlak Dışında Kalan Uzun Havaların Ses Sınırları Açısından Durumunun İncelenmesi

Türkiye'nin birçok ilinde halk müziği yapmış olan ünlü müzikolog Halil Bedi Yönetken'in tespitine göre “*Nerede Türkmen varsa, orada mutlaka bozlak, ağıt söylenir Alay-halay çekilir.”sinsin” ve atlı-yaya” diynek-cirit” oynanır”* (YÖNETKEN 1966;17) sözü ile Kırıkkale uzun havalarının türü ile ilgili bizlere bilgi vermektedir.

Kırıkkale de bozlak söylenir. Bozlak aslında Kırıkkalelilere, Kırıkkale'ye ilk yerleşen Türkmen boylarından bir mirastır. Çünkü bozlak bir Türkmen geleneğidir. Konargöçer (göçebelik) kültürün Anadolu'ya müzikal anlamda bir armağanıdır. İşte bu armağan, Anadolu'da özellikle Kırşehir ve Kırıkkale'de yoğun olarak çalınır ve söylenir.

Kırıkkale'de seslendirilen bozlaklardan beş örnek aşağıda verilmiştir.

The musical score is for the song 'Hymne à la Liberté' by Victor Hugo. It is written for piano and voice. The score consists of four staves. The first staff is the piano introduction, starting with a treble clef, a key signature of two flats (B-flat major), and a 2/4 time signature. The melody is a continuous eighth-note pattern. The second staff begins the vocal melody with the lyrics 'a nous nous li - gions les uns aux autres'. The third staff continues the vocal melody with 'pour être plus libres et plus sûrs.' The fourth staff concludes the piece with a final cadence. The lyrics are in French and are written below the vocal line.

ÖTMESIN HÜLHÖLLER

Şekil 2. Ötmesin bülbüller bozlağı

- 45 -

YÖRESİ
KIRIKKALE

AVŞAR ELLERİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ERTAŞ

TARİH
18/09/2009

da ya___ kın_____ (saz... e der_____ yı ra ğı yı ra___

___ ğı_____ of_____ (saz... yü ce dağ dan aş şan yol

lar bi zim dir___ oy_____ (saz... bi zim dir___

_____ (saz...

a rap at la rı ya kın e der yı ra ğı_____ (saz...

yü ce dağ ba şın dan a şan yol lar bi zim dir of___ bi zim dir_____

SÖZ

AMAN YİNE GÖÇ EYLEMİŞ AVŞAR ELLERİ
 AŞIP AŞIP GİDEN ELLER BİZİMDİR
 ARAP ATLARI DA YAKIN EDER İRAĞI
 YÜCE DAĞ BAŞINDAN AŞAN YOLLAR BİZİMDİR

Şekil 3. Avşar elli bozlağı (Avşar bozlağı)

YÖRESİ
KIRIKKALE

BAŞINDA PARE PARE KARIN VAR SENİN
(DAĞLAR BOZLAĞI)

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ERTAŞ

TARİH
01/11/2009

ay dost a man ba şın da pe re

pa re ga rın var se nin se nin

(saz...) ya ri nen yay la ya cak za ma nın dağ lar

dağ lar of of of (saz...)

se ni çık ma ya me ce

lim mi var be ni o of

of (saz... koy ma dın da ha ti mi am

ma nın dağ lar

lar dağ lar

dağ lar of

SÖZ

AY DOST
 AMAN BAŞINDA PARE PARE KARIN VAR SENİN
 YAR İLE YAYLAYACAK ZAMANIN DAĞLAR
 SENİ ÇIKMAYA MECALİMMİ VAR BENİM OF
 KOYMADIN TAKATİMİ AMANIN DAĞLAR

Şekil 4. Başında pare pare karın var senin bozlağı (Dağlar bozlağı)

YÖRESİ
KIRIKKALE

ŞU FANİ DÜNYA YA GELDİN GİDİYON

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ERTAŞ

TARİH
12/11/2009

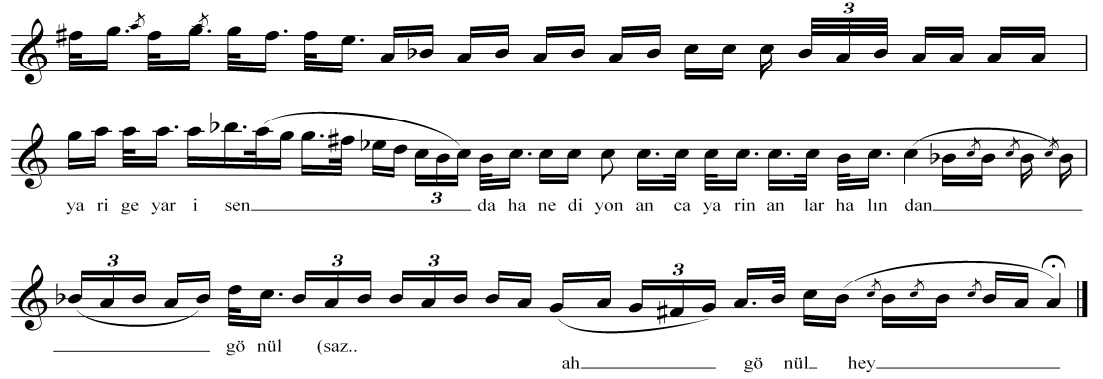
şu fani dün ya ya gel din gi_____ gi di yon_____

(saz...)

sı kı tut bir ya ri_____

e lin de_____ gö nül_____

(saz...)

SÖZ

ŞU FANİ DÜNYA YA GELDİN GİDİYON
 SIKI TUT BİR YARIN ELİNDEN GÖNÜL
 YARİNE YAR İSEN DAHA NE DİYON
 ANCA YARIN ANLAR HALİNDEN GÖNÜL

Şekil 5. Şu fani dünya ya geldin gidiyon bozlağı

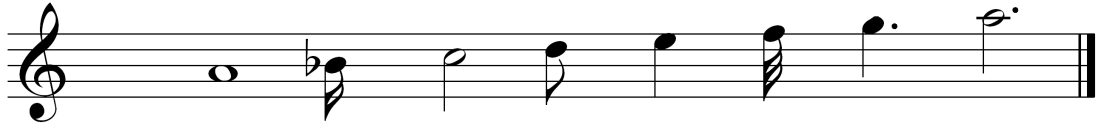

Şekil 6. Yukarıda notası verilen bozlakların ses sahası ve kullanım sıklığı

Şekil 6'ya bakıldığında KARAKAYA'nın (2002) "Türk Halk Müziğinde Bozlaklar" üzerine yaptığı lisans tez araştırmasında, bozlakların ezgisel yapısını incelerken, bozlakların ses sahaları ve seyirleri ile ilgili şu tespitlere ulaşmıştır. Bozlaklar genelde inici bir seyir karakteri gösteririler ve geniş bir ses sahaları vardır. Seyirlerine genelde 8. ve 11. sesler arasında başlar ve tiz durakları 8. derece olarak bilinir. Güçlülerini genelde 6. derece, 4. derece ve 2. derece olarak tutarlar. Bu eserlerin karar sesleri 1. derecedir. Bu özellikler Kırıkkale'de bilinen bozlak tipindeki uzun hava özelliklerine benzemektedir.

Kırıkkale’de Bozlaklar Dışında Kalan Uzun Havaların Ses Sahaları

Kırıkkale de bozlak dışında kalan uzun havaların varlığı bilinmesine rağmen tespiti yapılamamıştır. Bu çalışmada mp3, kaset, cd, görüşme, video kayıtları sayesinde bozlak türü dışında kalan uzun havaların 53 adedine ulaşılmış ve bu eserler tek tek dinlenerek notaya alınmıştır. Notaya alınan bozlak dışındaki uzun havaların ses sahaları ve kullanım sıklıkları nota değerleri ile aşağıda porte üzerinde verilmeye çalışılmıştır.

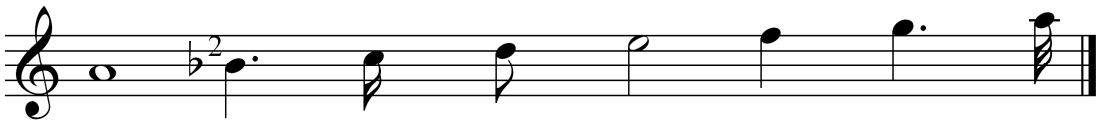
Şekil 7. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin ses sahası.

Şekil 7’ye bakıldığında “aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 8. “Bir kız gördüm yıkılası Kesin’de” adlı eserin ses sahası.

Şekil 8’ye bakıldığında “Bir kız gördüm yıkılası Kesin’de” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 7. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

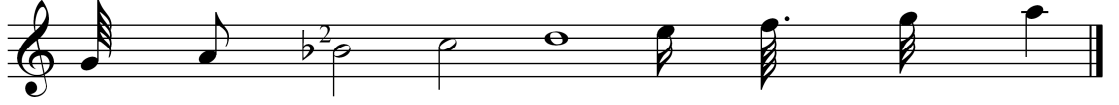
Şekil 9. “Siyah Saçlar top top olmuş düşmüş dalına” adlı eserin ses sahası.

Şekil 9’a bakıldığında “Siyah saçlar top top olmuş düşmüş dalına” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 10. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin ses sahası.

Şekil 10’a bakıldığında “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 11. “Mefkure” adlı eserin ses sahası.

Şekil 11’e bakıldığında “Mefkure” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 12. “Neredesin dost” adlı eserin ses sahası.

Şekil 12’e bakıldığında “Neredesin dost” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 7. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 13. “Şu Bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin ses sahası.

Şekil 13’e bakıldığında “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 9. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aştığı görülmektedir.

Şekil 14. “Erzincan’a girdim” adlı eserin ses sahası.

Şekil 14’e bakıldığında “Erzincan’a girdim” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 7. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 15. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin ses sahası.

Şekil 15’e bakıldığında “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 16. “Fariğ den de deli gönül” adlı eserin ses sahası.

Şekil 16’ya bakıldığında “Fariğ den de deli gönül” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 7. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 17. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin ses sahası.

Şekil 17’ye bakıldığında “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 5. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 18. “Maralım” adlı eserin ses sahası.

Şekil 18’e bakıldığında “Maralım” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 7. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 19. “Kaleciğin yolları” adlı eserin ses sahası.

Şekil 19’a bakıldığında “Kaleciğin yolları” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 20. “Aman bana deli derler” adlı eserin ses sahası.

Şekil 20’ye bakıldığında “Aman bana deli derler” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 21. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin ses sahası.

Şekil 21’e bakıldığında “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin ses sahasındaki pest genişlemenin 1. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktavı) aştığı görülmektedir.

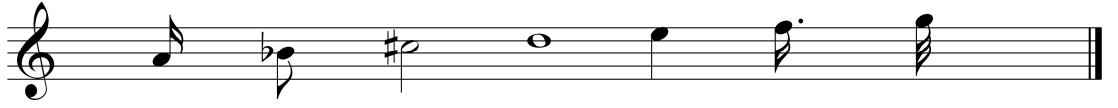
Şekil 22. “Kader gemisi” adlı eserin ses sahası.

Şekil 22’ye bakıldığında “Kader gemisi” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

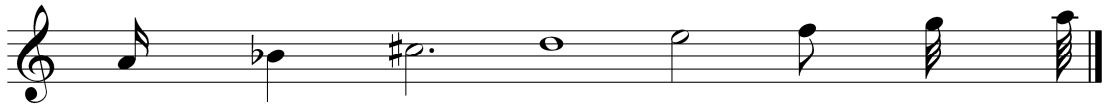
Şekil 23. “Yine bahar geldi” adlı eserin ses sahası.

Not: Şekil 23’e bakıldığında “Yine bahar geldi” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

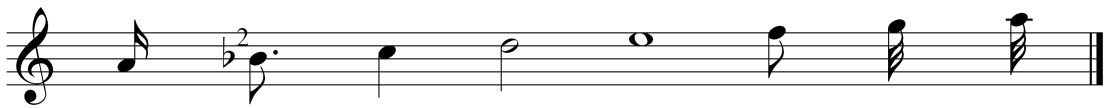
Şekil 24. “Deli çoban” adlı eserin ses sahası.

Şekil 24’e bakıldığında “Deli çoban” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

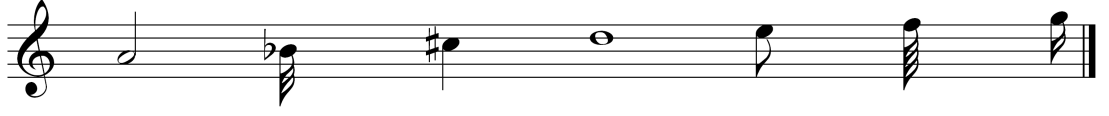
Şekil 25. “ Elifim” adlı eserin ses sahası.

Şekil 25’e bakıldığında “ Elifim” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 26. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin ses sahası.

Şekil 26'ya bakıldığında “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 27. “Ervahı ezelden” adlı eserin ses sahası.

Şekil 27'ye bakıldığında “Ervahı ezelden” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 28. “Kader talih derler” adlı eserin ses sahası.

Şekil 28'e bakıldığında “Kader talih derler” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 29. “Kendi talihim” adlı eserin ses sahası.

Şekil 29'a bakıldığında “Kendi talihim” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

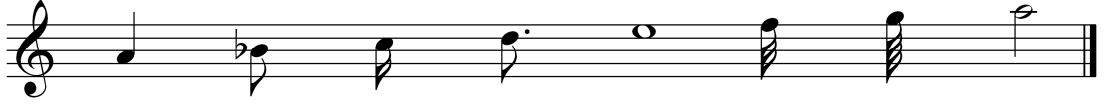
Şekil 30. “Vefasız sevdim” adlı eserin ses sahası.

Şekil 30'a bakıldığında “Vefasız sevdim” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

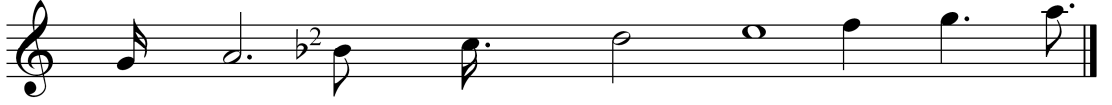
Şekil 31. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin ses sahası.

Şekil 31’a bakıldığında “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

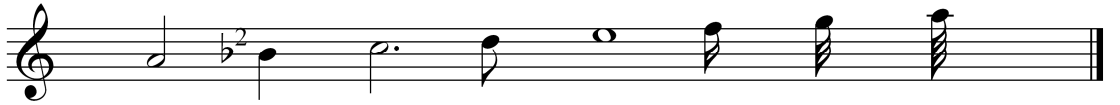
Şekil 32. “Çayır çimen” adlı eserin ses sahası.

Şekil 32’ye bakıldığında “Çayır çimen” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 33. “Yürü yalan dünya” adlı eserin ses sahası.

Şekil 33’e bakıldığında “Yürü yalan dünya” adlı eserin ses sahasındaki pest genişlemenin 1. derecede durduğu ve bir sekizliyi aştığı görülmektedir.

Şekil 34. “Doktor tabip” adlı eserin ses sahası.

Şekil 34’e bakıldığında “Doktor tabip” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 34. “Gökçe kız” adlı eserin ses sahası.

Şekil 34'e bakıldığında "Gökçe kız" adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 35. "Tan yelleri (Kamber ağıdı)" adlı eserin ses sahası.

Şekil 35'e bakıldığında "Tan yelleri (Kamber ağıdı)" adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

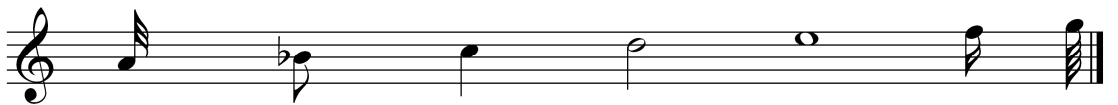
Şekil 36. "Gel dost gel muhabbet edelim" adlı eserin ses sahası.

Şekil 36'ya bakıldığında "Gel dost gel muhabbet edelim" adlı eserin ses sahasındaki pest genişlemenin 1. derece durduğu, tiz genişlemenin 10. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aştığı görülmektedir.

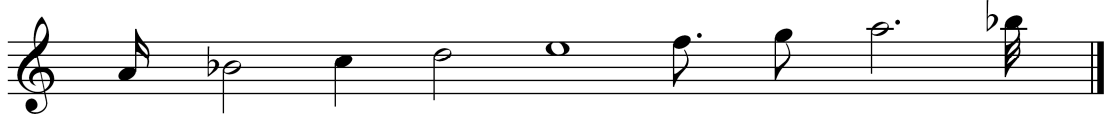
Şekil 37. "Zalım avcı" adlı eserin ses sahası.

Şekil 37'ye bakıldığında "Zalım avcı" adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 38. "Aman Ankara da yedim taze meyvayı" adlı eserin ses sahası.

Şekil 38'e bakıldığında “Aman Ankara da yedim taze meyveyı” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 39. “Ben gidiyom emanetim Allaha” adlı eserin ses sahası.

Şekil 39'a bakıldığında “Ben gidiyom emanetim Allaha” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 9. derece durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aştığı görülmektedir.

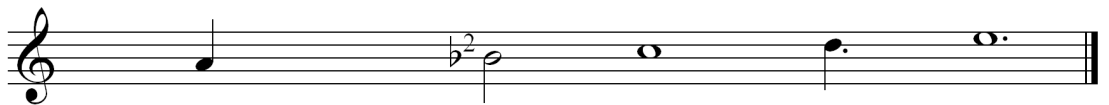
Şekil 40. “İki büyük nimetim var” adlı eserin ses sahası.

Şekil 40'a bakıldığında “İki büyük nimetim var” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 41. “Zahidem” adlı eserin ses sahası.

Şekil 41'e bakıldığında “Zahidem” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

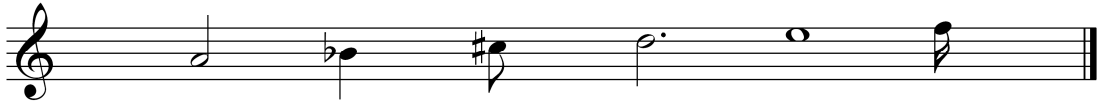
Şekil 42. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin ses sahası.

Şekil 42'ye bakıldığında “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 5. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 43. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin ses sahası.

Şekil 43’e bakıldığında “Haber sal sevdiğim” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 44. “Kardeş kurşunu” adlı eserin ses sahası.

Şekil 44’e bakıldığında “Kardeş kurşunu” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 6. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 45. “Ağ gelin” adlı eserin ses sahası.

Şekil 45’e bakıldığında “Ağ gelin” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

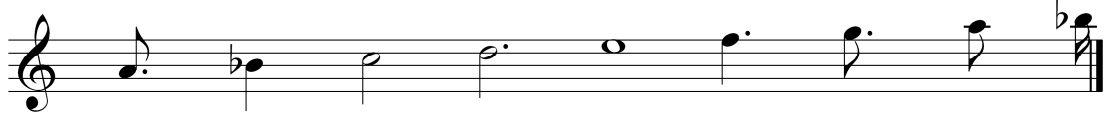
Şekil 46. “Benim işte” adlı eserin ses sahası.

Şekil 46’ya bakıldığında “Benim işte” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 47. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin ses sahası.

Şekil 47'ye bakıldığında “Bir oğlum olsa da” adlı eserin ses sahasındaki pest genişlemenin 2. derecede durduğu, tiz genişlemenin 9. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aştığı görülmektedir.

Şekil 48. “Boz bulanık nehir” adlı eserin ses sahası.

Şekil 48'e bakıldığında “Boz bulanık nehir” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 9. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aştığı görülmektedir.

Şekil 49. “Yavru yavru” adlı eserin ses sahası.

Şekil 49'a bakıldığında “Yavru yavru” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 11. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktav) aştığı görülmektedir.

Şekil 50. “Soranlara ne deyim” adlı eserin ses sahası.

Şekil 50'ye bakıldığında “Soranlara ne deyim” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 51. “Yine bahar geldi” adlı eserin ses sahası.

Şekil 51'e bakıldığında “Yine bahar geldi” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 52. “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin ses sahası.

Şekil 52’ye bakıldığında “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

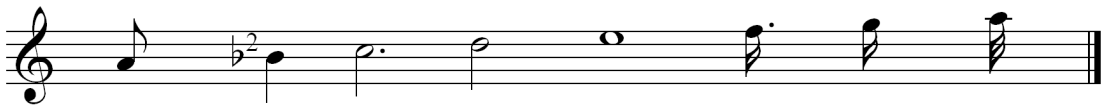
Şekil 53. “Konya yolunda” adlı eserin ses sahası.

Şekil 53’e bakıldığında “Konya yolunda” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 54. “Derdinden deli oldum” adlı eserin ses sahası.

Şekil 54’e bakıldığında “Derdinden deli oldum” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktav) aşmadığı görülmektedir.

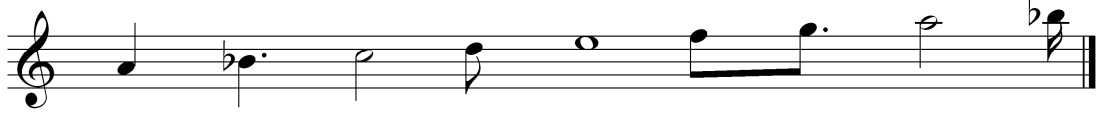
Şekil 55. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin ses sahası.

Şekil 55’e bakıldığında “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin ses sahasının bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 56. “Seferim ebedi” adlı eserin ses sahası.

Şekil 56'ya bakıldığında “Seferim ebedi” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Şekil 57. “Şu fani dünya” adlı eserin ses sahası.

Şekil 57'e bakıldığında “Şu fani dünya” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlemenin 9. derecede durduğu ve bir sekizliyi (oktavı) aştığı görülmektedir.

Şekil 58. “Sarıçığdem gibi” adlı eserin ses sahası.

Şekil 58'e bakıldığında “Sarıçığdem gibi” adlı eserin ses sahasındaki tiz genişlenmenin 7. derecede durduğu bir sekizliyi (oktavı) aşmadığı görülmektedir.

Tablo 5. Bozlak dışında kalan bu 53 eser ses sahası bakımından ele alındığında; bu eserlerden tiz genişleme yapan, 8. dereceyi (oktavı) aşan eserler;

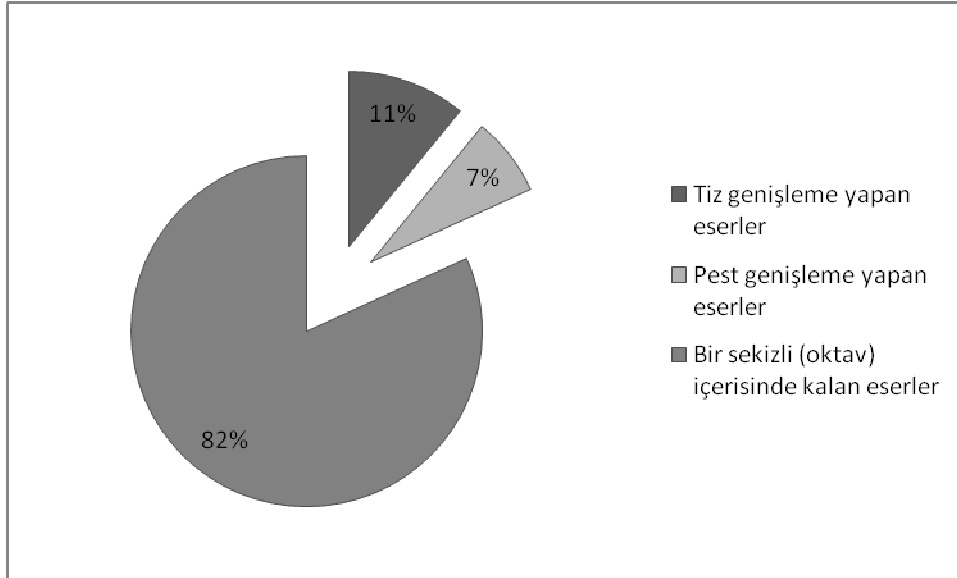
8'Lİ ÜZERİNE TİZ GENİŞLEME YAPAN ESERLER	TİZ DERECELER
Yavru yavru	11. DERECE
Boz bulanık nehir gibi	9. DERECE
Bir oğlum olsada kestirsem	9. DERECE
Ben gidiyom emanetim allaha	9. DERECE
Gel dost gel muhabbet edelim	10. DERECE
Şu bahçede kırmızı gül kazarım	9. DERECE

Tablo 5'e bakıldığında bu eserler ses sınırları açısından bir sekizliyi aşsa da, seyir karakteri ve ezgi yürüyüşü bakımından bozlaklardan ayrılmaktadır. Bu 6 eser dışında kalan diğer eserler bir sekizliyi aşmamakta, tiz genişleme yapmamaktadır.

Tablo 6. Bozlak dışında kalan bu 53 eser ses sahası bakımından ele alındığında; bu eserlerden pest genişleme yapan eserler;

PEST GENİŞLEME YAPAN ESERLER	PEST DERECELER
Aman aşağıdan acı poyraz esmesin	1. DERECE
Yürü yalan dünya	1. DERECE
Bir oğlum olsada kestirsem	2. DERECE
Gel dost gel muhabbet edelim	1. DERECE

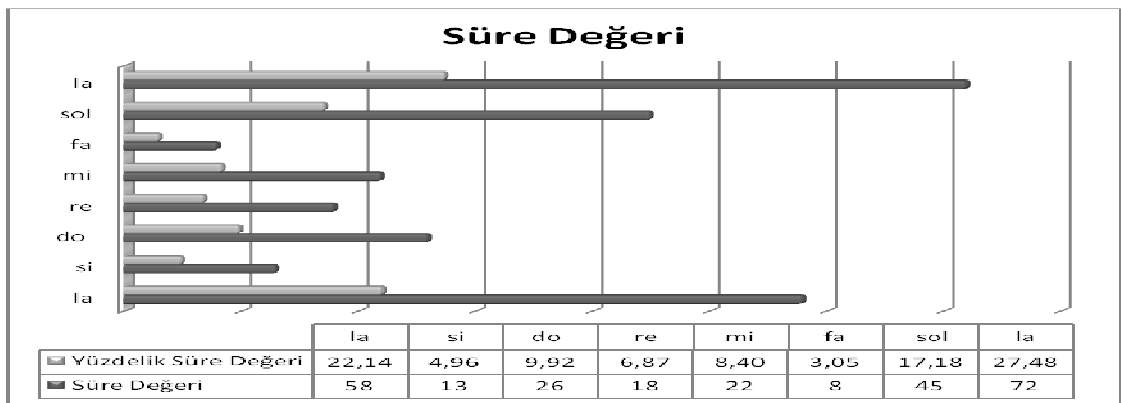
Tablo 6'ya bakıldığında bu eserlerde tespit edilen pest genişleme özelliği, eserleri ses sınırı bakımından bozlaklardan ayırmaktadır. Bu 4 eser dışında kalan diğer eserler pest genişleme yapmamaktadır.

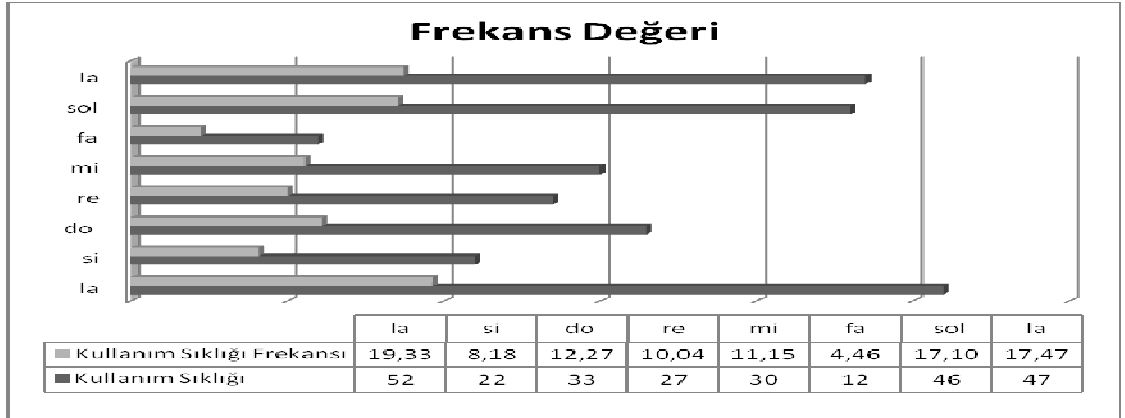
Grafik 6. Bozlak dışında kalan uzun havaların tiz ve pest genişlemelerine göre (%) yüzdesel dağılımı.

5.2. Bozlak Dışında Kalan Uzun Havaların Süre Değerleri ve Frekans Değerleri Bakımından Durumlarının İncelenmesi ve Makamsal Özelliklerinin Tespiti

Bu bölümde bozlak dışında kalan 53 uzun hava tipindeki eserin süre ve frekans değerlerine ulaşılmaya çalışılmış, böylece eserler üzerinde ezgisel bir inceleme yapılması amaçlanmıştır. Ezgisel inceleme yapılmaya çalışılan bozlak dışında kalan 53 uzun havanın durak, yeden, seyir, güçlü ve seslerin kullanım oranlarının G.T.S.M.’ndeki makam tanımlamasına uygun olup olmadığı ve diğer yörelerdeki uzun hava tiplerine benzerlikleri araştırılmaya çalışılmıştır.

Grafik7. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

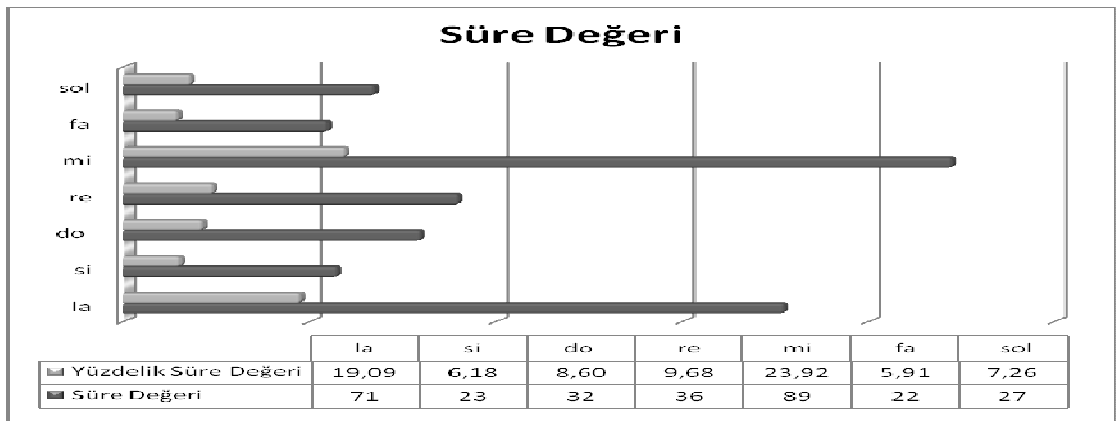

Grafik 8. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin frekans değerinin .incelemesi

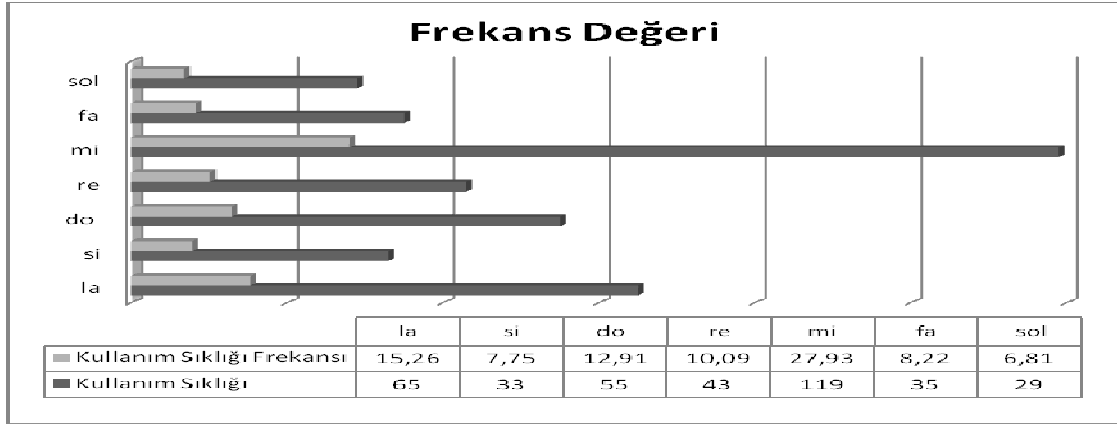
Tablo 7. “Aramıza sıra dağlar çekildi” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlü 8. derece la, 2. güçlü 3.derece do perdesidir.
Yeden ses	2.derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭] , mi [♭] , fa [#]
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Muhayyer kürdi ve acem kürdi makamlarında genellikle mi [♭] perdesi çeşni olarak kullanılır.

Tablo 7’ye bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemekte, 8. ve 3. derecelerini güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 9. “Bir kız gördüm yıkılası Kesin’de” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

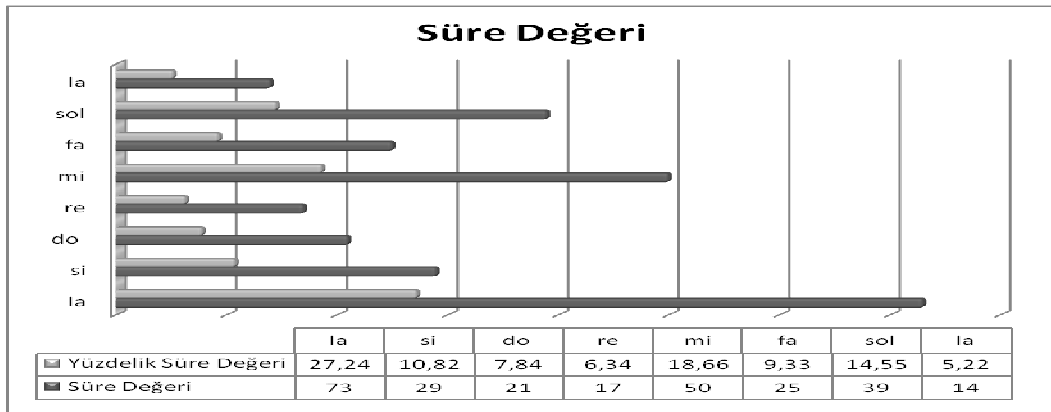

Grafik 10. “Bir kız gördüm yıkılası Kesin’de” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

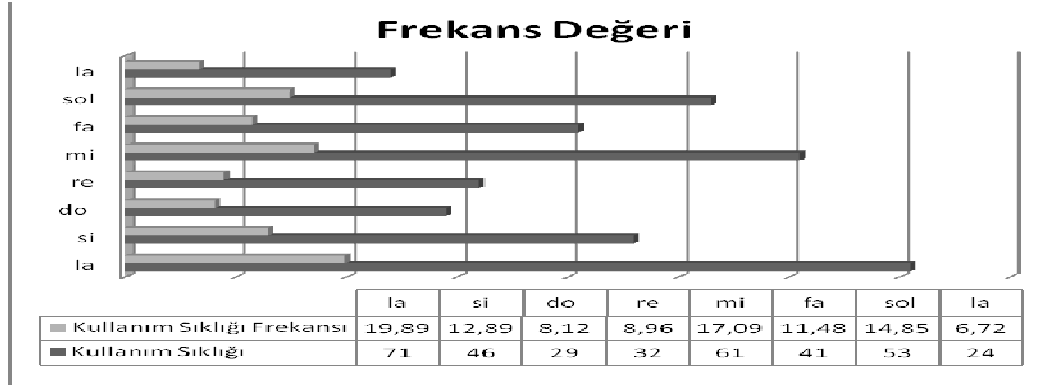
Tablo 8. “Bir kız gördüm yıkılası Kesin’de” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı Değiştirici İşaretler	si ^b
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin Makam Benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır.

Tablo 8’e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemekte, 5. ve 3. derecelerini güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 11. “Siyah saçlar top top olmuş düşmüş dalına” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

Grafik 12. “Siyah saçlar top top olmuş düşmüş dalına” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

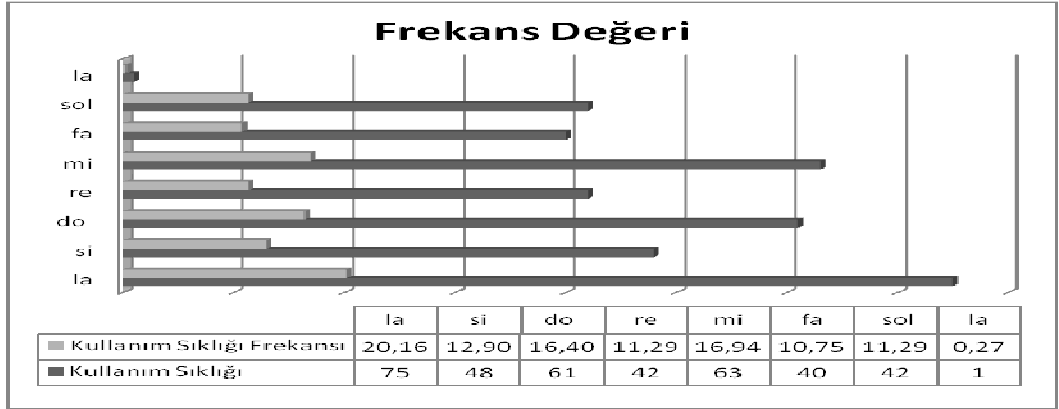
Tablo 9. “Siyah saçlar top top olmuş düşmüş dalına” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi dir
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı Değiştirici İşaretler	si $\flat^2$, fa#
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin Makam Benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyni makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur

Tablo 9’a bakıldığında eser hüseyni makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 13. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

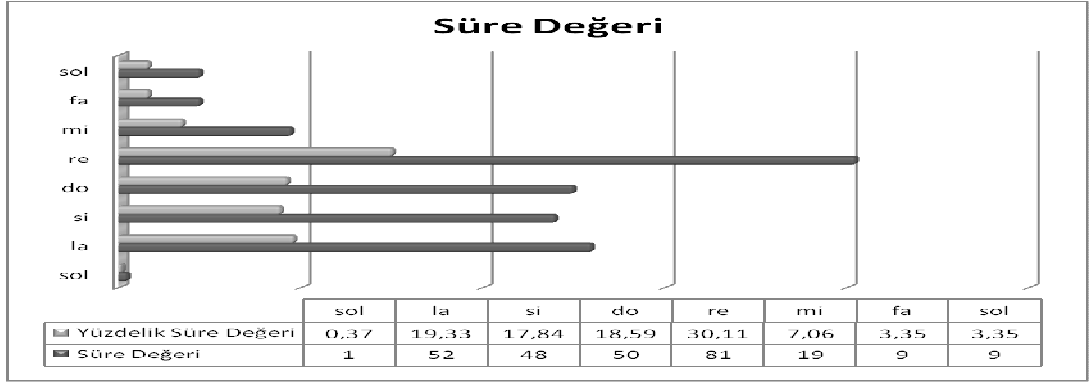

Grafik 14. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

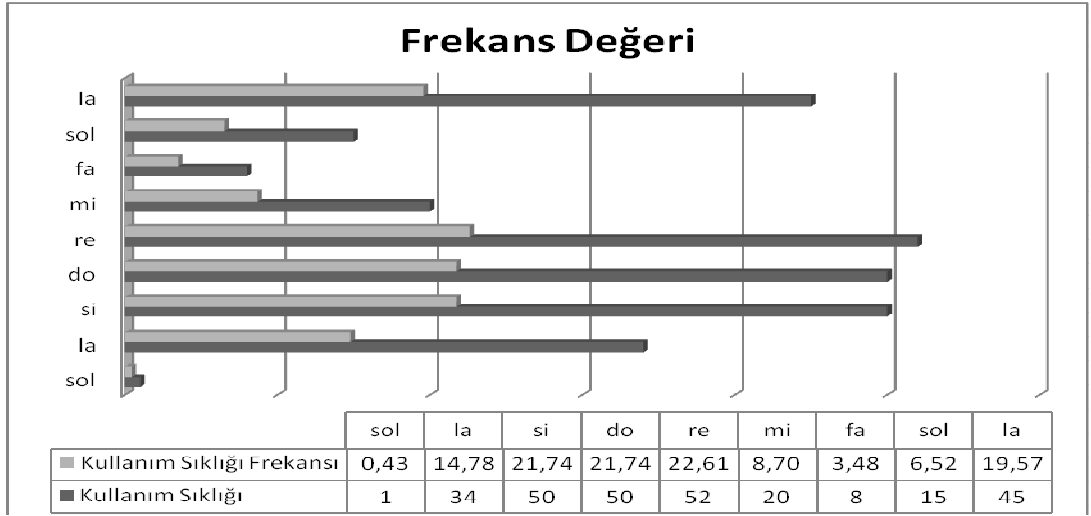
Tablo 10. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	Si ² , Fa#
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir
Eserin Makam Benzerliği	Eser G.T.S.M.’de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 10’a bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 15. “Mefkure” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

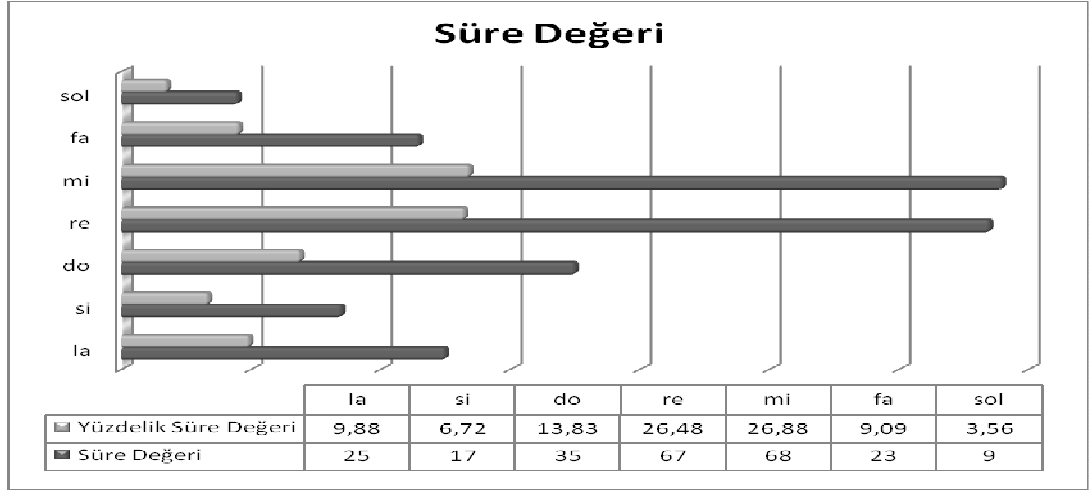

Grafik 16. “Mefkure” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

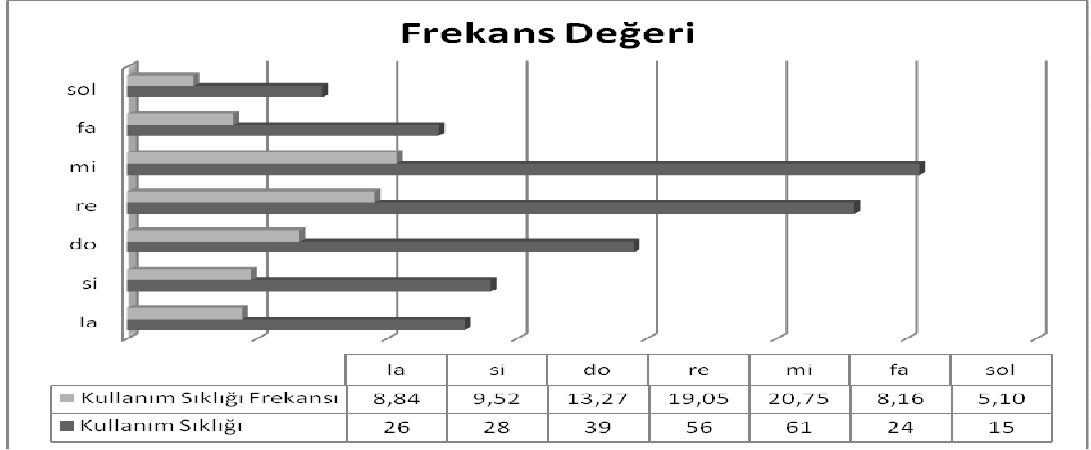
Tablo 11. “Mefkure” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser La duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	Si ^{♭2} , Do#3
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin Makam Benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Eser seyirinde karara doğru gelindiğinde do#3 sesinden sonra saba geçkisi duyuruluyor, ortak ses Si ^{♭2} sesi den sonra daha pest olan Si [♭] sesi ile karara gidiliyor.

Tablo 11’e bakıldığında eser hicaz makamına benzemekte, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 17. “Neredesin dost” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

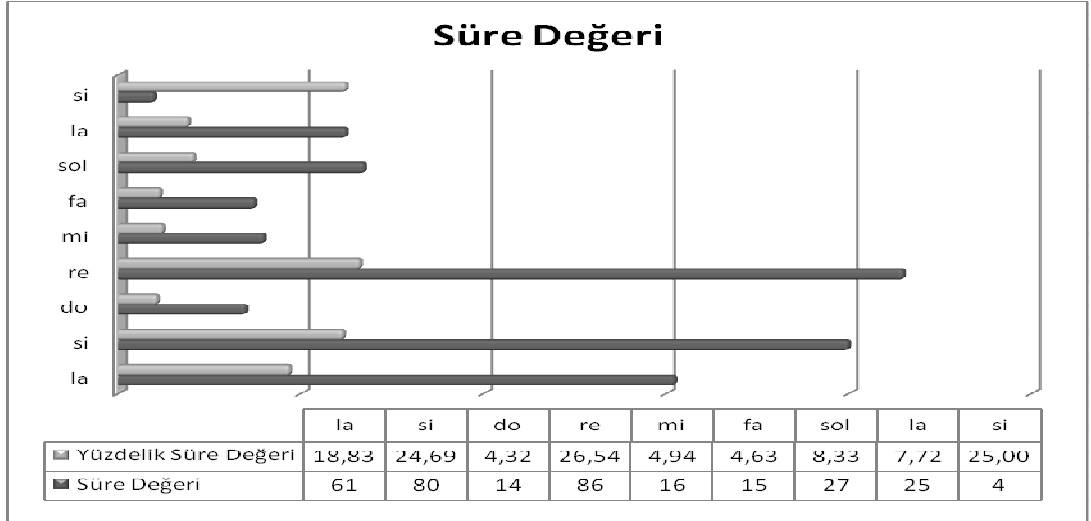

Grafik 18. “Neredesin dost” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

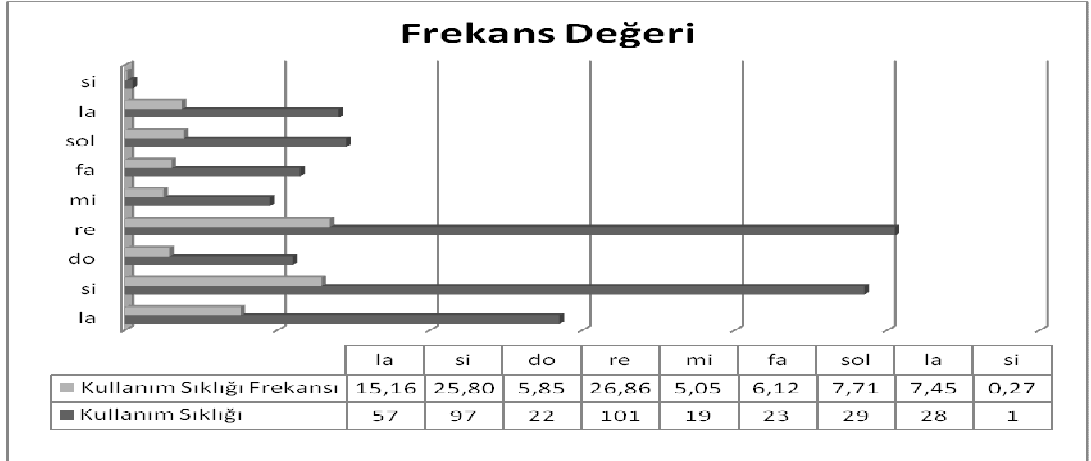
Tablo 12. “Neredesin dost” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser La duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	Si ^b , Do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin Makam Benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz ızzal makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 12’ye bakıldığında eser hicaz ızzal makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 19. “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

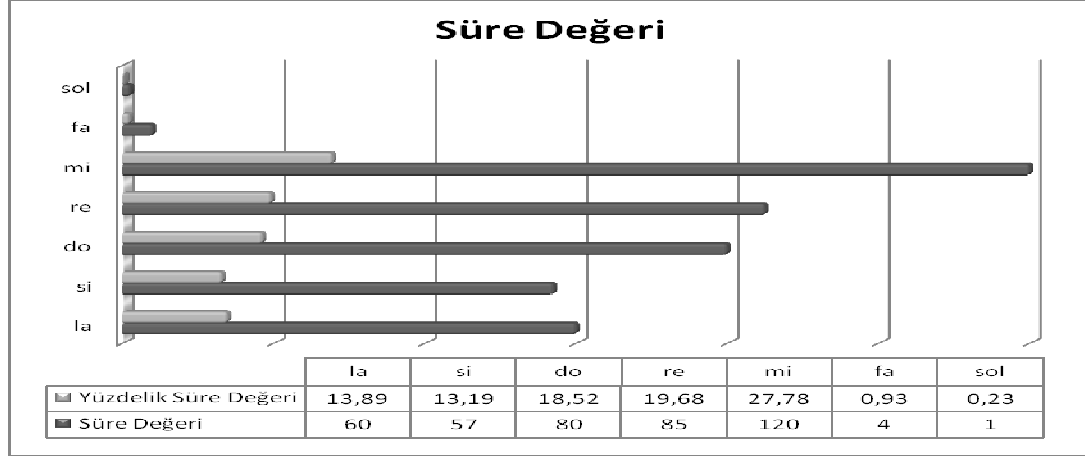

Grafik 20. “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

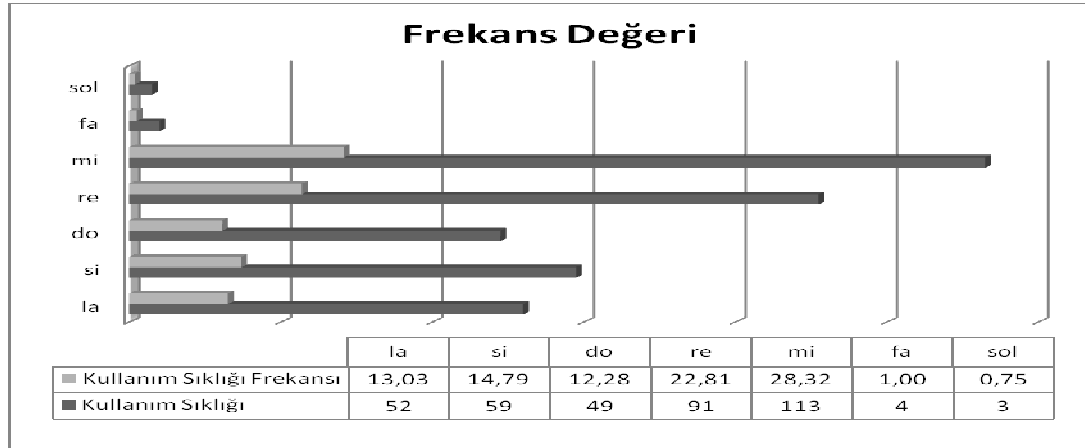
Tablo 13. “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ^b ,do [#]
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 13'e bakıldığında eser hicaz makamına benzemekte, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 21. “Erzincan’a girdim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

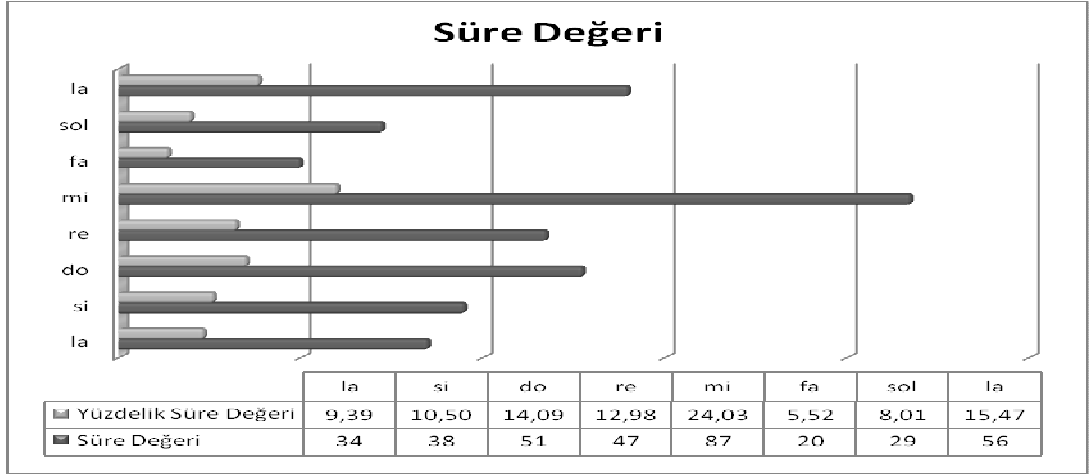

Grafik 22. “Erzincan’a girdim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

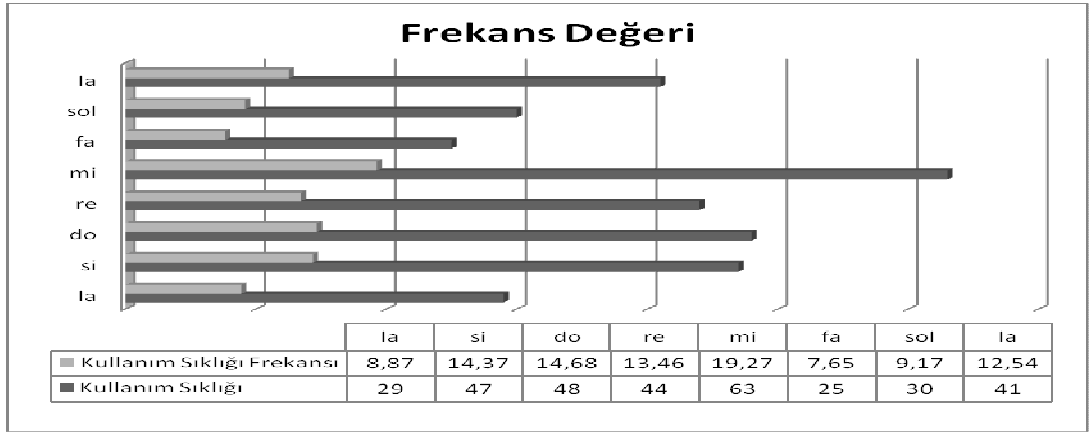
Tablo 14. “Erzincan’a girdim” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi, 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 14’e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5.ve 4. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 23. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

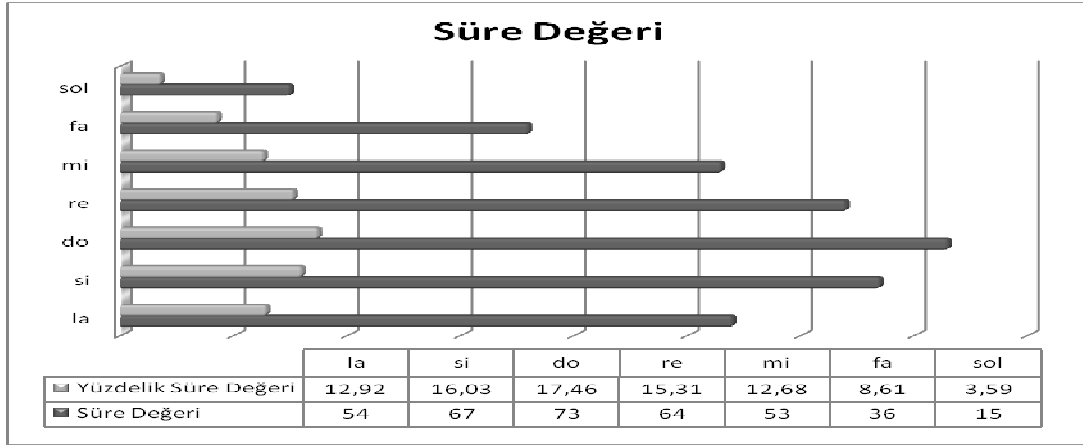

Grafik 24. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

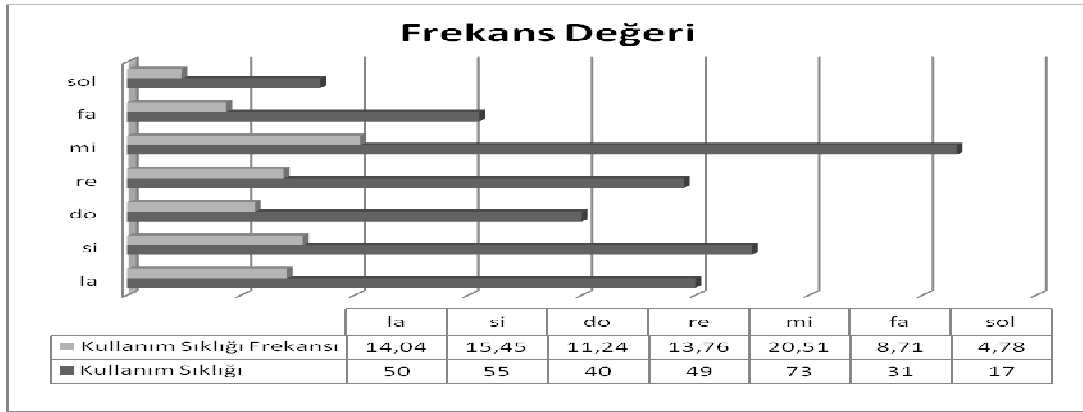
Tablo 15. “Gözüm bağlı geçemedim dereyi” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ³
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Eserde hüseyini makamı daha pest olan Si ³ perdesi ile kullanılmıştır.

Tablo 15'e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 25. “Fariğ den de deli gönül” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

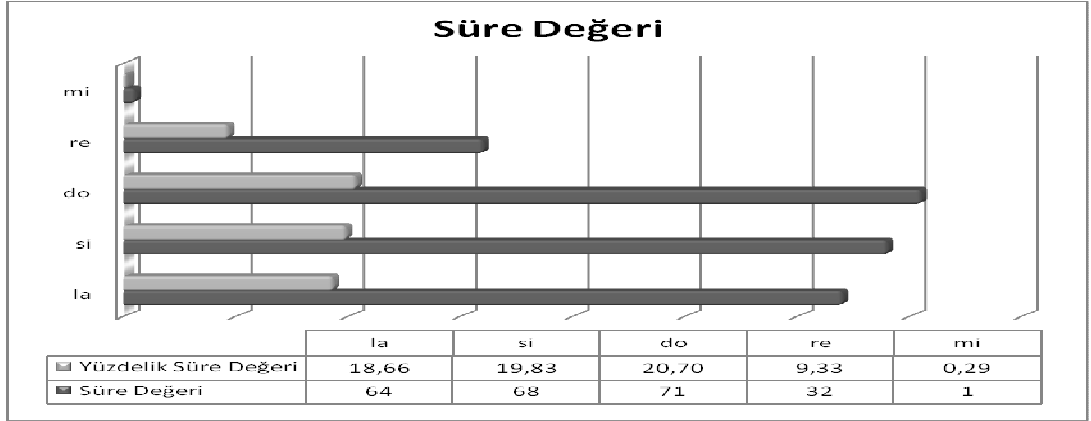

Grafik 26. “Fariğ den de deli gönül” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

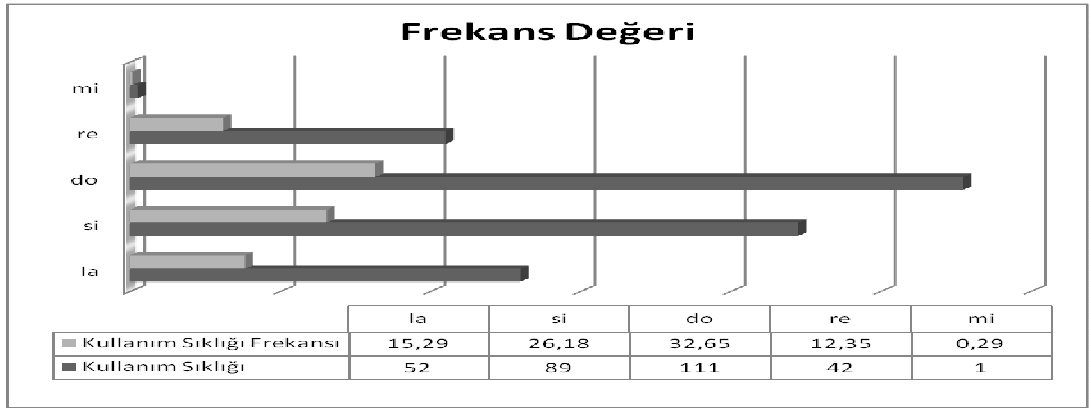
Tablo 16. “Fariğ den de deli gönül” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlüsü 2.derece Sib2 perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ²
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur

Tablo 16’ya bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. ve 2. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 27. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

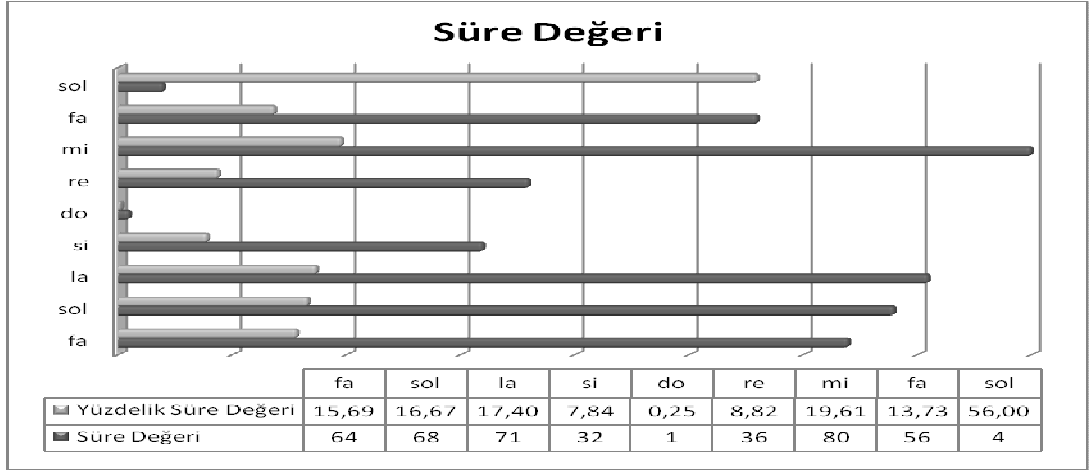

Grafik 28. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

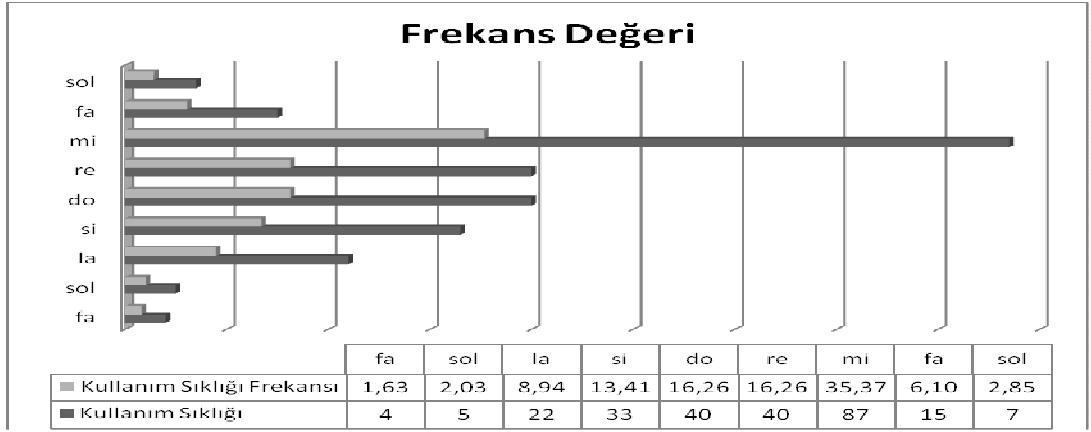
Tablo 17. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser çıkıcı bir seyir sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan uşşak makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 17’ye bakıldığında eser uşşak makamına benzemekte, 3. dereceyi güçlü tutmakta ve çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 29. “Maralım” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

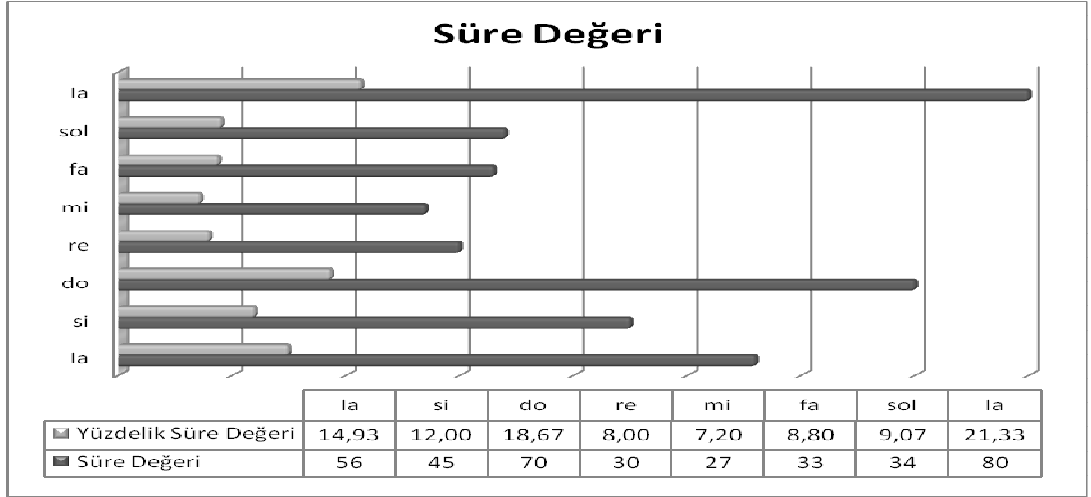

Grafik 30. “Maralım” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

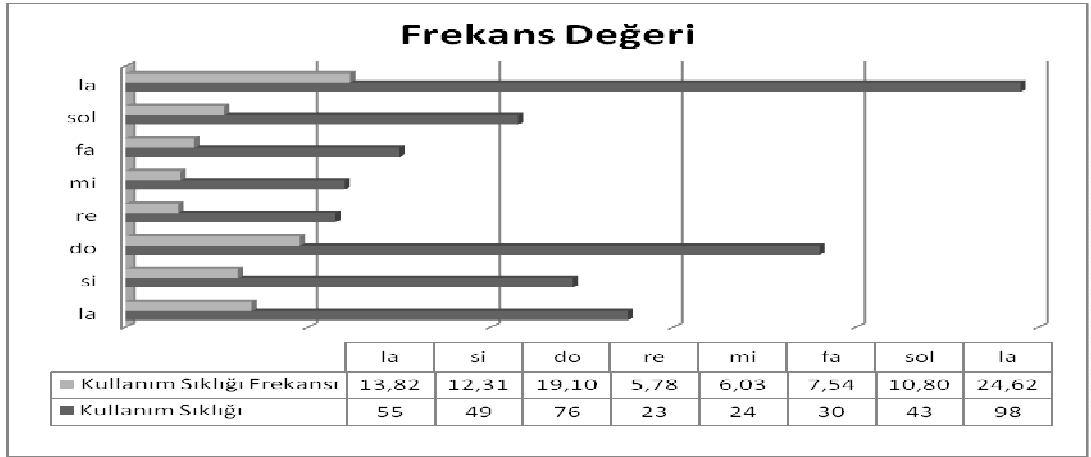
Tablo 18. “Maralım” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ²
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 18’e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 31. “Kaleciğin yolları” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

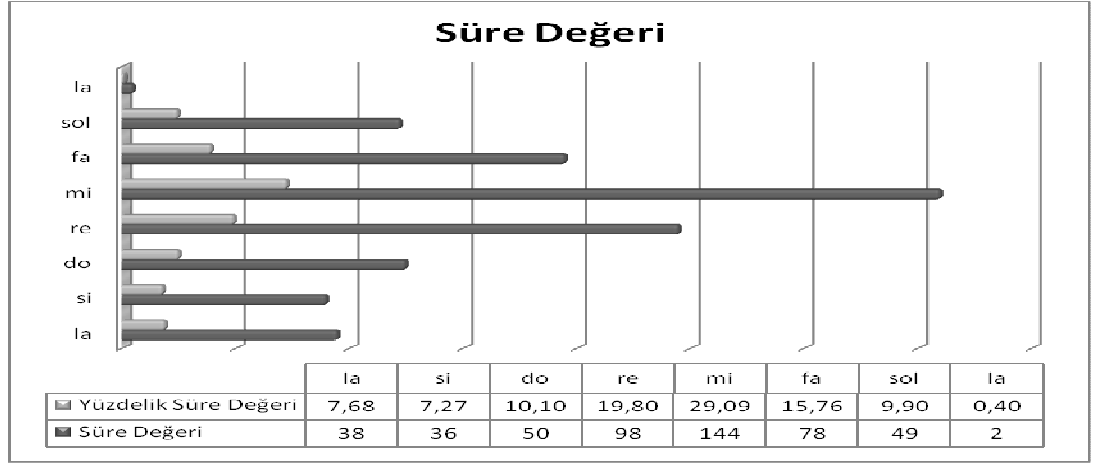

Grafik 32. “Kaleciğin yolları” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

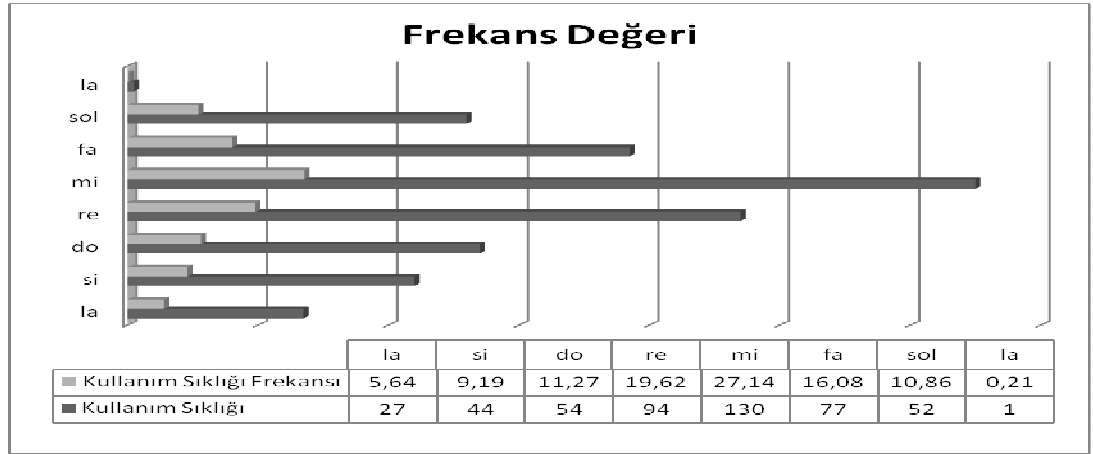
Tablo 19. “Kaleciğin yolları” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭]
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan acem kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Muhayyer kürdi ve acem kürdi makamlarında genellikle Mi [♭] perdesi çeşni olarak kullanılır.

Tablo 19’a bakıldığında eser acem kürdi makamına benzemekte, 3. dereceyi güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 33. “Aman bana deli derler” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

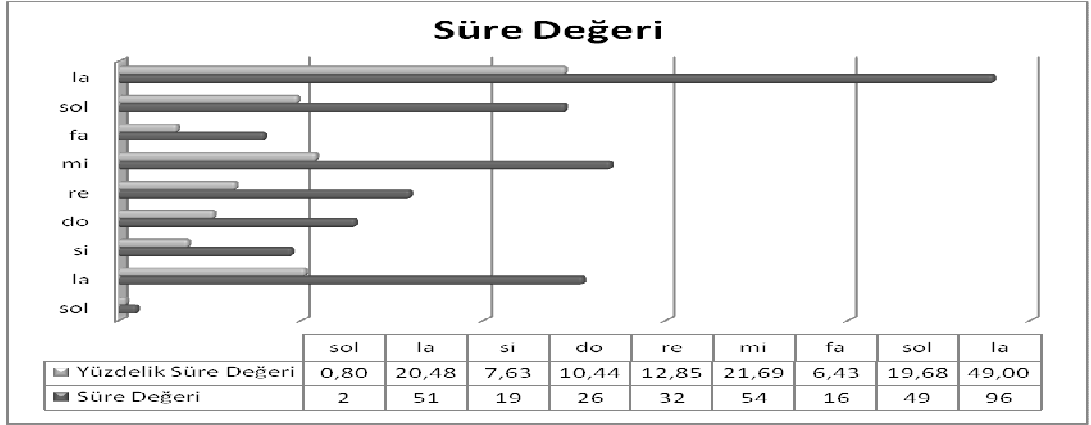

Grafik 34. “Aman bana deli derler” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

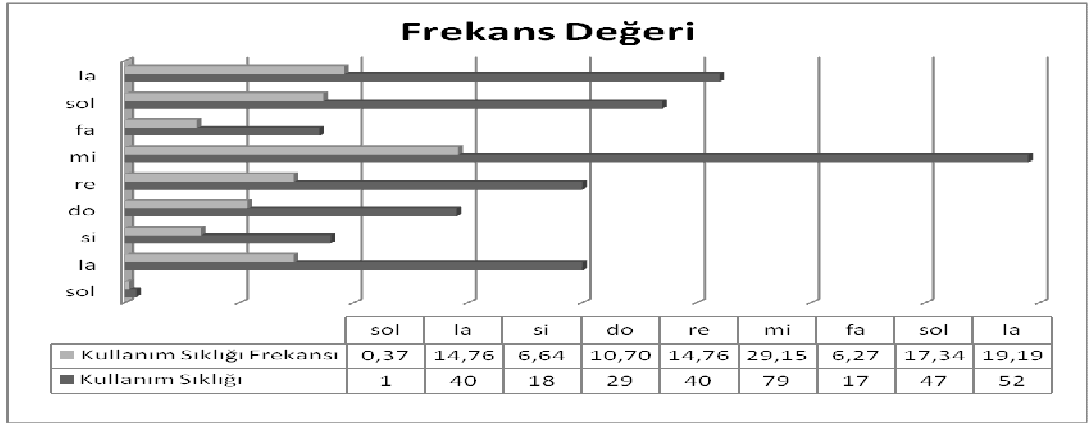
Tablo 20. “Aman bana deli derler” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ² , do#
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyir sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz uzzal makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 20’ye bakıldığında eser hicaz uzzal makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 35. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

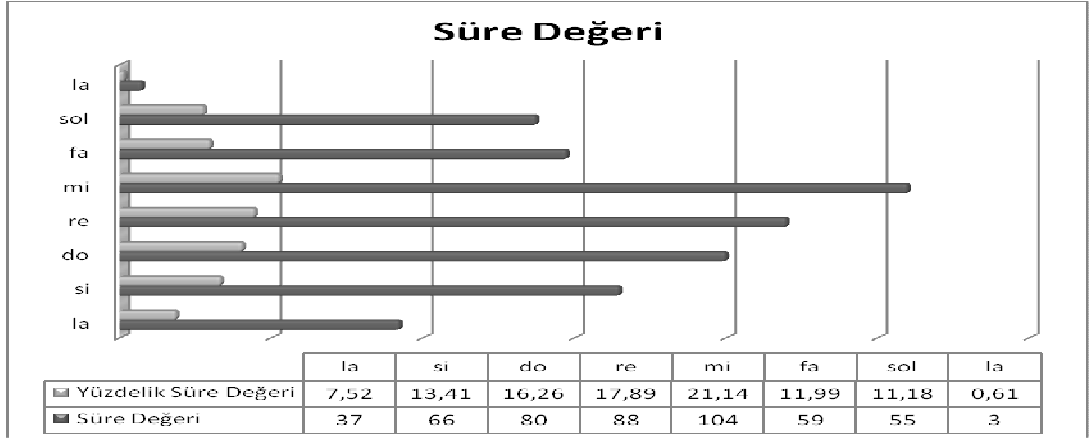

Grafik 36. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

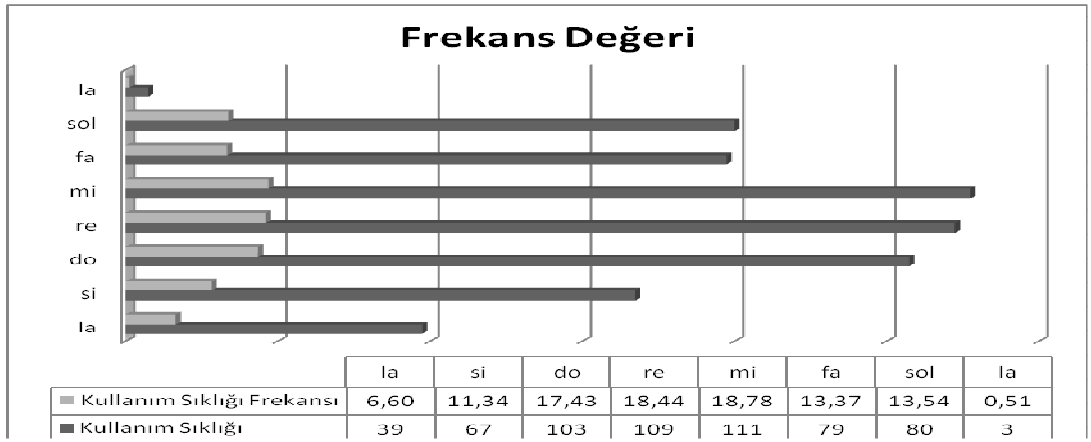
Tablo 21. “Aman aşağıdan acı poyraz esmesin” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si
Seyir	Eser inici bir seyir sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 21’e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 37. “Kader gemisi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

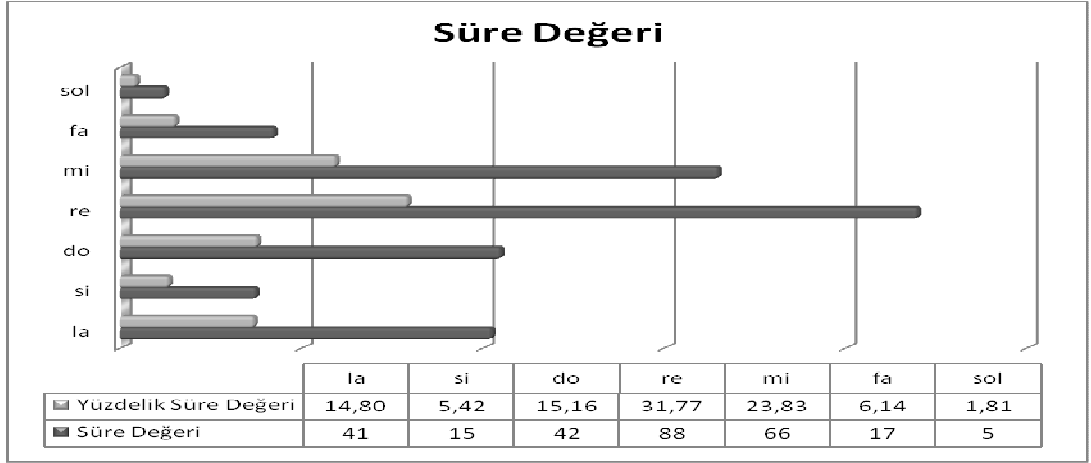

Grafik 38. “Kader gemisi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

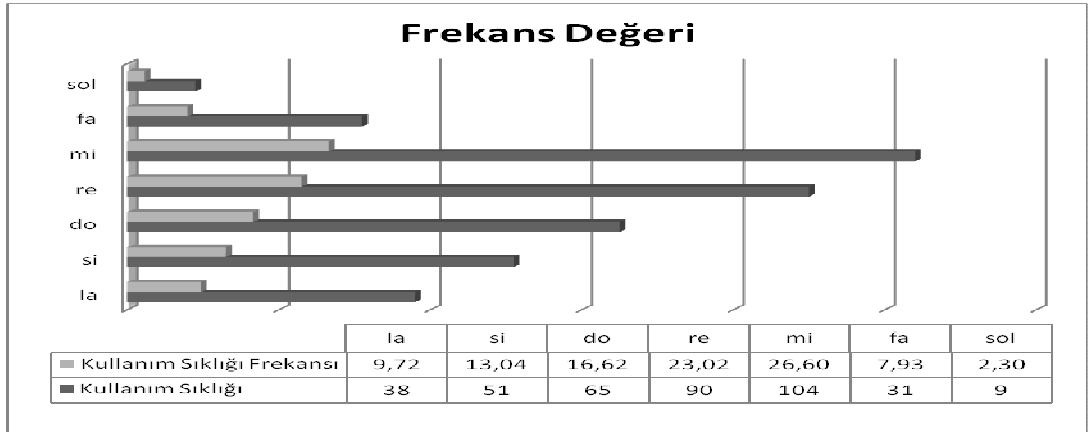
Tablo 22. “Kader gemisi” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 22’ye bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 39. “Yine bahar geldi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

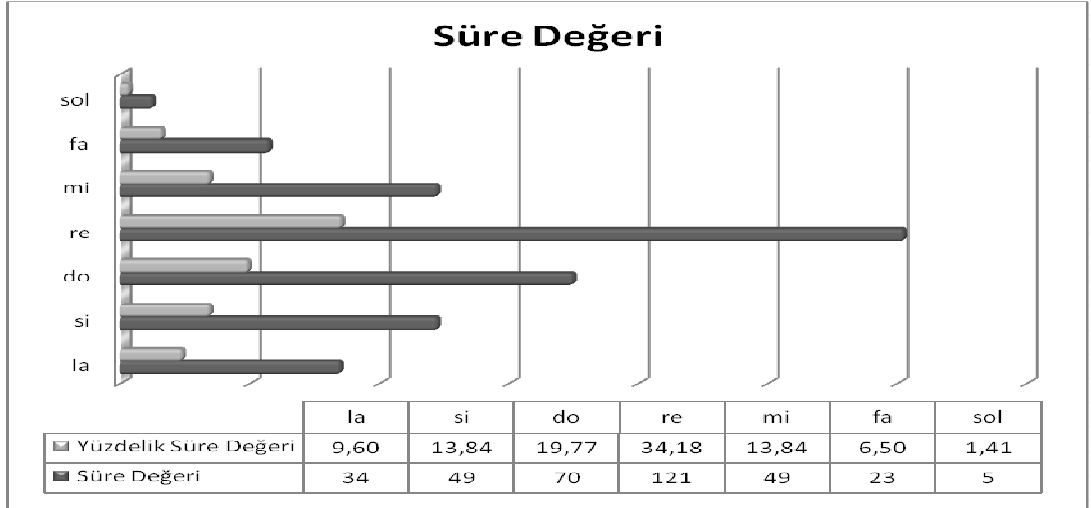

Grafik 40. “Yine bahar geldi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

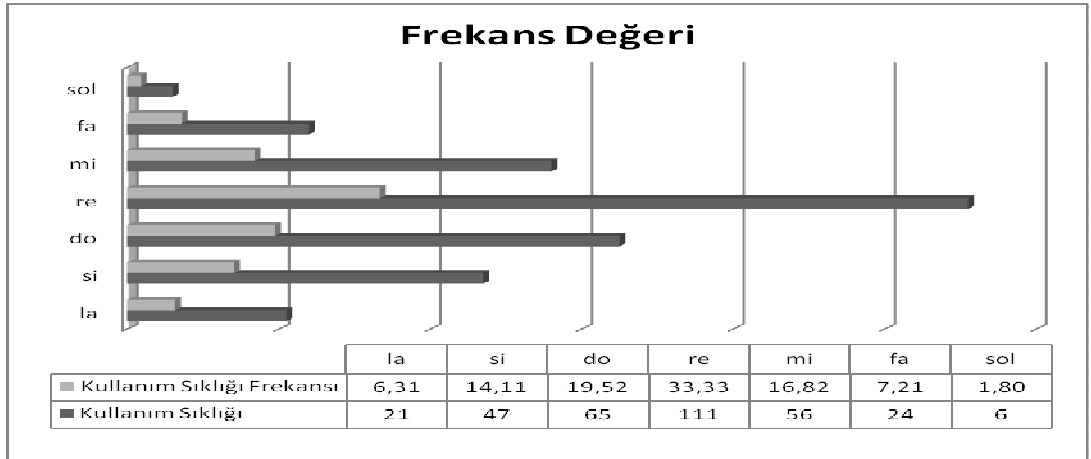
Tablo 23. “Yine bahar geldi” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ²
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.' de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 23'e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 41. “Deli çoban” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

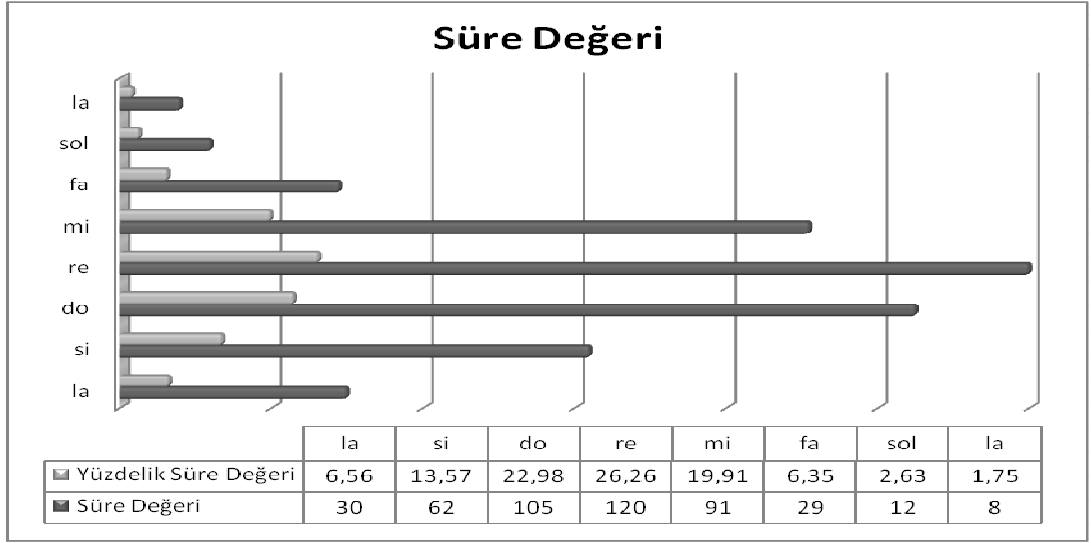

Grafik 42. “Deli çoban” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

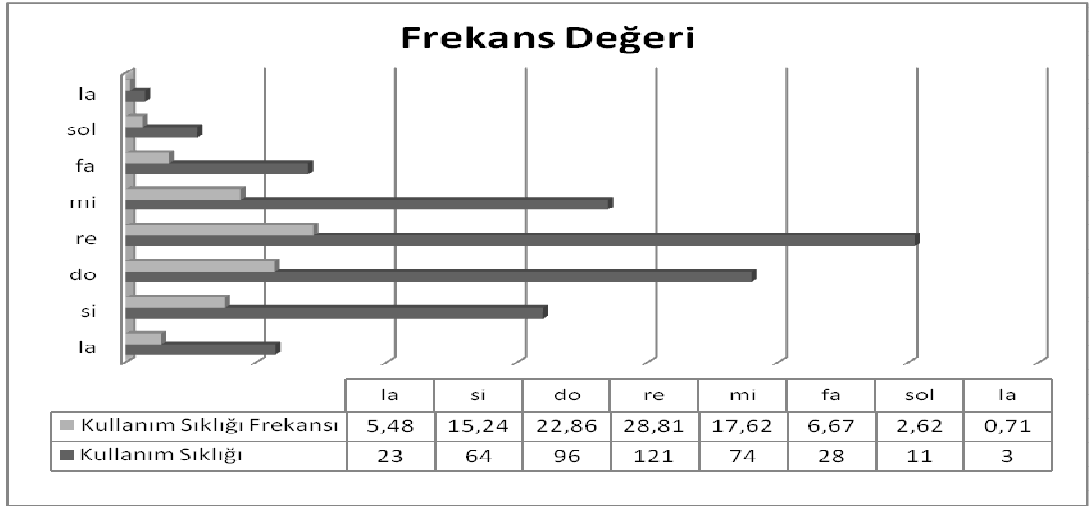
Tablo 24. “Deli çoban” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭] , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Re perdesi üzerine rast geçki yapılmıştır.

Tablo 24’e bakıldığında eser hicaz makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 43. “ Elifim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

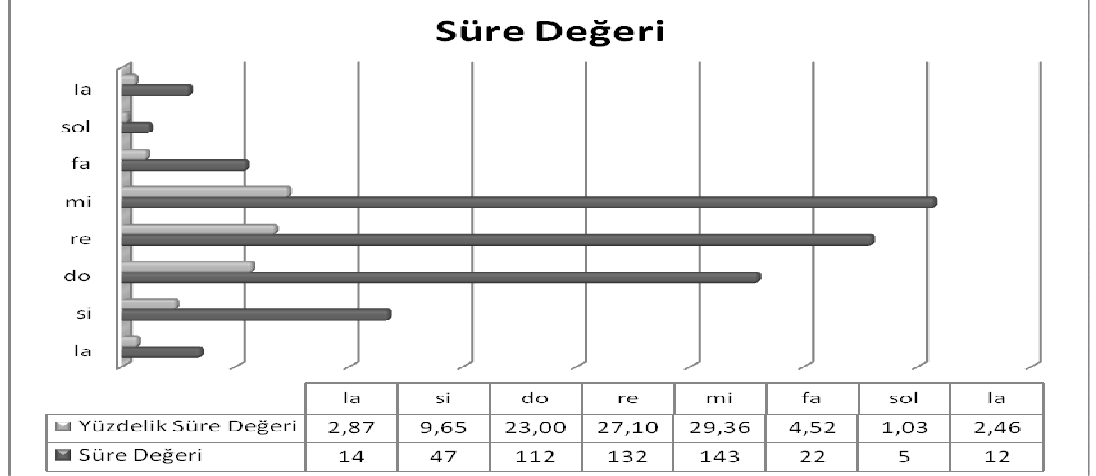
Grafik 44. “ Elifim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 25. “ Elifim” adlı eserin makamsal incelemesi.

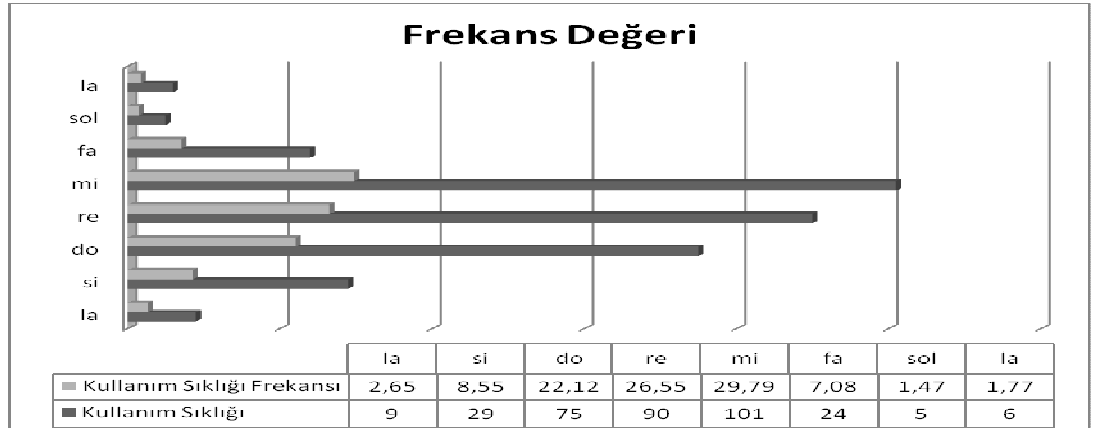
Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭] , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Re perdesi üzerine rast geçki yapılmıştır.

Tablo 25’e bakıldığında eser hicaz makamına benzemekte, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Tablo 25 deki bu eserde G.T.H.M. içinde Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bir uzun hava tarzı olarak sıkça görülen barak ezgileri kullanılmıştır. Eser, içindeki ritmik yapı ve söyleniş biçimi itibari ile barakları andırmaktadır.

Grafik 45. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

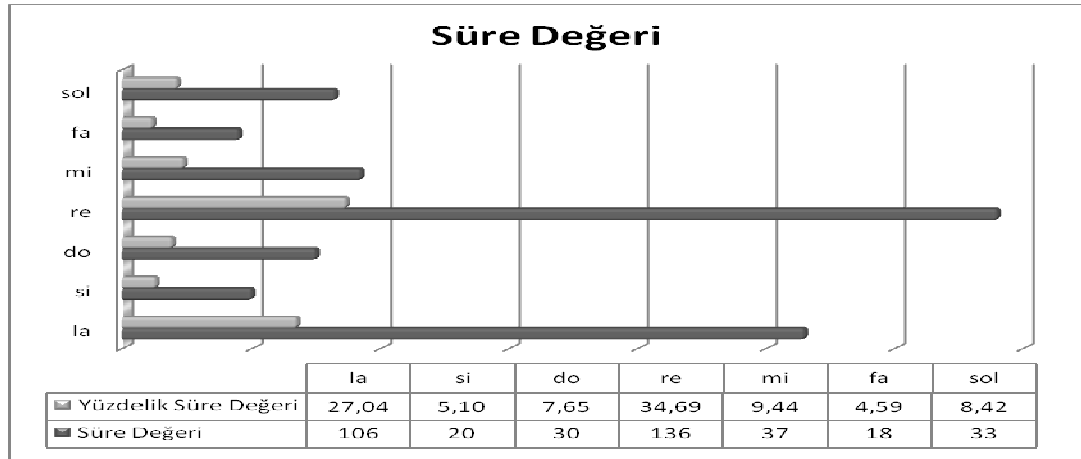
Grafik 46. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 26. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin makamsal incelemesi.

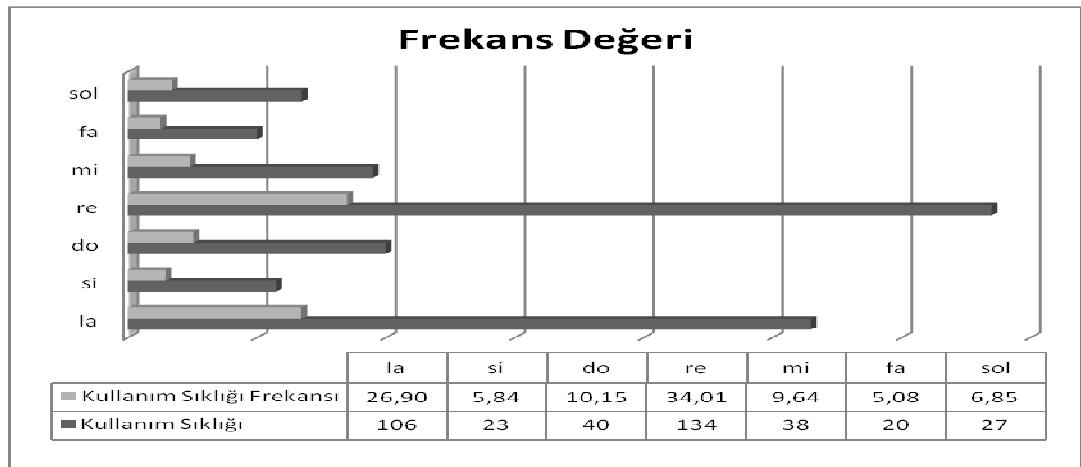
Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ²
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 26’ya bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Tablo 25 deki bu eserde hüseyini ve hicaz makamında olan barak uzun havalarında kullanılan ritmik motifler kullanılmıştır.

Grafik 47. “Ervahı ezelden” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

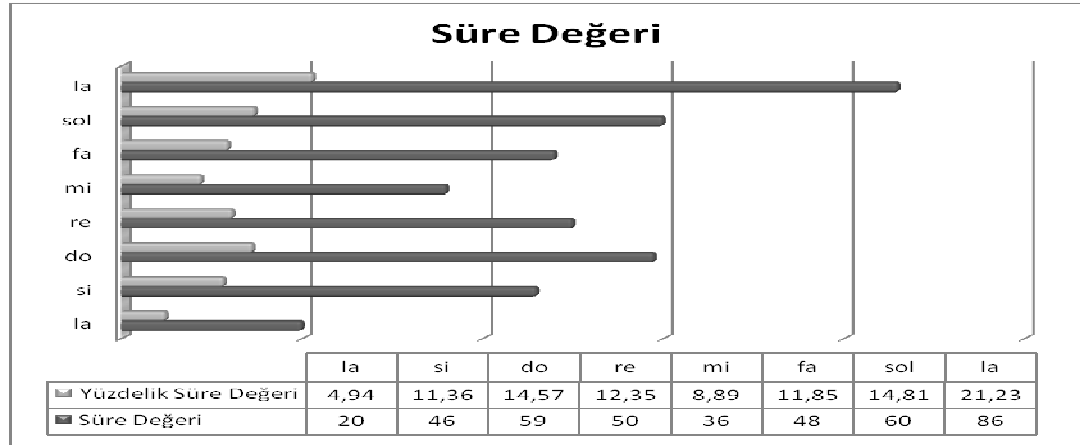
Grafik 48. “Ervahı ezelden” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 27. “Ervahı ezelden” adlı eserin makamsal incelemesi

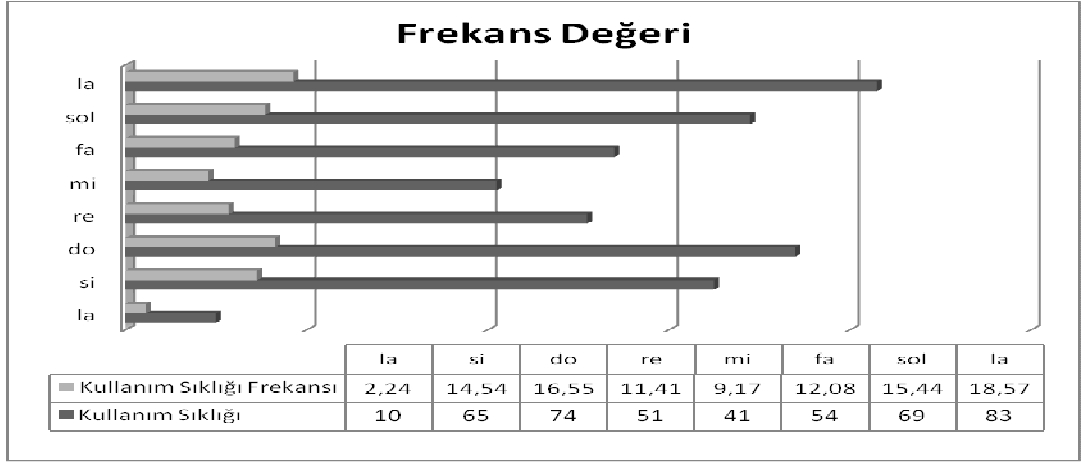
Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭] , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Eser pest bölgede hicaz dörtlüsünü gösterilip güçlü civarında seyre başlıyor. Tiz durak gösterildikten sonra, mi perdesi üzerinde uşşak dörtlüsü gösterilip, tekrar hicazda kalış yapıyor.

Tablo 27’ye bakıldığında eser hicaz makamına benzemekte, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Tablo 27 deki bu eser Geleneksel Türk Halk Müziği serbest ritimli sözel ezgilerden, basta sürekli bir pedal sesin/motifin duyurulduğu (ostinatolu) uzun havalar grubuna dahil edilebilir. Eserin sözleri Aşık Dertli’ ye ait olup, müziksel kurgusu kasidelere benzemektedir.

Grafik 49. “Kader talih derler” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

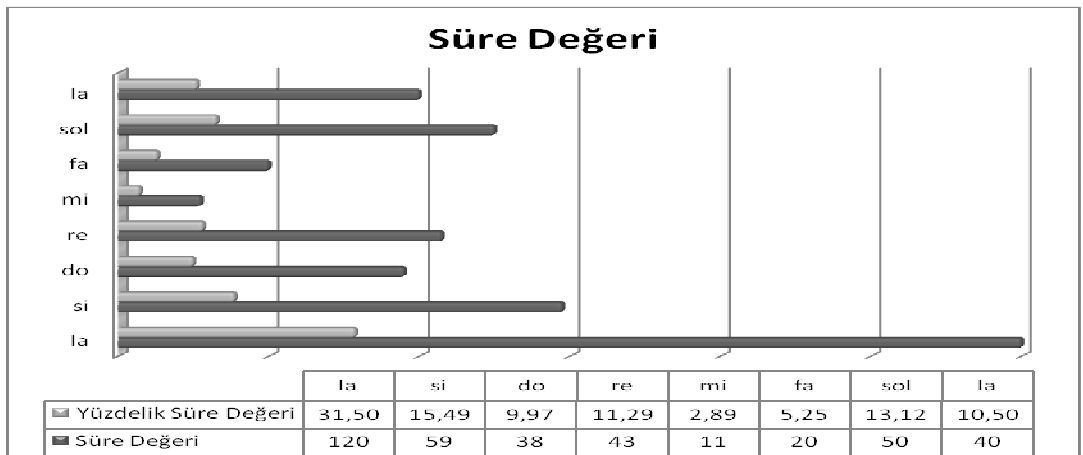

Grafik 50. “Kader talih derler” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

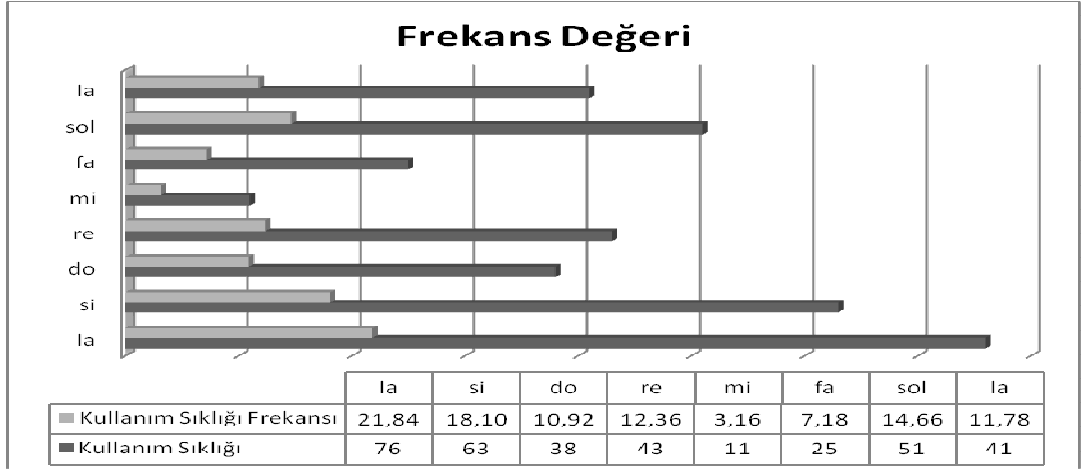
Tablo 28. “Kader talih derler” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 8. derece la perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♯]
Seyir	Eser inici bir seyir sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır.

Tablo 28’e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemekte, 8. dereceyi güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 51. “Kendi talihim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

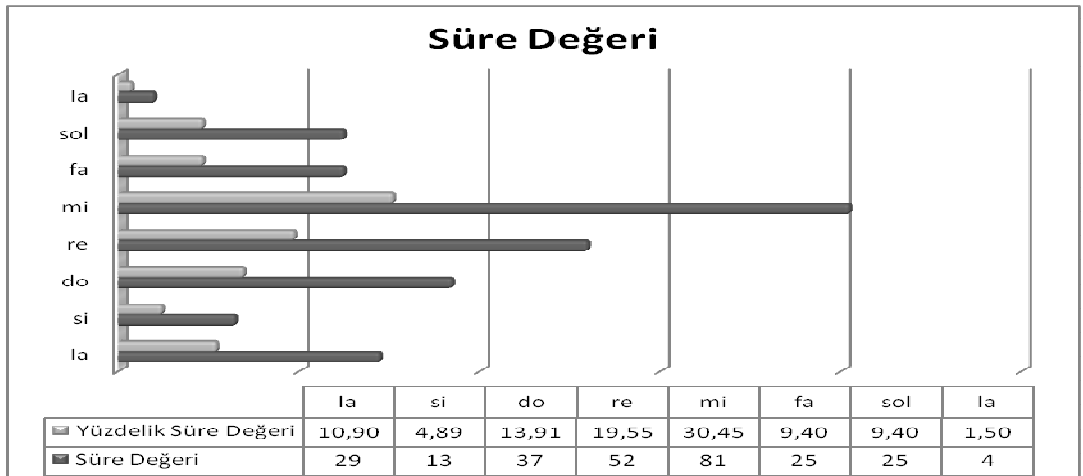

Grafik 52. “Kendi talihim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

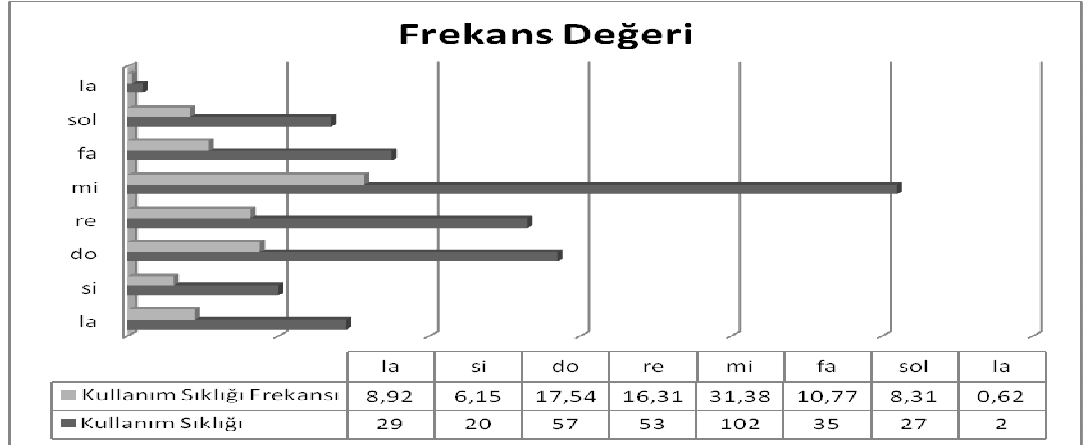
Tablo 29. “Kendi talihim” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 1. derece la perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭]
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır.

Tablo 29’a bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemekte, 1. dereceyi güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 53. “Vefasız sevdim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

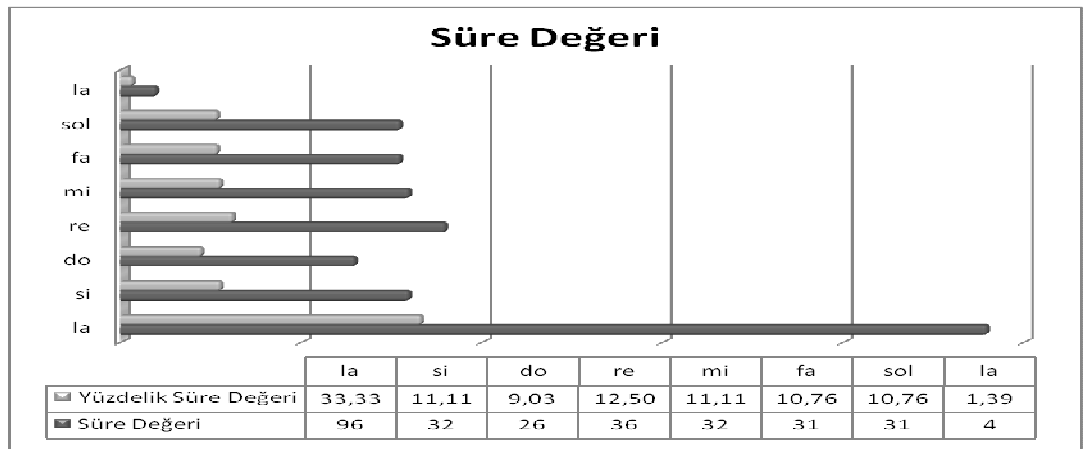

Grafik 54. “Vefasız sevdim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

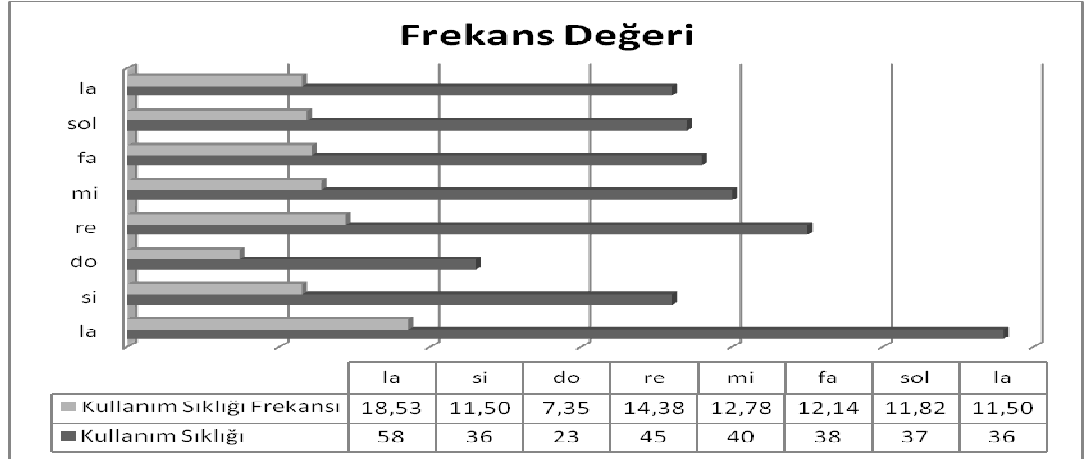
Tablo 30. “Vefasız sevdim” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ^b , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz uzzal makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Re perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır.

Tablo 30’a bakıldığında eser hicaz uzzal makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 55. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

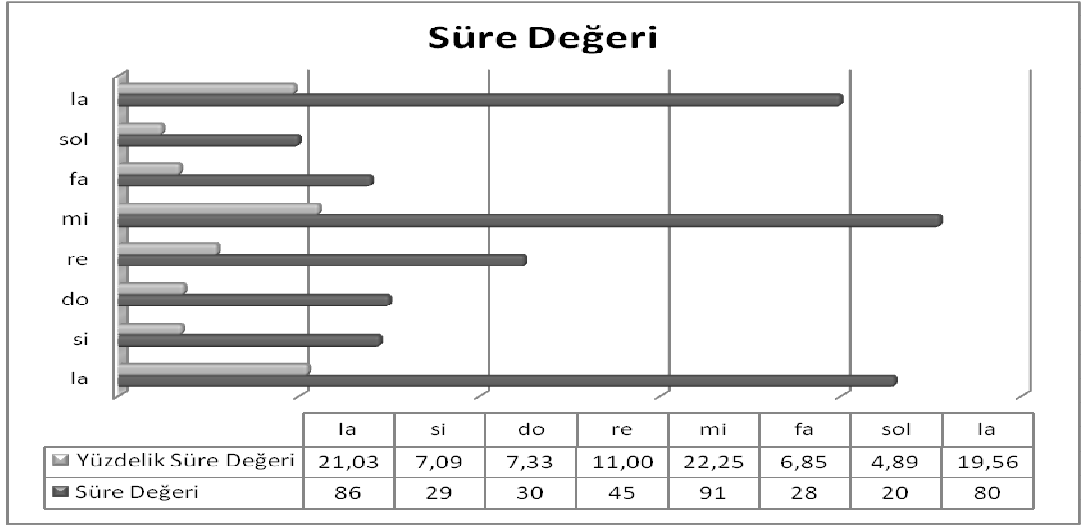

Grafik 56. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

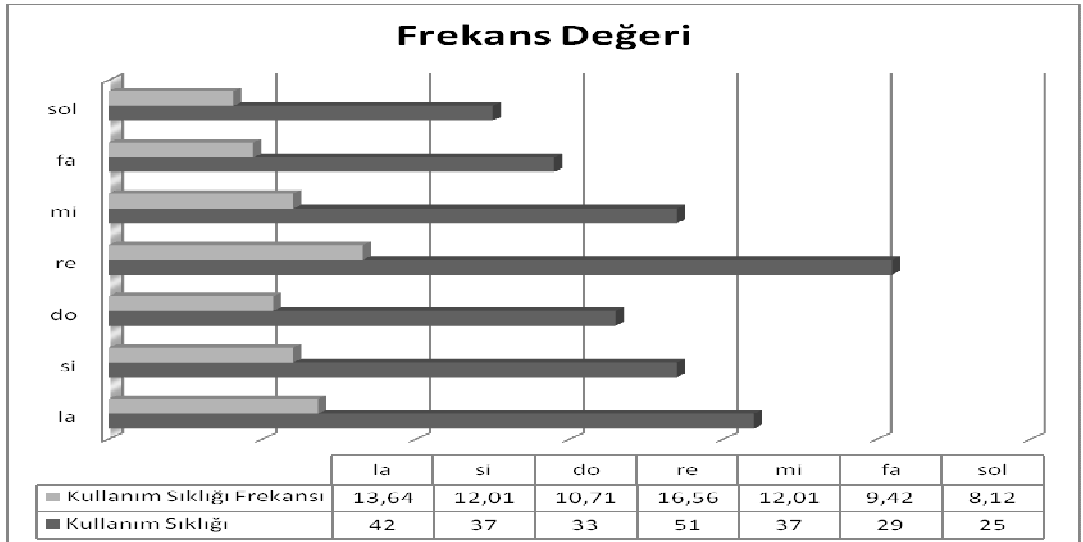
Tablo 31. “Bu günde günlerden cuma” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir. Ancak 5., 6., 7. ve 8. derecelerin de kullanım sıklığına bakıldığında birer güçlü özelliği taşıdıkları görülmektedir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♯]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır.

Tablo 31’e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemekte, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 57. “Çayır çimen” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

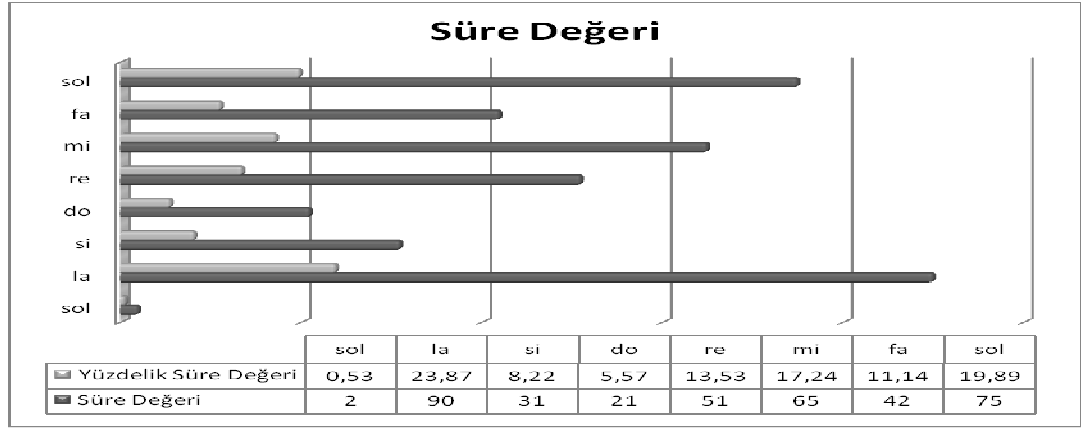

Grafik 58. “Çayır çimen” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

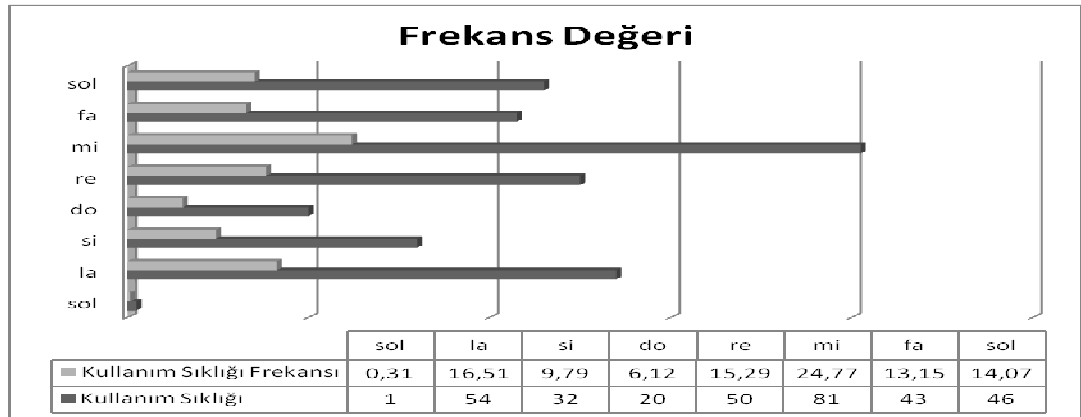
Tablo 32. “Çayır çimen” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir. Ancak 8. ve 4. derecelerin de kullanım sıklığına bakıldığında birer güçlü özelliği taşıdıkları görülmektedir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 32’ye bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 59. “Yürü yalan dünya” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

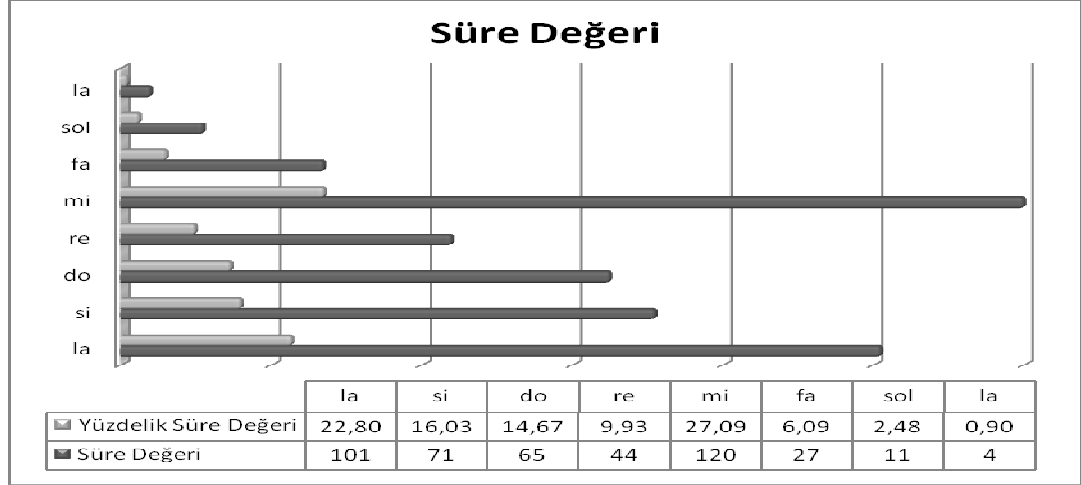

Grafik 60. “Yürü yalan dünya” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

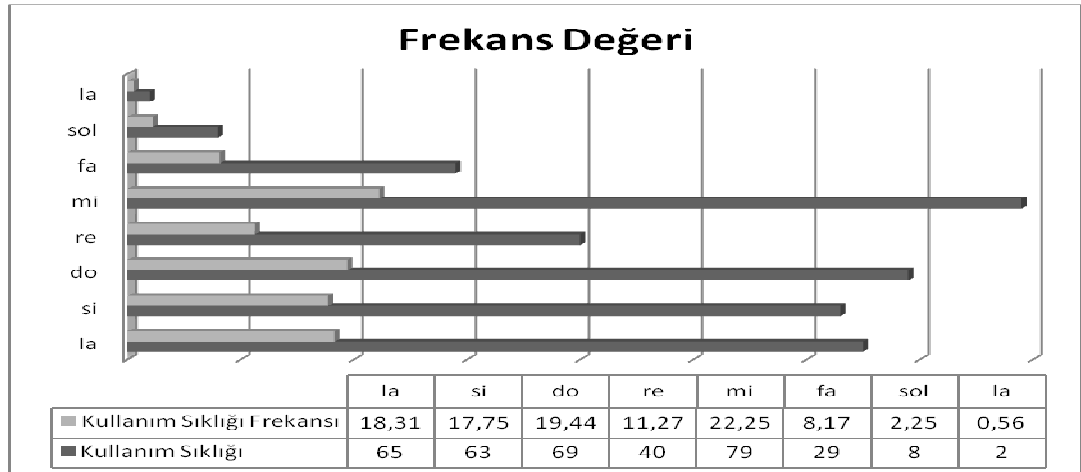
Tablo 33. “Yürü yalan dünya” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Esere hüseyini makamı duyurularak giriş yapılmıştır. Mi perdesinde asma kalış yapılarak muhayyer makamı duyurulmuş ve karara gelinmiştir.

Tablo 23’e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 61. “Doktor tabip” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

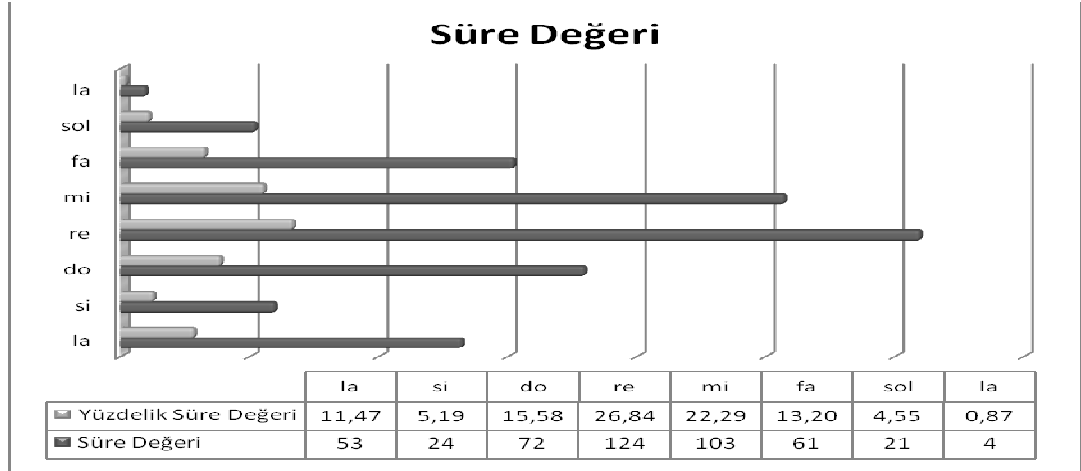

Grafik 62. “Doktor tabip” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

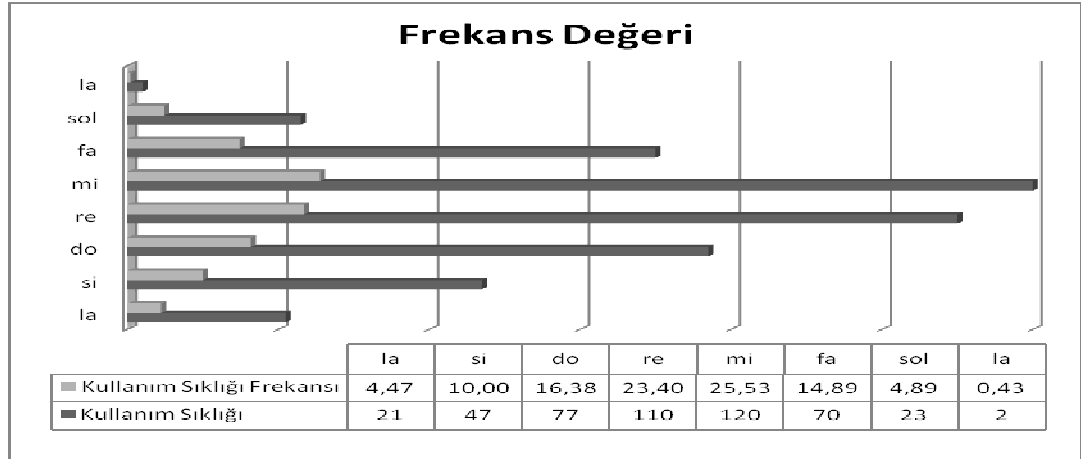
Tablo 34. “Doktor tabip” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ²
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 34'e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 63. “Gökçe kız” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

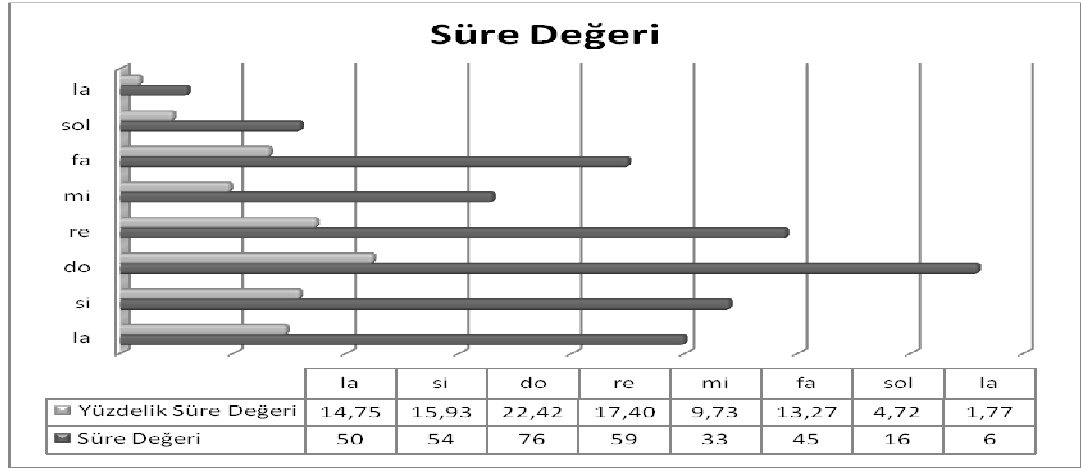

Grafik 64. “Gökçe kız” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

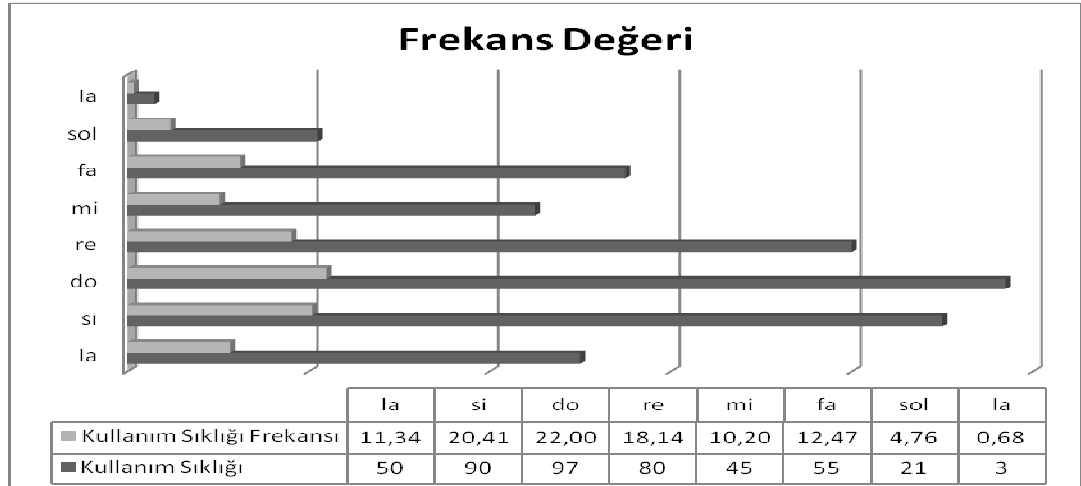
Tablo 35. “Gökçe kız” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭] , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz uzal makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Eser hüseyini makamı ile başlayıp, la perdesi üzerinden hicaz uzal makamına geçiş yapılmıştır. Mi perdesi üzerinden uşşak makamı gösterilerek hicaz makamı ile karara gelmiştir.

Tablo 35'e bakıldığında eser hicaz uzzal makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 65. “Tan yelleri (Kamber ağıdı)” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

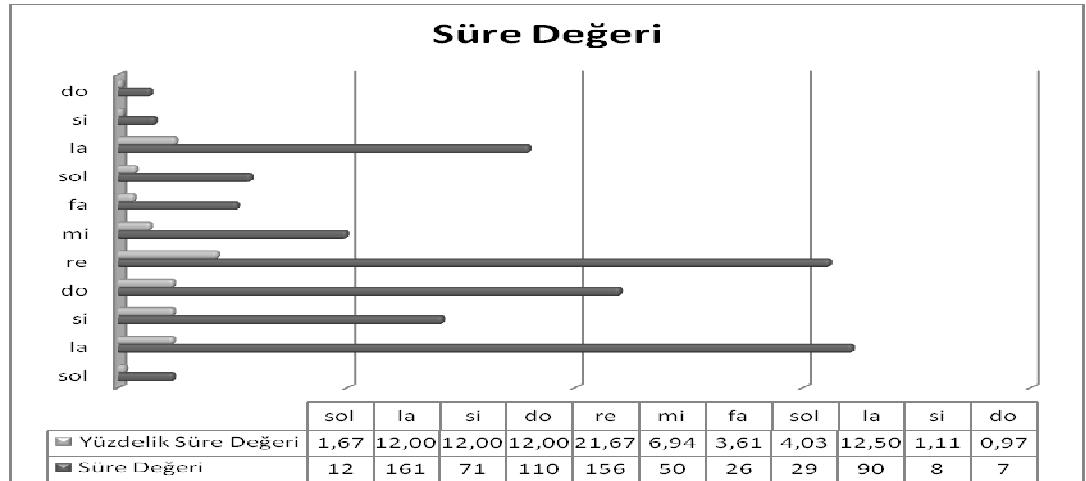
Grafik 66. “Tan yelleri (Kamber ağıdı)” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 36. “Tan yelleri (Kamber ağıdı)” adlı eserin makamsal incelemesi.

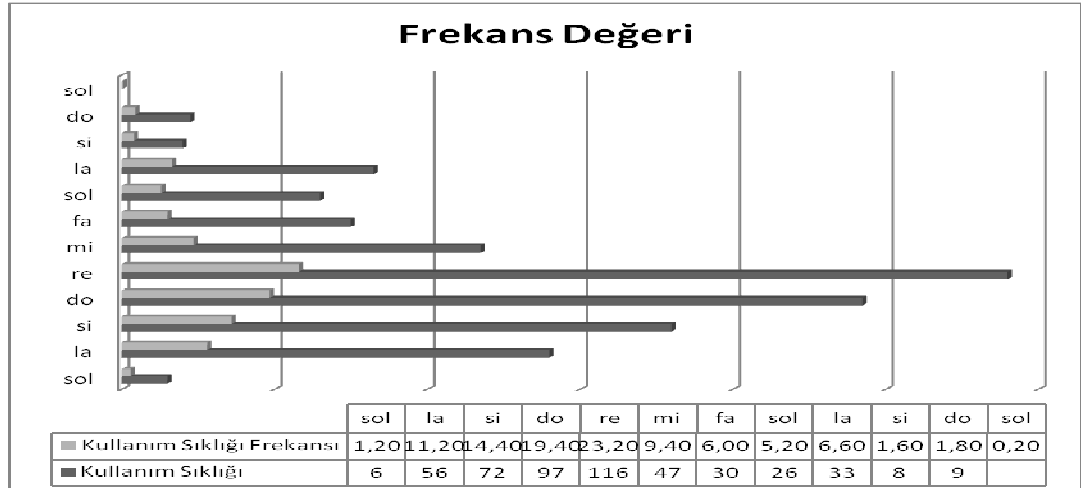
Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♯] , re [♯]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan saba makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Eserde G.T.S.M’ n de kullanımından farklı

	olarak 2. derecesi daha pest olan saba makamı kullanılmıştır. Ayrıca bu sese ek olarak dizi içinde 4. derecede re^b sesinin kullanılması aynı zamanda kulakta bir kürdi makamı etkisi de bırakmaktadır. G.T.S.M. makam disiplini içinde son dönemlerde bu birleşimde saba ve kürdi makamları kullanılmıyor olsa da G.T.H.M. 'n de buna benzer makam kombinasyonları mevcuttur. Özellikle Kırıkkale ve Şanlı Urfa yöresinde bu türden makam uygulamalarına rastlamak mümkündür. Anlatım kolaylığı sağlaması bakımından, makam isimlendirme geleneğinden yola çıkarak yukarıdaki eserin makamına kürdili saba diyebiliriz.
--	---

Tablo 36'ya bakıldığında eser saba makamına benzemekte, 3. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 67. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

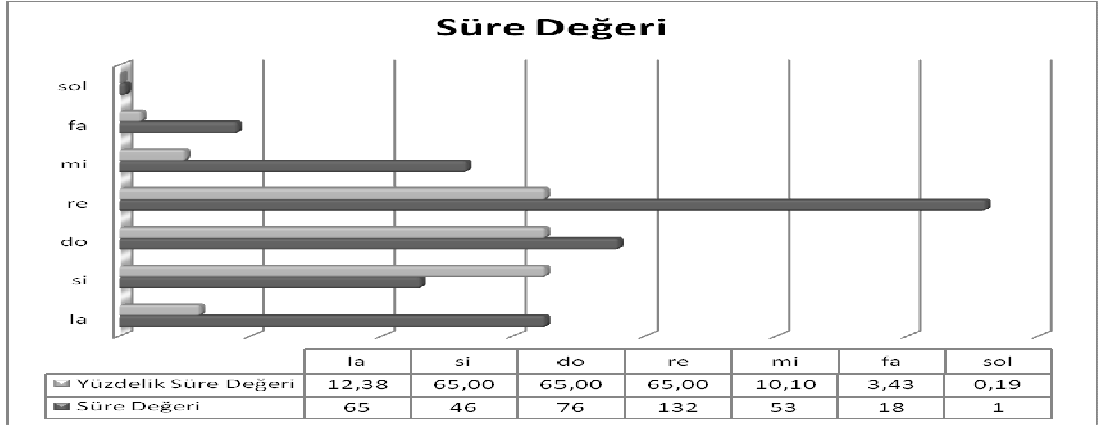
Grafik 68. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 37. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin makamsal incelemesi.

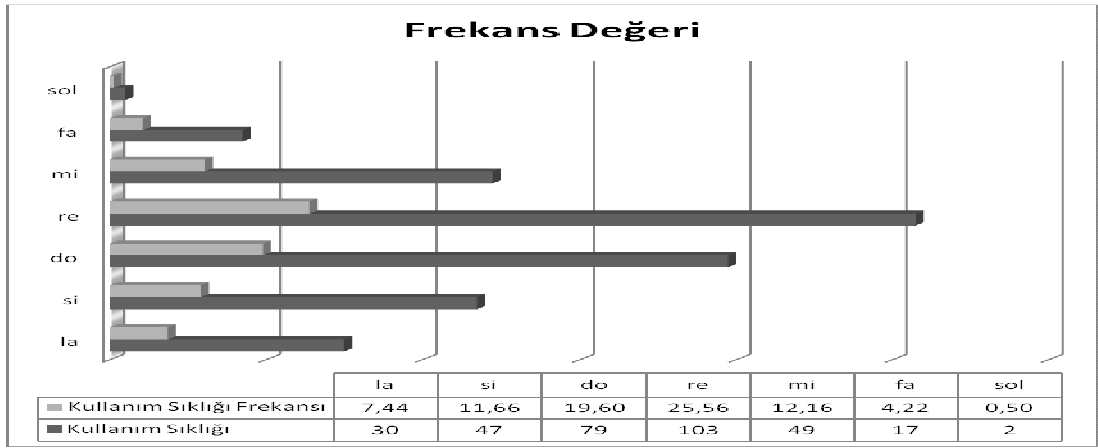
Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♭] , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Re perdesi üzerinde rast geçkisi vardır.

Tablo 37’e bakıldığında eser hicaz makamına benzemekte, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Tablo 37 deki icra edilen eser ezgisel form yapısı itibari ile G.T.H.M. ‘de serbest ritimli sözel ezgilerden, basta sürekli bir pedal sesin/motifin duyurulduğu (ostinatolu) uzun havalar grubuna dahil edilebilir. Ayrıca eser müziksel kurgu bakımından G.T.S.M. ‘de serbest sözel bir form olan gazele benzemektedir.

Grafik 69. “Zalım avcı” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

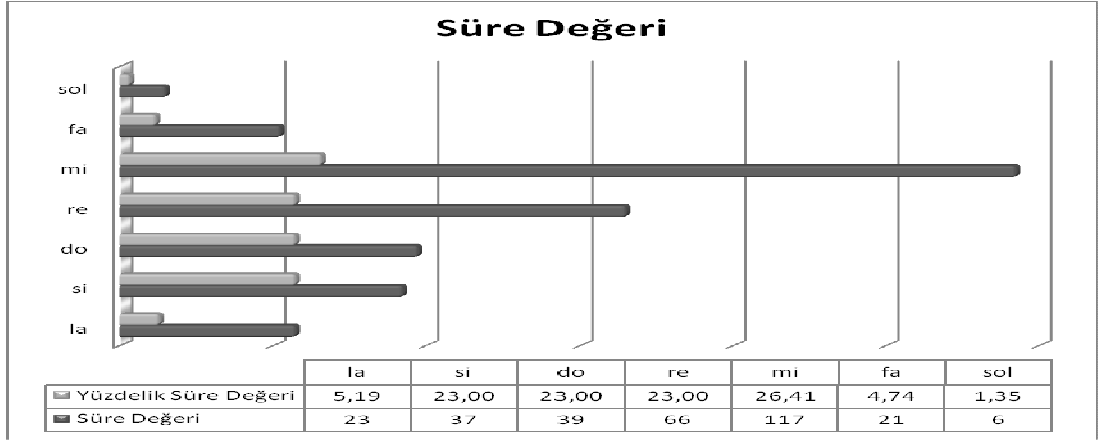

Grafik 70. “Zalım avcı” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

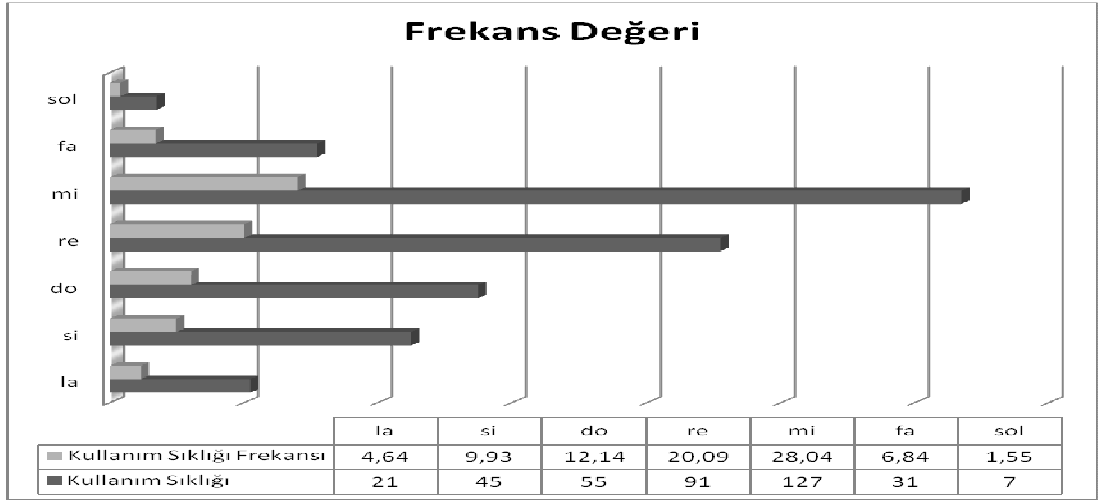
Tablo 38. “Zalım avcı” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ^b , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 38’e bakıldığında eser hicaz makamına benzemekte, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 71. “Aman Ankara’da yedim taze meyveyı” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

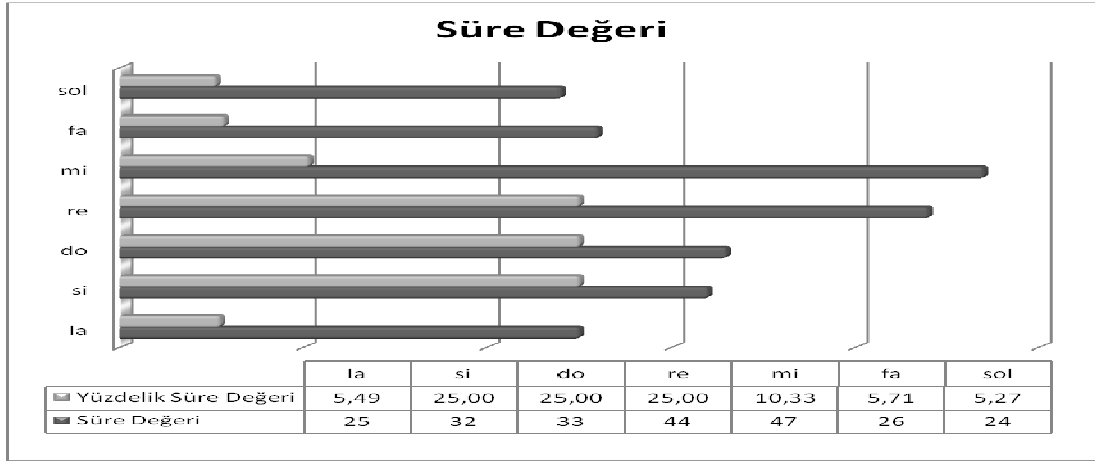

Grafik 72. “Aman Ankara’da yedim taze meyveyı” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

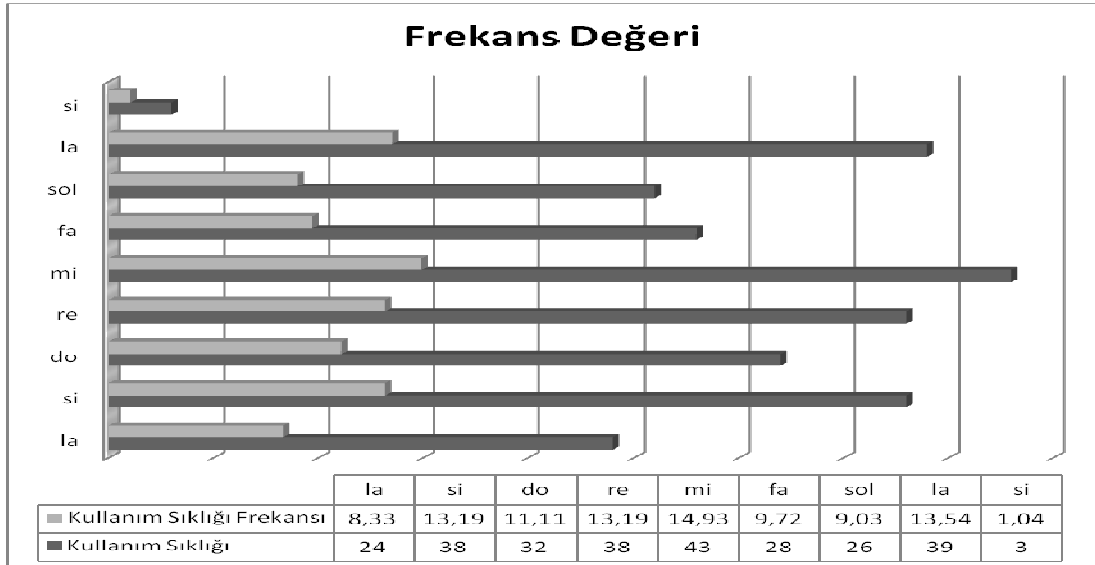
Tablo 39. “Aman Ankara’da yedim taze meyveyı” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ de kullanılan kürdi makamına benzemektedir. Eser aynı zamanda hüseyini makamı benzeri bir seyir takip etmektedir.
Makam geçkileri	Karara doğru bir motif, la perdesi üzerinde saba geçkisini andırmaktadır.

Tablo 39’a bakıldığında eser kürdi makamına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 73. “Ben gidiyom emanetim Allaha” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

Grafik 74. “Ben gidiyom emanetim Allaha” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

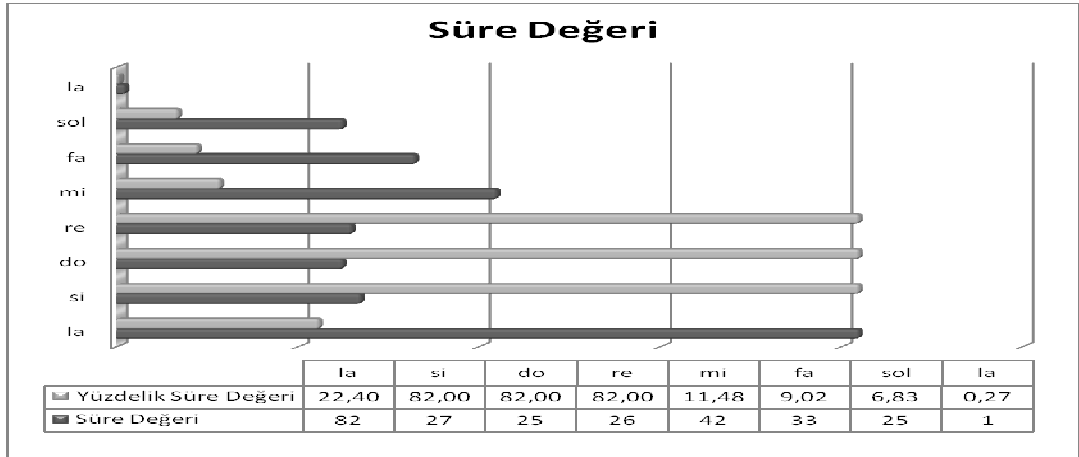
Tablo 40. “Ben gidiyom emanetim Allaha” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si

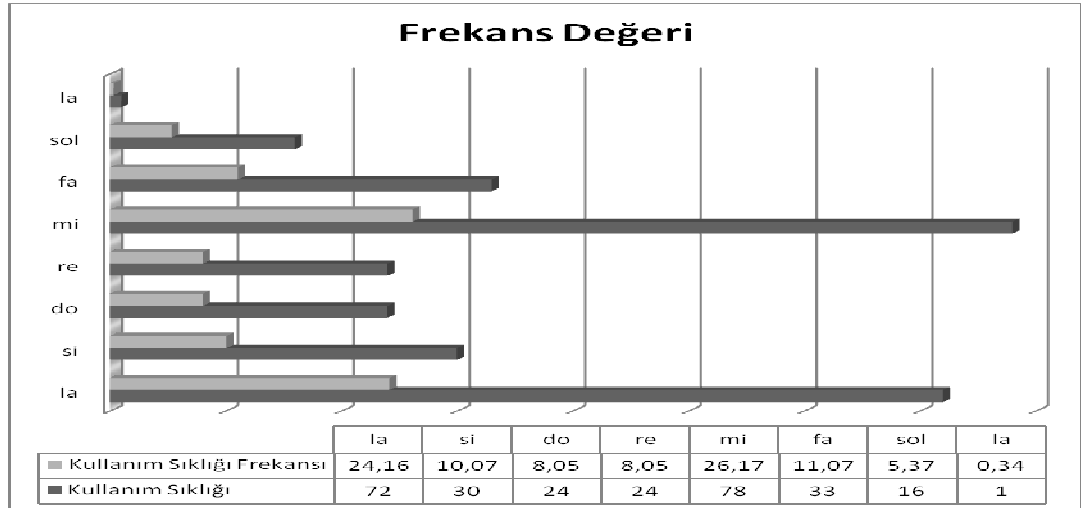
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.'de kullanılan kürdi ve hicaz makamlarına benzemektedir.
Makam geçkileri	La perdesi üzerinde hicaz geçkisi kullanılmıştır. Eser inici çıkıcı bir seyir karakteri ile başlayıp, inici bir karakter göstererek seyrediyor. İnici-çıkıcı seyrederken kürdi makamını andıran eser, inici seyre hicaz makamı ile başlayıp son buluyor.

Tablo 40'a bakıldığında eser G.T.S.M.'de kullanılan kürdi ve hicaz makamlarına benzemekte, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

(Tablo 40.) G.T.S.M. makam disiplini içinde son dönemlerde hicaz ve kürdi makamları birleşik bir biçimde kullanılmıyor olsa da G.T.H.M.'nde buna benzer makam kombinasyonları mevcuttur. Özellikle Kırıkkale ve Şanlıurfa yöresinde bu türden makam uygulamalarına rastlamak mümkündür. Anlatım kolaylığı sağlaması bakımından, makam isimlendirme geleneğinden yola çıkarak yukarıdaki eserin makamına kürdili hicaz diyebiliriz.

Grafik 75. “İki büyük nimetim var” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

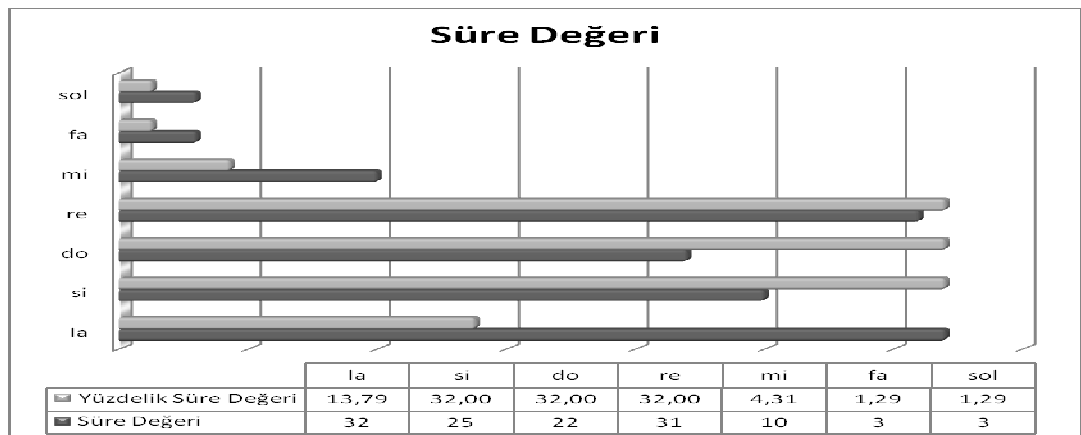

Grafik 76. “İki büyük nimetim var” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

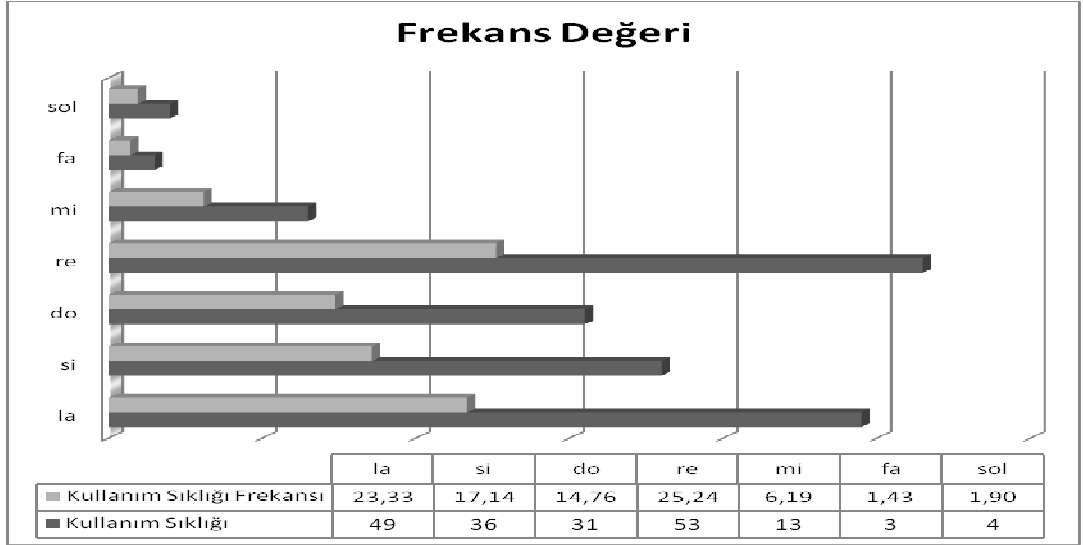
Tablo 41. “İki büyük nimetim var” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 41’e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 77. “Zahidem” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

Grafik 78. “Zahidem” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

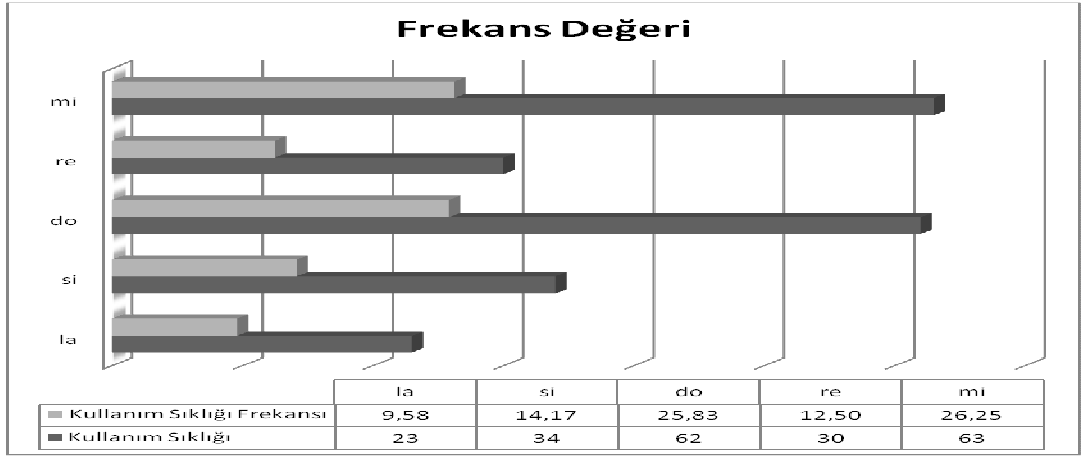
Tablo 42. “Zahidem” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 4. derece re perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ^b , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hicaz makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Eser seyrinde karara doğru gidilirken hicaz makamının 3. ve 4. Derecelerinin yarım sesleri pestleştirilerek (3. derece Do [#] perdesinden Do natürel, 4. derece Re perdesinden Re ^b perdesine) saba makamını andıran bir hicaz geçkisi kullanılmıştır.

Tablo 42’ye bakıldığında eser hicaz makamına benzemektedir, 4. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 79. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

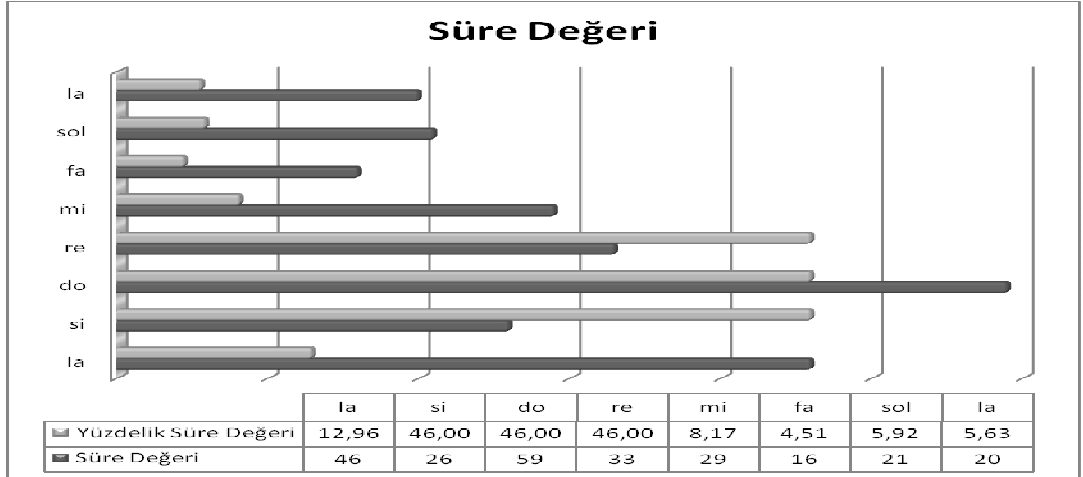

Grafik 80. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

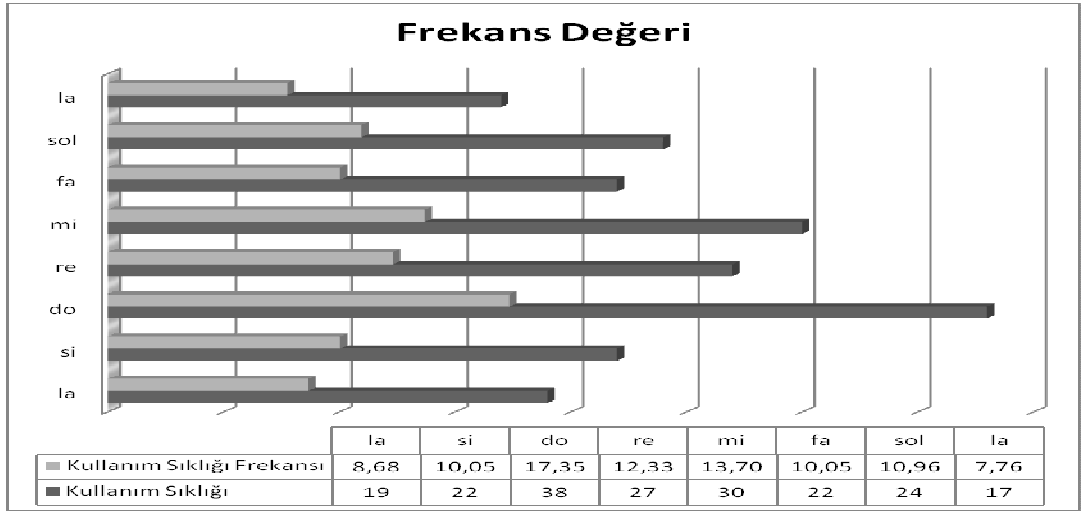
Tablo 43. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 43’e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemektedir, 5.ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 81. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

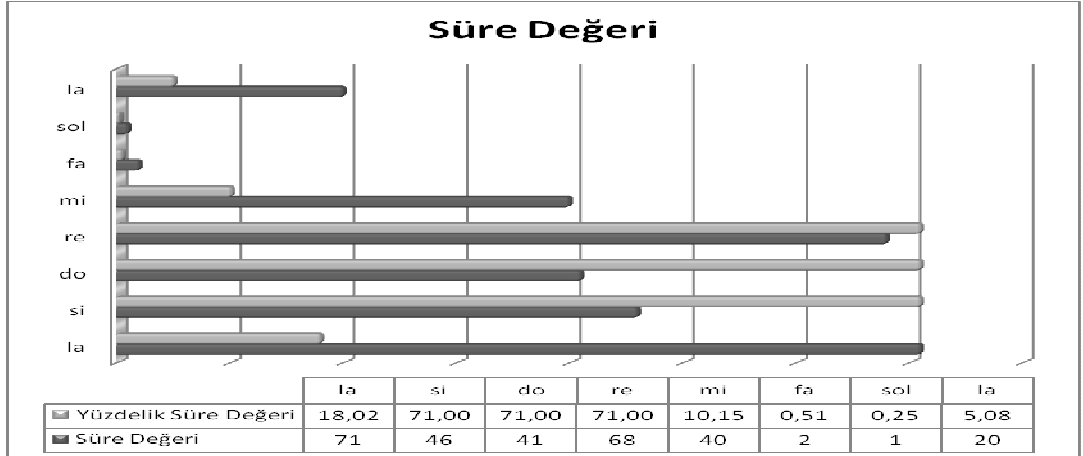

Grafik 82. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

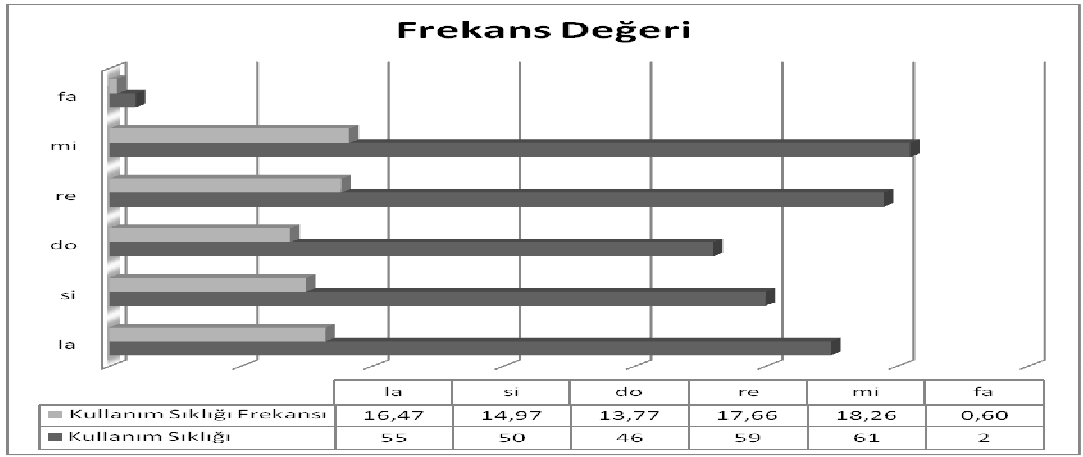
Tablo 44. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 3. derece do, 2. güçlü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si
Seyir	Eser inici bir seyir sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 44’e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemektedir, 3.ve 5. dereceleri güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 83. “Kardeş kurşunu” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

Grafik 84. “Kardeş kurşunu” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 45. “Kardeş kurşunu” adlı eserin makamsal incelemesi.

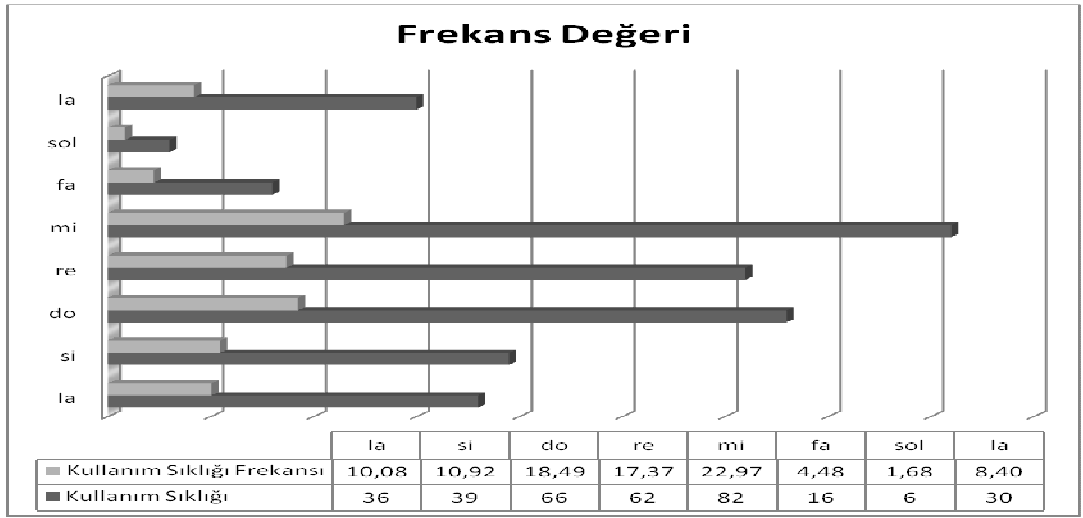
Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ^b , do [#]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hicaz uzzal makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makamsal geçkisi yoktur.

Tablo 45’a bakıldığında eser hicaz uzzal makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Tablo 45 deki bu eser G.T.H.M.’ deki baraklar gibi icra edilmiştir.

Grafik 85. “Ağ gelin” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

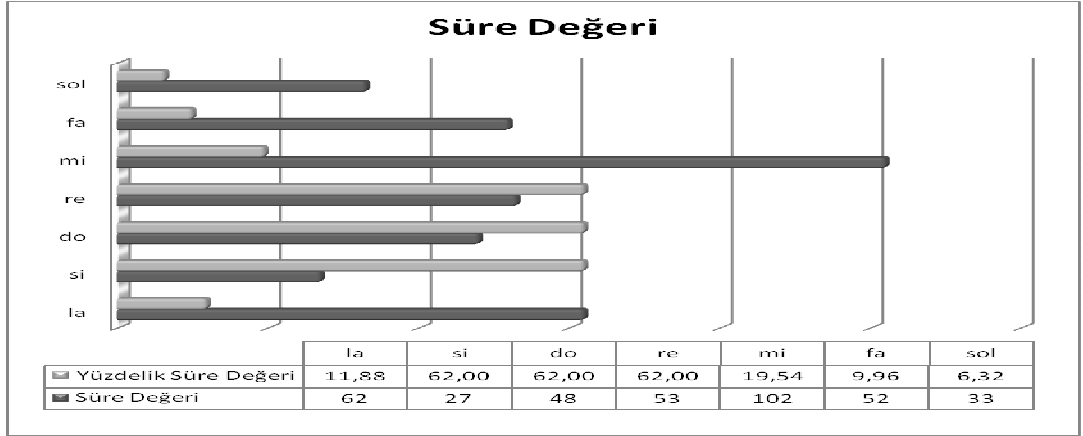

Grafik 86. “Ağ gelin” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

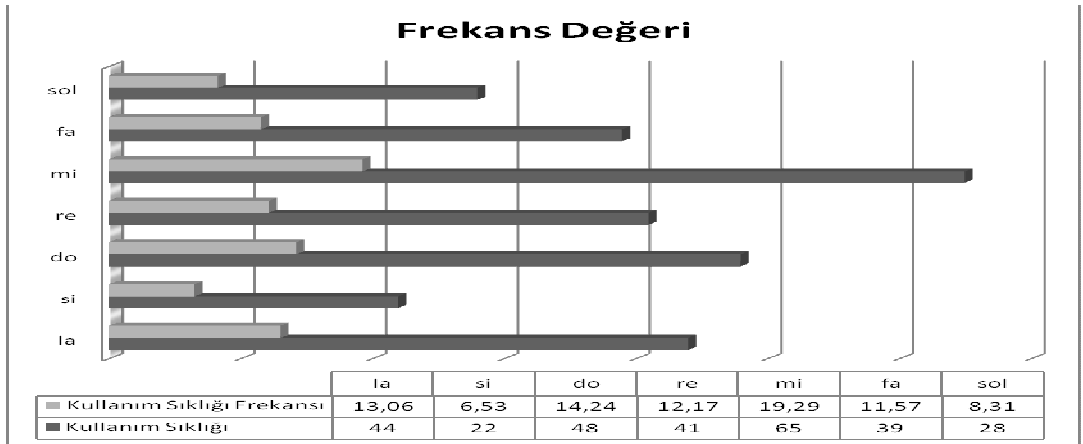
Tablo 46. “Ağ gelin” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ³
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Re perdesi üzerinde rast geçkisi vardır.

Tablo 46’ya bakıldığında eser hüseyini makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 87. “Benim işte” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

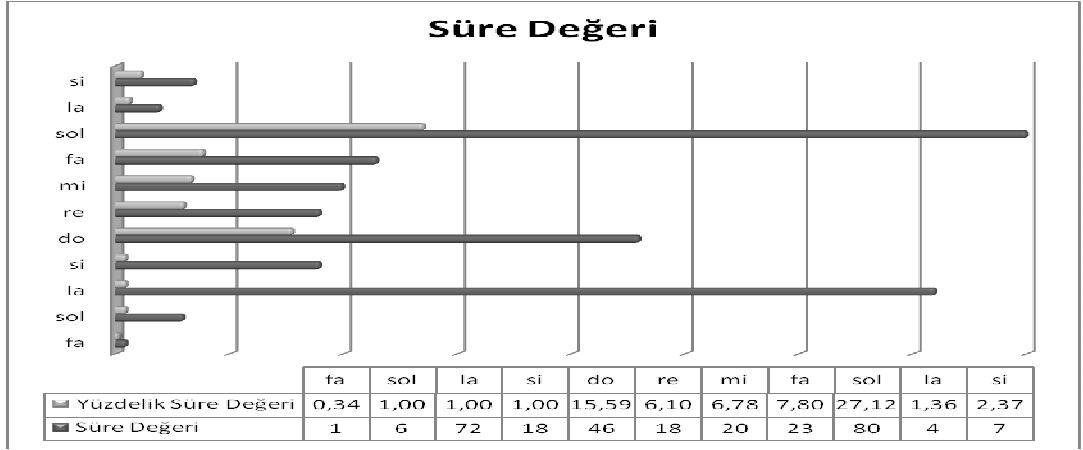

Grafik 88. “Benim işte” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

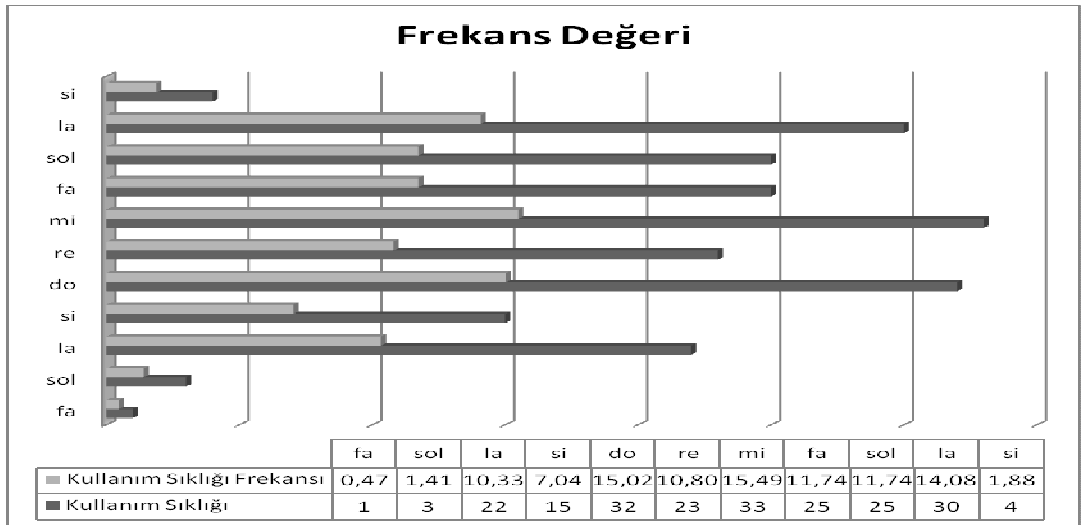
Tablo 47. “Benim işte” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M. ’ n de kullanılan kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 47’ye bakıldığında eser kürdi makamına benzemektedir, 5. ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 89. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

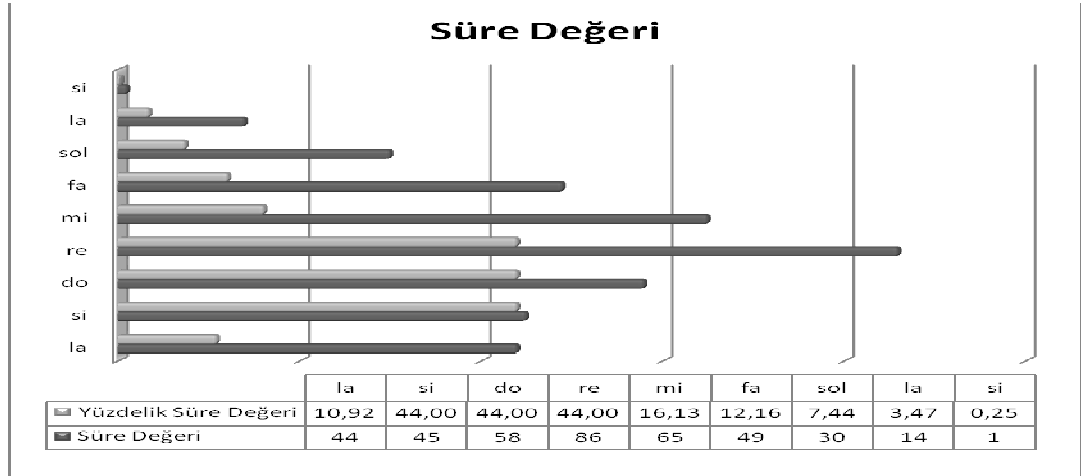

Grafik 90. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

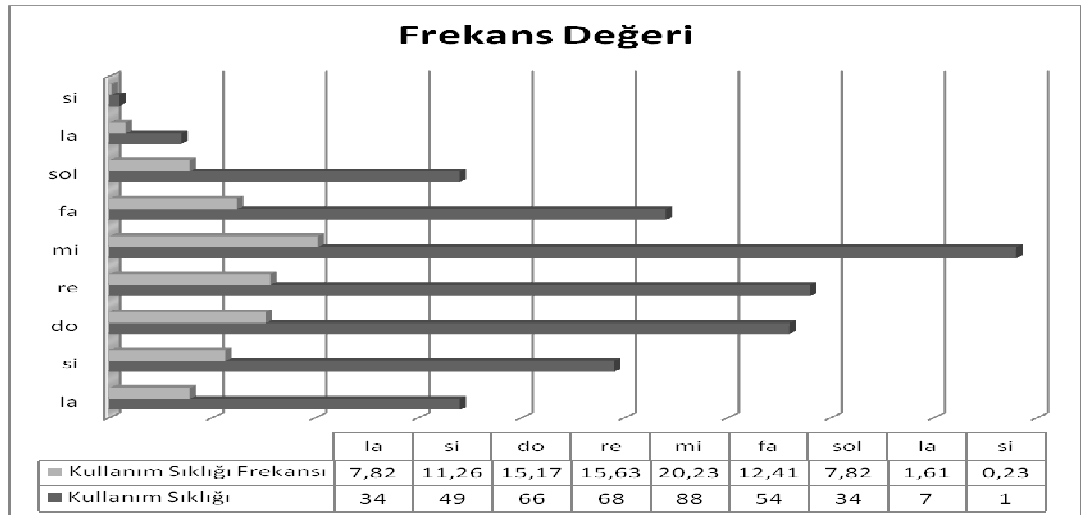
Tablo 48. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si♭
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır.

Tablo 48’a bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemektedir, 5.ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 91. “Boz bulanık nehir” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

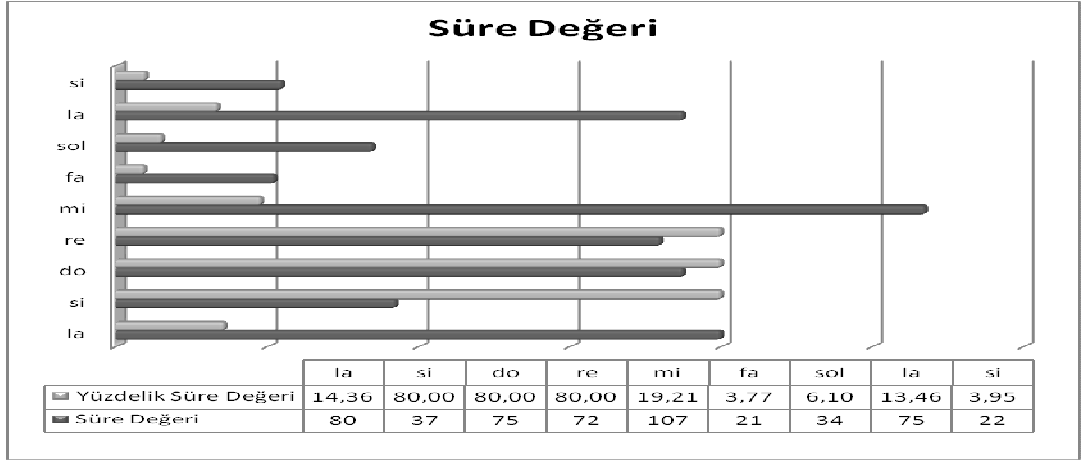

Grafik 92. “Boz bulanık nehir” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

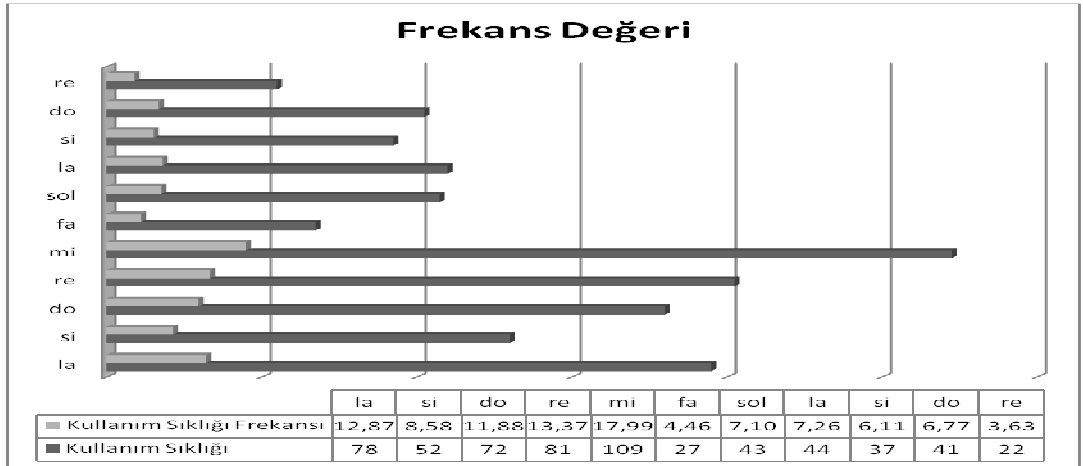
Tablo 49. “Boz bulanık nehir” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Eser hüseyini makamını göstererek başlamıştır, bitirişte la perdesi üzerinde Kürdi makamı gösterilerek bitirilmiştir.

Tablo 49’a bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemektedir, 5.ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 93. “Yavru yavru” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

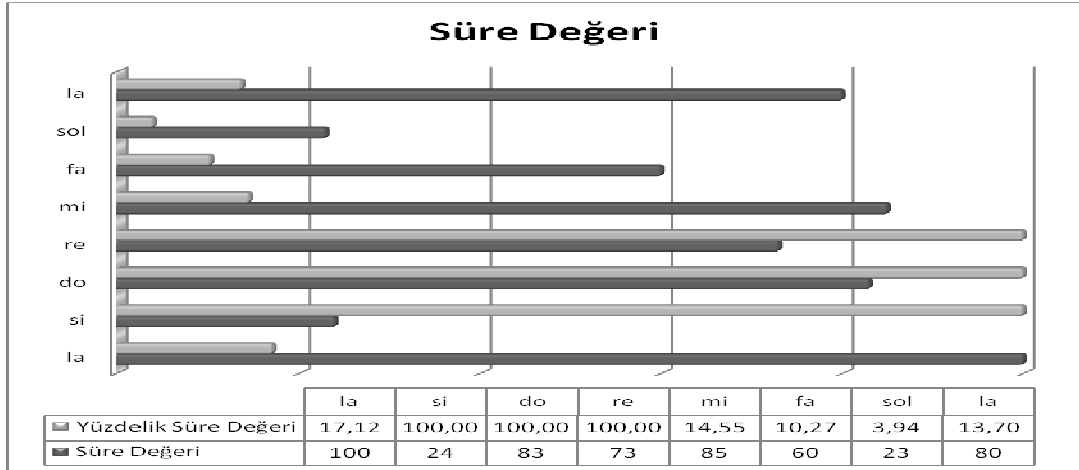

Grafik 94. “Yavru yavru” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

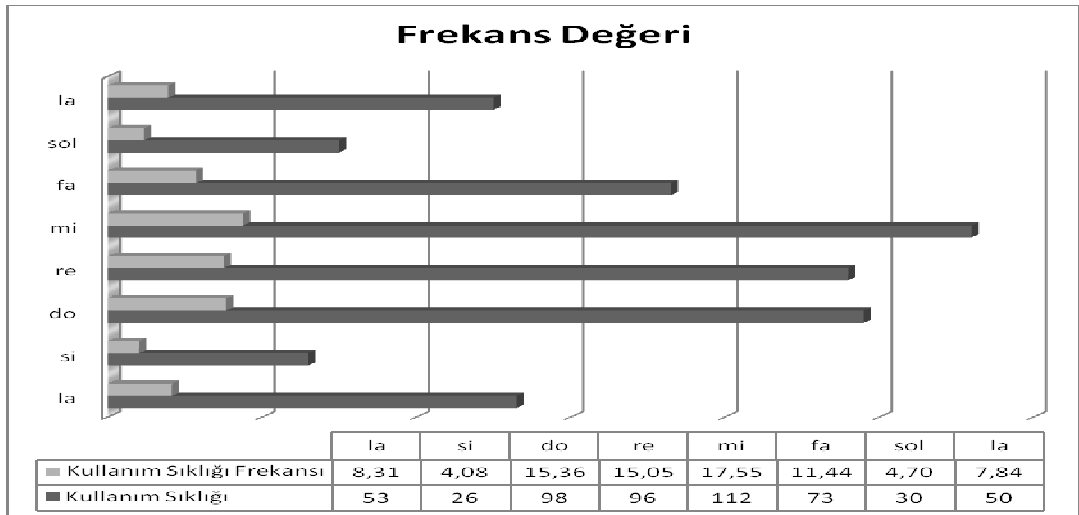
Tablo 50. “Yavru yavru” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si ²
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır. Eser seyrine, tiz bölgede muhayyer makamının özelliklerini taşıyan bir karakterle başlamıştır (Ancak Erzurum yöresine ait olan maya ayağındaki eser hüseyini beşlisi içresinde seyredir. Sanatçı eseri icra ederken yorumunu kullanarak bir sekizliyi aşmıştır) Eser bitirilirken hüseyini makamına benzeyen bir seyirle bitirilmiştir.

Tablo 50'ye bakıldığında eser hüseyini makamına benzemektedir, 5.ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 95. “Soranlara ne deyim” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

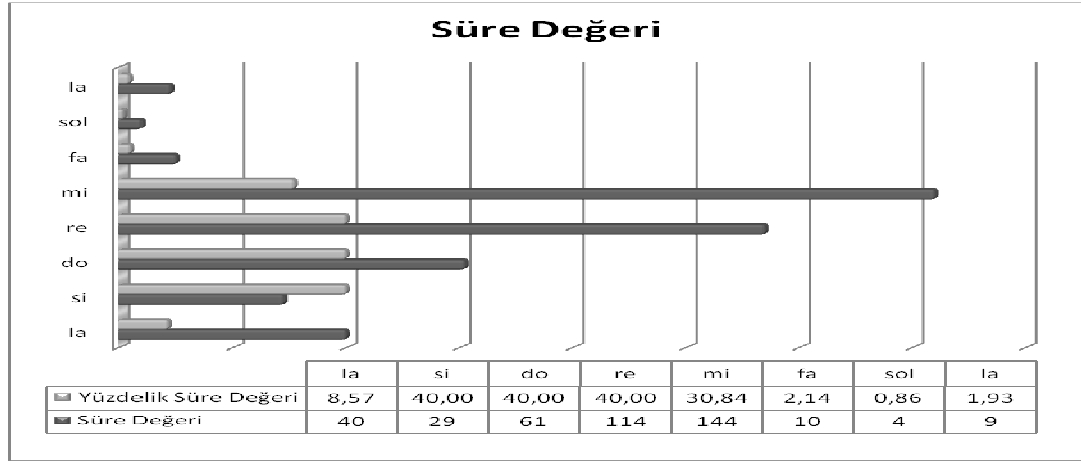

Grafik 96. “Soranlara ne deyim” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

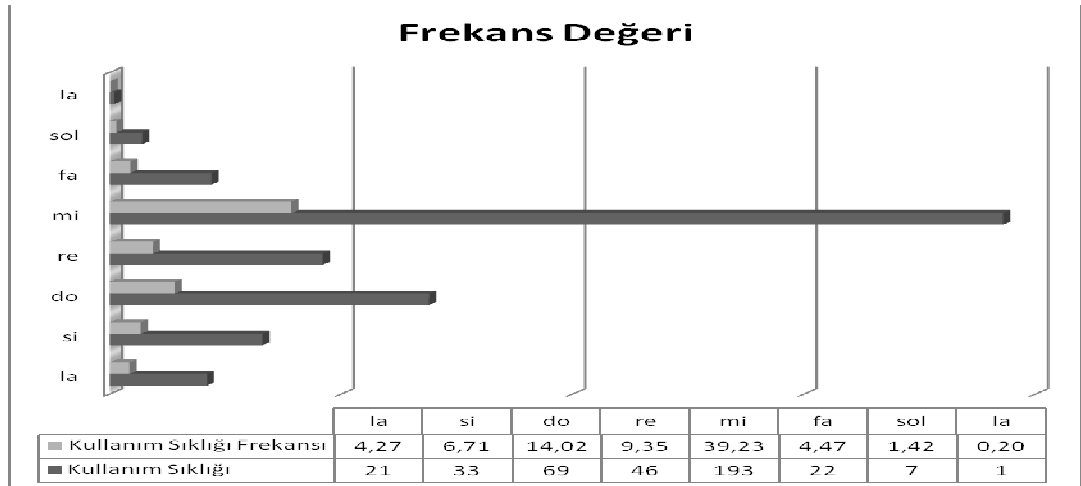
Tablo 51. “Soranlara ne deyim” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si [♯]
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M. ’ n de kullanılan kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	La perdesi üzerinde saba makamını andıran bir geçki kullanılmıştır. Ancak saba makamı seyrine gidilirken mi [♯] perdesi duyurulmuştur. Bu bir geçki değil bir çeşni sayılabilir.

Tablo 51'e bakıldığında eser kürdi makamına benzemektedir, 5.ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 97. “Yine bahar geldi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

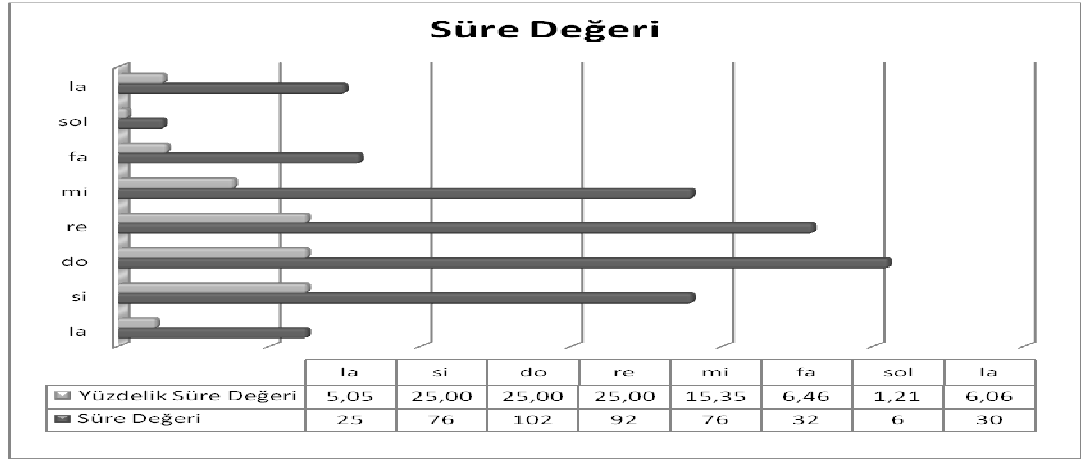

Grafik 98. “Yine bahar geldi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

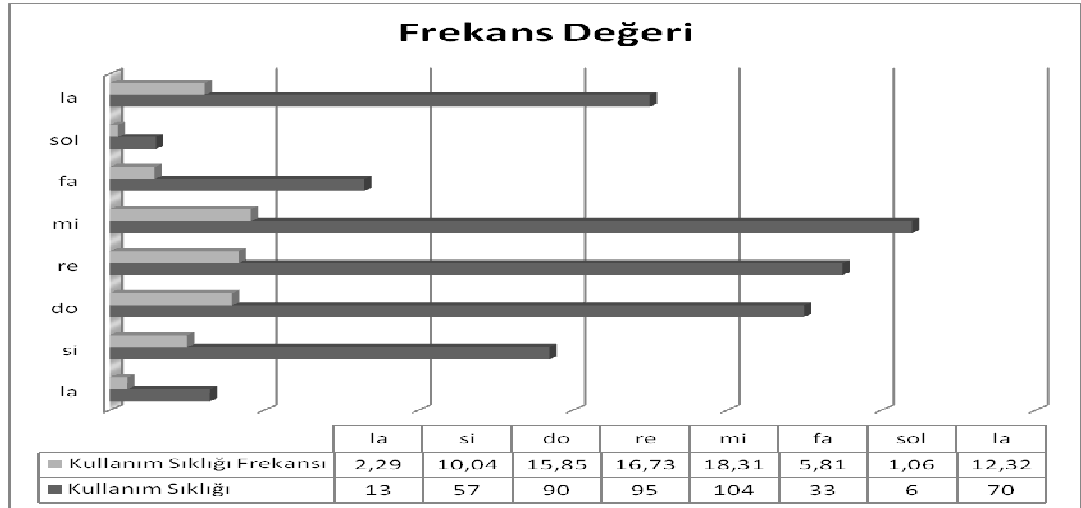
Tablo 52. “Yine bahar geldi” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi almamaktadır.

Tablo 52’ye bakıldığında eser hüseyini makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 99. “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

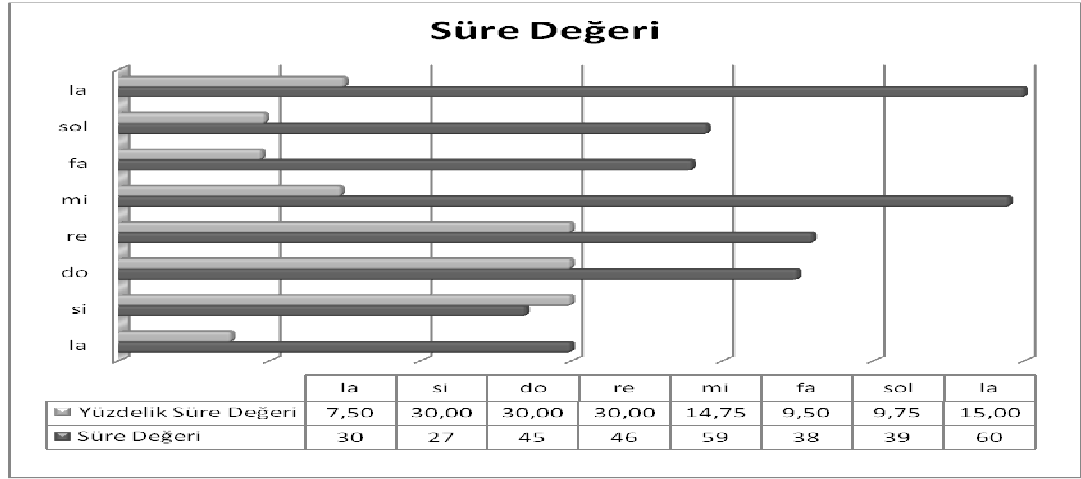

Grafik 100. “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

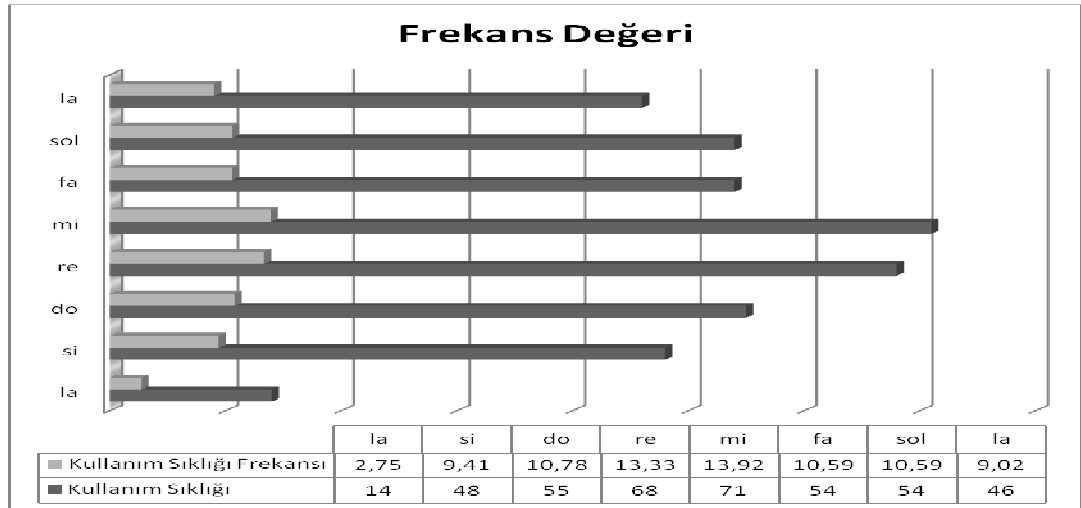
Tablo 53. “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1. güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlüsü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\frac{3}{b}$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur. Eser sanatçı tarafından sib perdeleri pes basılıp Hüseyini makamında icra edilmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde hicaz makamındaki barak varyantları vardır.

Tablo 53’e bakıldığında eser hüseyini makamına benzemektedir, 5. ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 101. “Konya yolunda” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

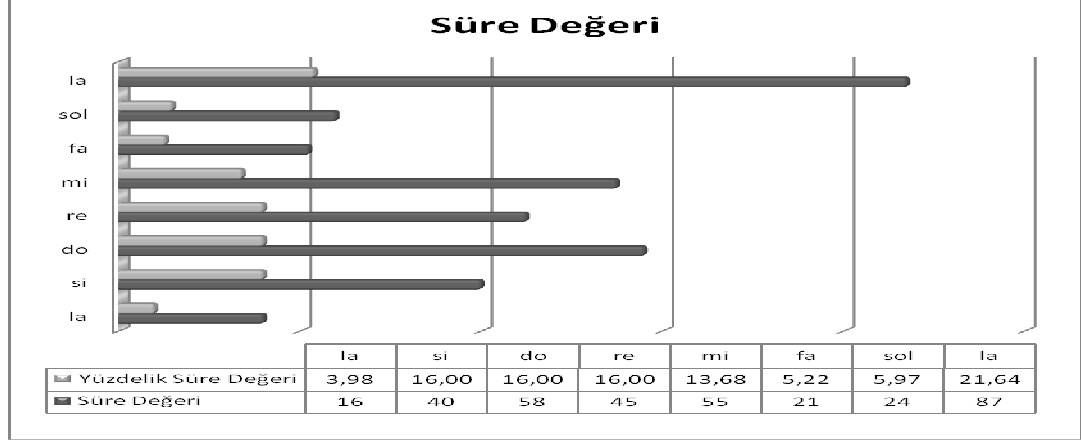

Grafik 102. “Konya yolunda” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

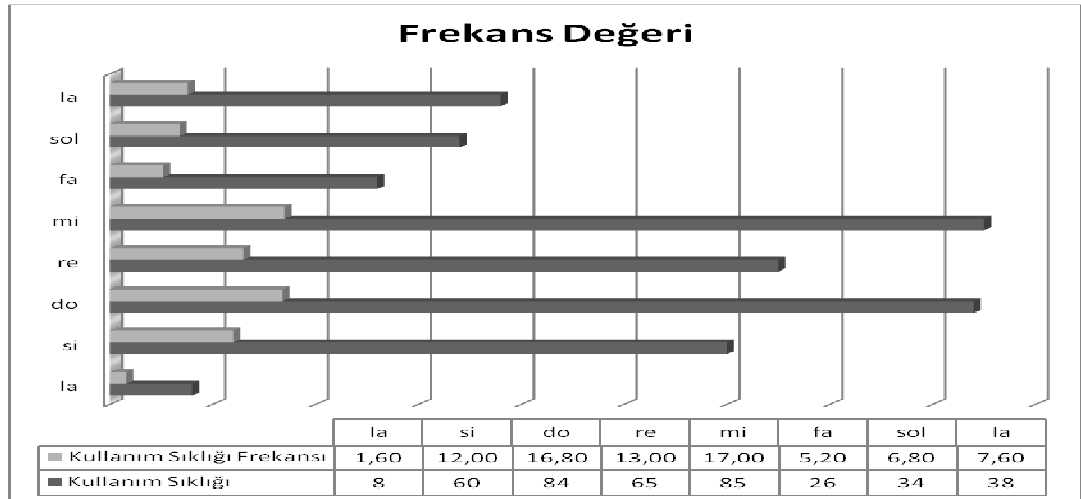
Tablo 54. “Konya yolunda” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si♭
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşak geçkisi vardır.

Tablo 54’e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 103. “Derdinden deli oldum” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

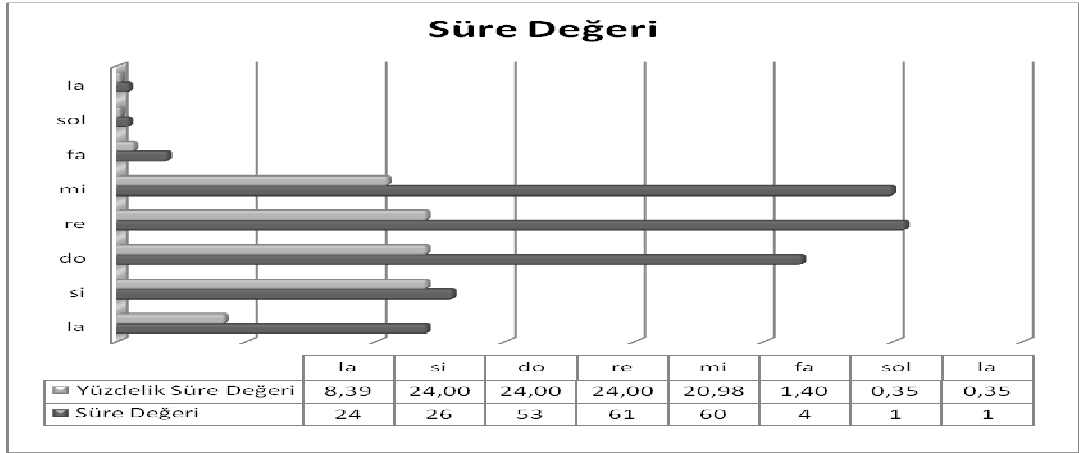

Grafik 104. “Derdinden deli oldum” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

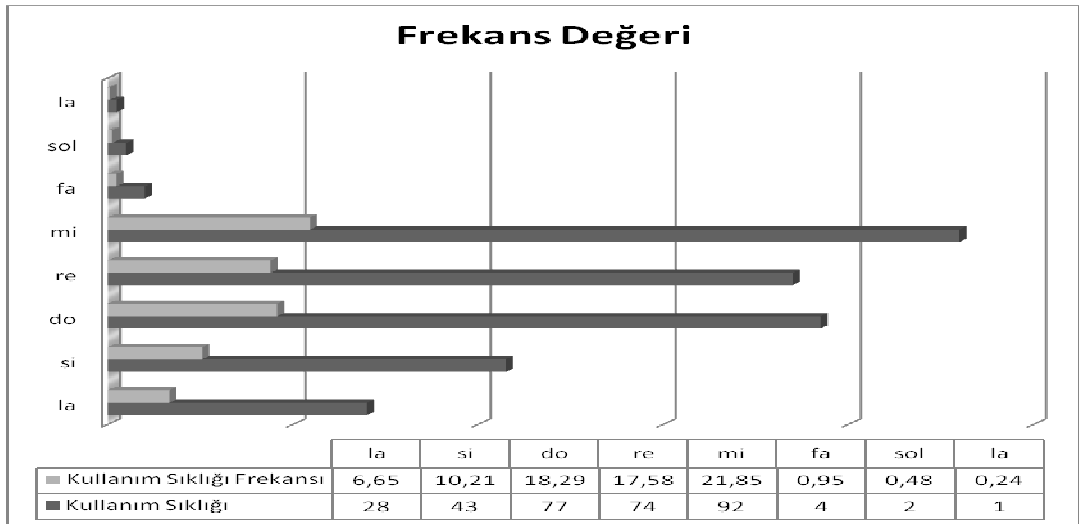
Tablo 55. “Derdinden deli oldum” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1.güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Mi perdesi üzerinde uşşak geçkisi vardır.

Tablo 55'e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemektedir, 5. ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 105. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

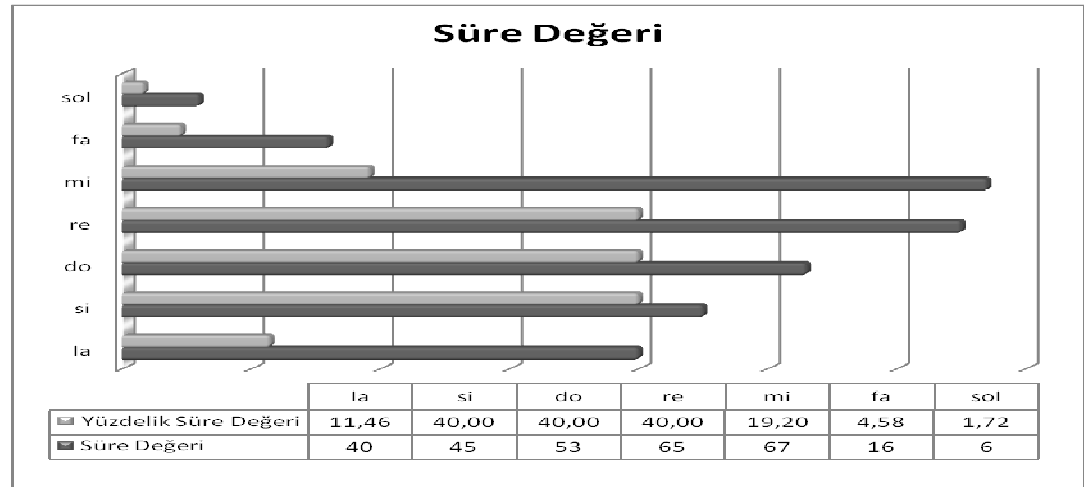
Grafik 106. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 56. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin makamsal incelemesi.

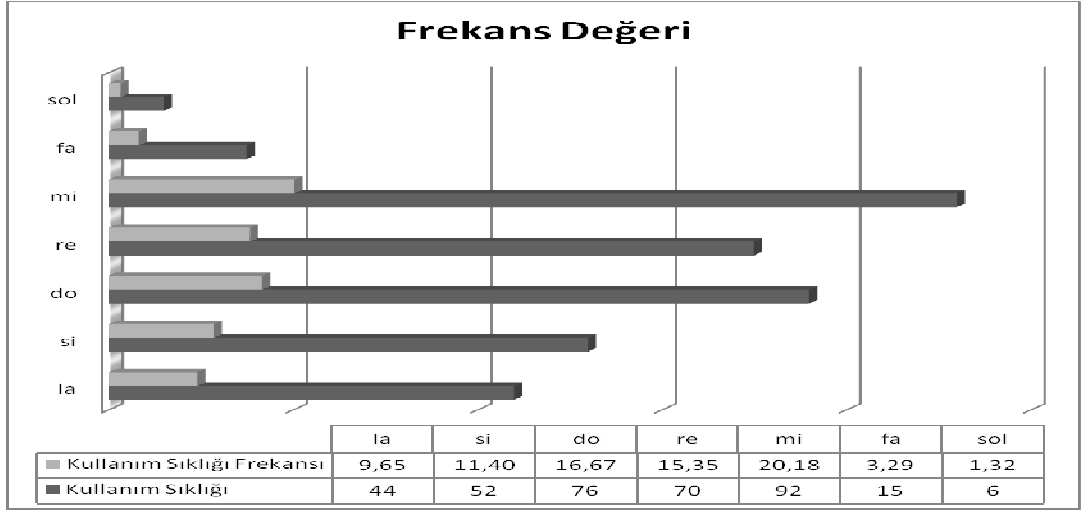
Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	1.güçlüsü 5. derece mi, 2. güçlü 3. derece do perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan hüseyni makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 56’ya bakıldığında eser hüseyni makamına benzemektedir, 5. ve 3. dereceleri güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Not: Eser Malatya ili Arguvan yöresine aittir. Eser G.T.H.M.’ n de bir ağız olan Arguvan ağızı bir eserdir.

Grafik 107. “Seferim ebedi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

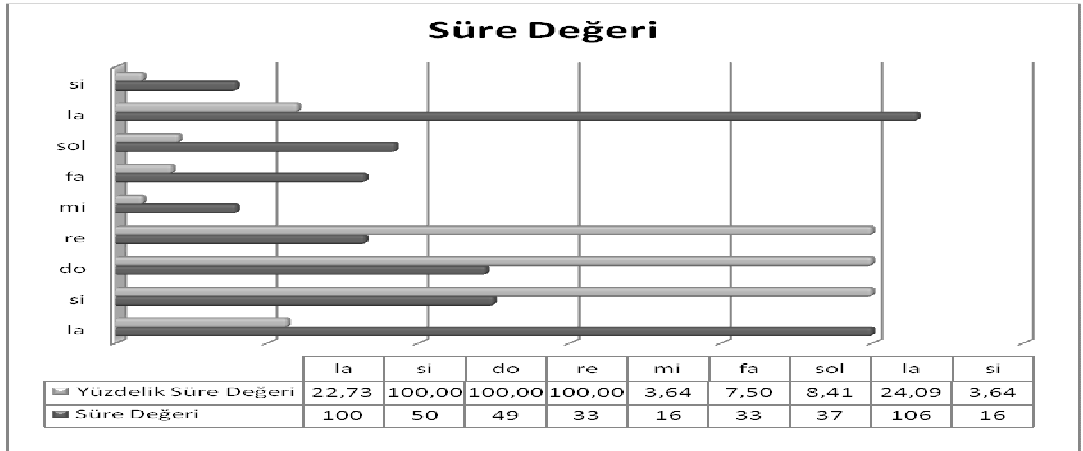

Grafik 108. “Seferim ebedi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

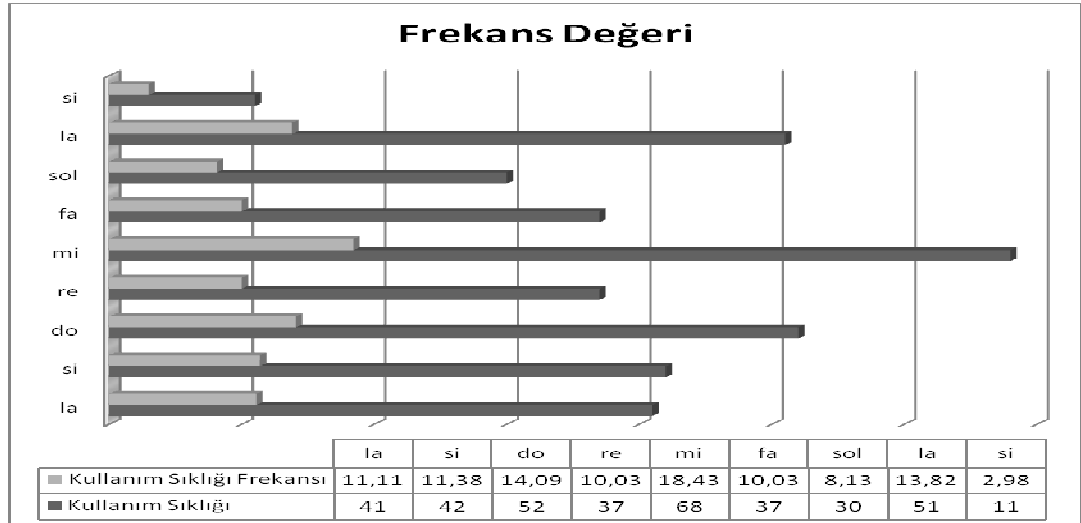
Tablo 57. “Seferim ebedi” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si $\flat^2$
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’n de kullanılan hüseyini makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 57’ye bakıldığında eser hüseyini makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 109. “Şu fani dünya” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

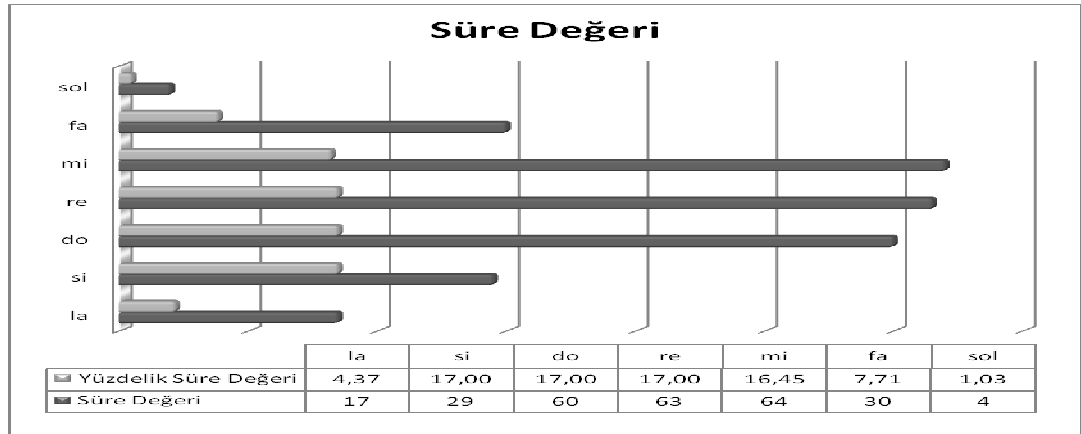

Grafik 110. “Şu fani dünya” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

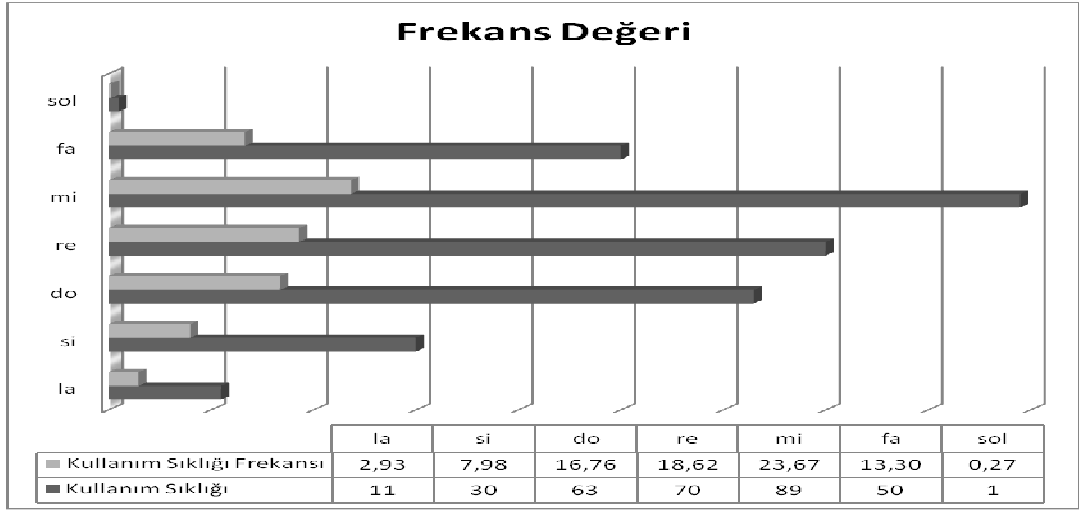
Tablo 58. “Şu fani dünya” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si
Seyir	Eser inici-çıkıcı bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan muhayyer kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 58’e bakıldığında eser muhayyer kürdi makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici-çıkıcı bir seyir özelliği göstermektedir.

Grafik 111. “Sarıçığdem gibi” adlı eserin süre değerinin incelemesi.

Grafik 112. “Sarıçığdem gibi” adlı eserin frekans değerinin incelemesi.

Tablo 59. “Sarıçığdem gibi” adlı eserin makamsal incelemesi.

Karar ses	Eser la duraklıdır.
Güçlü ses/sesler	Güçlüsü 5. derece mi perdesidir.
Yeden ses	2. derece si perdesidir.
Aldığı değiştirici işaretler	si♭
Seyir	Eser inici bir seyre sahiptir.
Eserin makam benzerliği	Eser G.T.S.M.’ n de kullanılan kürdi makamına benzemektedir.
Makam geçkileri	Makam geçkisi yoktur.

Tablo 59’a bakıldığında eser kürdi makamına benzemektedir, 5. dereceyi güçlü tutmakta ve inici bir seyir özelliği göstermektedir.

Süre ve frekans değerleri verilen 53 bozlak dışı uzun hava tipindeki eserin makamsal incelemeleri sonrasında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Kırıkkale yöresine ait tespit edilen 53 bozlak dışı uzun havanın; 19’u hüseyini makamına, 13’ü muhayyer kürdi makamına, 8’i hicaz makamına, 5’i hicaz uzzal makamına, 4’ ü kürdi makamına, 1’i uşşak makamına, 1’i acem kürdi makamına, 1’i saba makamına ve 1’i kürdi ve hicaz makamlarından oluşan bir makama benzediği tespit edilmiştir.

Ayrıca bu makamların içerisinde; muhayyer kürdi makamı içinde 7 uşşak, hicaz makamı içinde 3 rast, 1 uşşak, 1 sabalı hicaz, kürdi makamı içinde 1 saba, 1 hicaz, hüseyini makamı içinde 1 uşşak, 1 rast ve hicaz uzal makamı içinde 2 uşşak olmak üzere toplam 18 makamsal geçki görülmüştür.

Tablo 60. Bozlak dışında kalan uzun havaların içerisinde geçen makamsal geçkiler

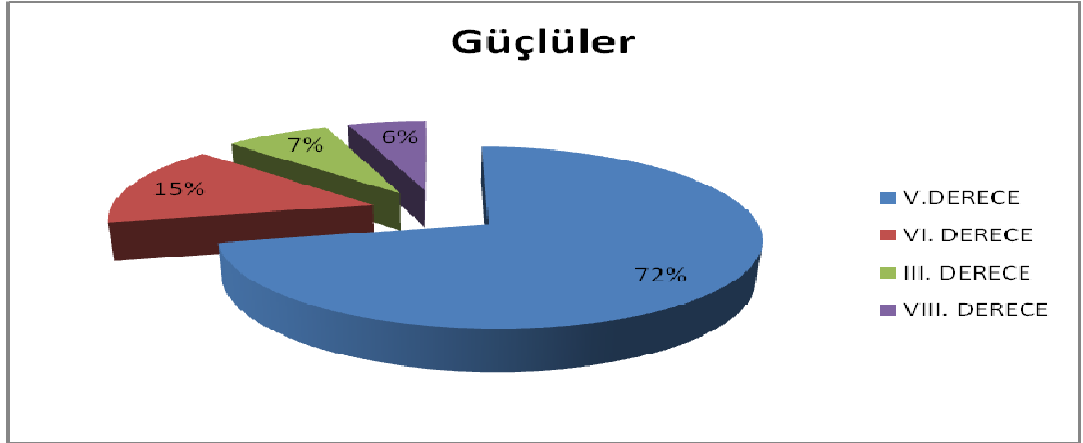
geçkiler	Makamlar				
	kürdi	hüseyini	muhayyer kürdi	hicaz	hicaz uzal
rast		1		3	
uşşak		1	7	1	2
saba	1				
hüseyini					
hicaz	1				
sabalı hicaz				1	

Bozlak dışı uzun havaların; 12 tanesi inici, 40 tanesi inici-çıkıcı ve 1 tanesi çıkıcı karakterde seyir özelliği göstermiştir. Bu eserlerden 12'si inici seyir özelliği nedeni ile bozlaklara benzese de, ses sınırları, ezgi yürüyüşleri, sözlerin ritmik vurguları, hazırlayıcı kalıp sözler ve konuları itibariyle Kırıkkale yöresi bozlaklarından tamamen farklıdır.

Tespit edilen uzun havaların; 38 tanesinin 5. , 8 tanesinin 4. , 4 tanesinin 3. ve 3 8.derecelerinin güçlü ses olduğu görülmüştür.

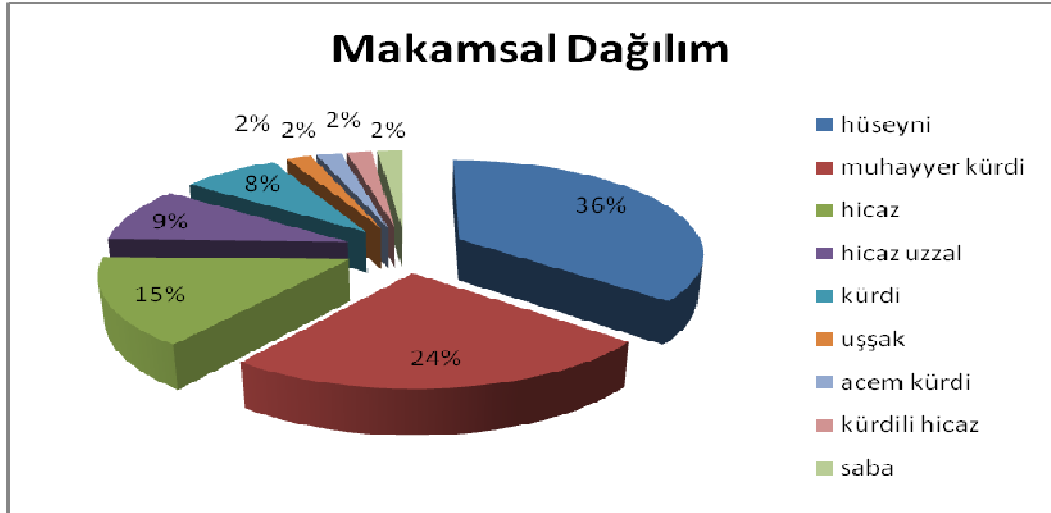
Tablo 61. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların güçlü tuttuğu derecelerin sayısal dağılımı

Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların güçlülerinin sayısal dağılımı	Sayısı
5 derece	38
4 derece	8
3 derece	4
8 derece	3

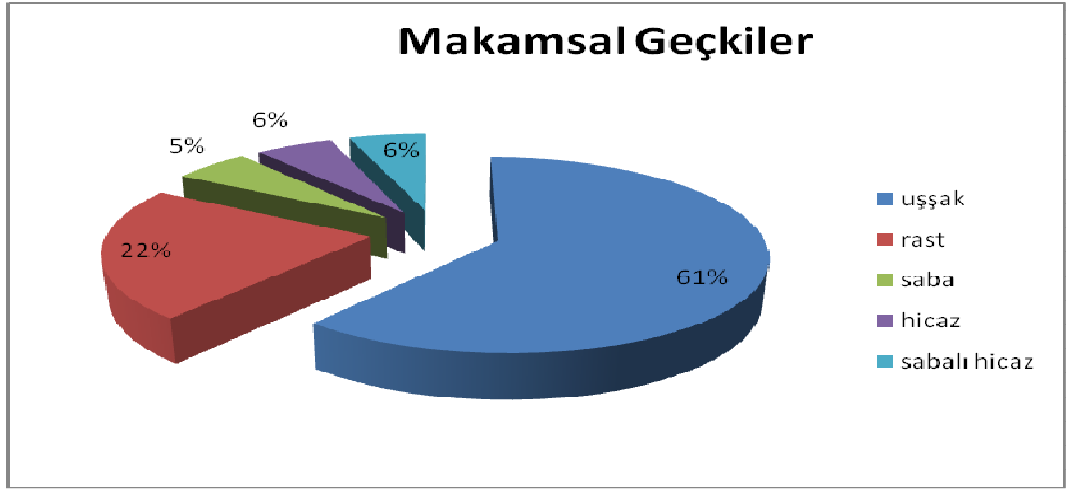
Grafik 113. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlak dışında kalan uzun havaların güçlü tuttuğu derecelerin yüzdesel dağılımı

Bu veriler ışığında eserlerin, makamsal yüzdelik dağılımı tablo 8 de gösterilmiştir. Buna göre %36 oranla hüseyini, %24 oranla muhayyer kürdi, %15 oranla hicaz, %9 oranla hicaz uzzal, %8 oranla kürdi, %2 oranla uşşak, %2 oranla saba, %2 oranla kürdili hicaz ve %2 oranla acem kürdi makamları görülmektedir.

Grafik 114. Bozlak dışı uzun havaların makamsal (%) yüzdesel dağılımı

Eserlerin makamsal asma kalıplarının (geçkilerinin) % yüzdesel dağılımı tablo 9 da gösterilmiştir. Eserlerde %56 oranla uşşak geçkisi, hüseyini, muhayyer kürdi, hicaz ve hicaz uzzal makamlarında, %22 oranla rast geçkisi, hüseyini ve hicaz makamlarında, %6 oranla hicaz geçkisi, kürdi makamında, %6 oranla sabalı hicaz geçkisi, hicaz makamında, %5 oranla saba geçkisi kürdi makamında görülmektedir.

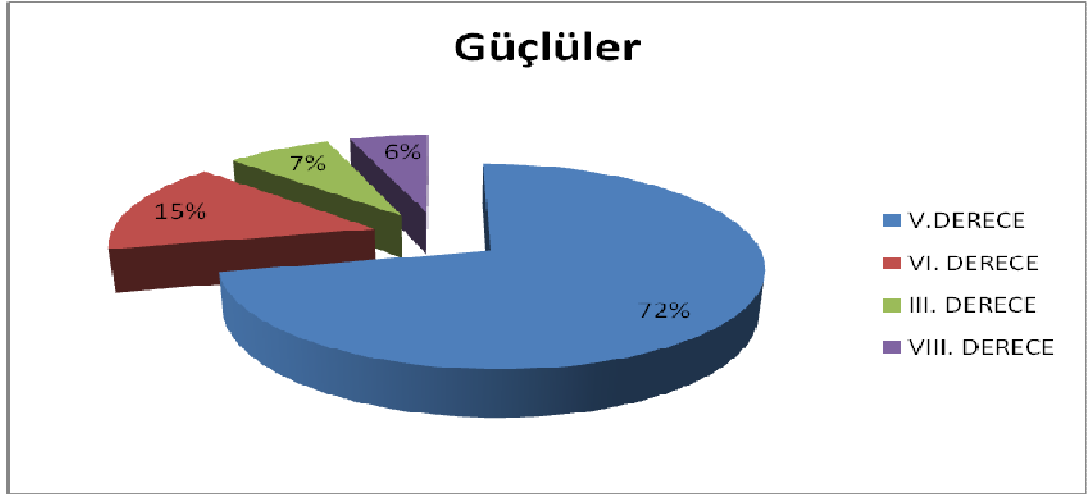
Grafik 115. Bozlak dışı uzun havalarda kullanılan makamsal geçkilerin (%) yüzdesel dağılımı

Uzun havaların, seyir karakterinin yüzdesel dağılımı tablo 10 da gösterilmiştir. %75 oranla inici-çıkıcı, %23 oranla inici ve %2 oranla çıkıcı seyir karakterleri görülmektedir

Grafik 116. Bozlak dışı uzun havaların seyir karakterinin (%) yüzdesel dağılımı

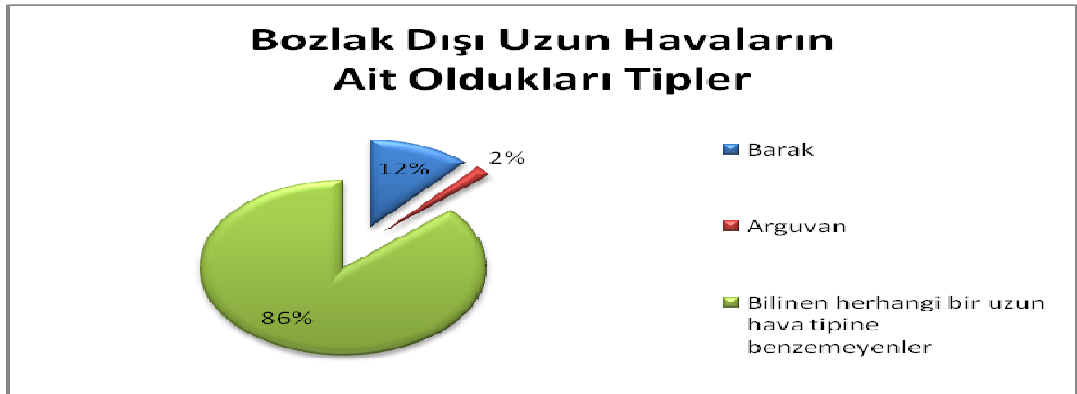
Tespit edilen uzun havaların, güçlülerinin % yüzdelik dağılımı tablo 11 de gösterilmiştir. %72 oranla V. derece, %15 oranla VI. derece, %7 oranla III. derece ve % 6 oranla VIII. derecenin güçlü olduğu görülmektedir.

Grafik 117. Bozlak dışında kalan uzun havaların güçlü tuttuğu derecelerin (%) yüzdesel dağılımı

Tablo 62. Bozlak dışında kalan 53 uzun havanın diğer uzun havalara benzerliklerinin sayısal dağılımı

Bozlak Dışı Uzun Havaların Ait Oldukları Uzun Hava Tipleri	Barak	Arguvan	Bilinen Her Hangi Bir Uzun Hava Tipine Benzemeyenler
Sayıları	6	1	45

Grafik 118. Bozlak dışında kalan 53 uzun havanın diğer uzun havalara benzerliklerinin (%) yüzdesel dağılımı

Bozlak dışında kalan bu eserlerin çeşitli nedenlerle (göç, zorunlu iskan, doğal felaket vb.) diğer yörelerden etkilenmesi sonucunda Kırıkkale yöresinde diğer uzun hava yörelerine benzerlikleri görülmektedir.

BÖLÜM 6

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma içerisindeki bulgulara dayanılarak elde edilmiş sonuçlar ve bunlara ilişkin geliştirilmiş öneriler yer almaktadır.

6.1. SONUÇLAR

- Eserlerden 46'sının Geleneksel Türk Sanat Müziğinde görülen hüseyni ve muhayyer makamları gibi seyre başlamış, 38'inin 5. ve 8'inin 4. dereceleri güçlü tutulduğu görülmüştür.
- Eserler, Geleneksel Türk Sanat Müziğinde yer alan özel 4'lü ve 5'li aralık hesaplarına uymasa da, duyum olarak makamları çağrıştırmaktadır.
- Bozlak dışı uzun havaların ezgi yapılarının ve motif örgülerinin bozlaklar kadar etkili, agresif olmadığı tam tersine daha sakin bir ezgi yürüyüşü ve sade bir melodik yapıya sahip olduğu görülmektedir.
- Bozlaklarda göze çarpan bir özellik olan, karara doğru gelirken 4. ve 2. derecelerin pestleştirilmesi ile saba benzeri bir makam geçkisinin yapılması aynı şekilde olmasa da, benzer şekillerde bozlak dışı uzun havalarının %90'nın da görülmektedir. Yapılan bir çalışma olmadığından Kırıkkale'deki uzun havaların bozlak olanlar ve olmayanlar dahil (hicaz makamına benzeyenler hariç) 2.derecesi pest, saba benzeri bir makam geçkisi yapılması önemli bir yöresel özellik olarak görülebilir.
- Bozlaklarda bir sekizli üzerine genişleme yapıldığı gözlenirken, bozlak dışı uzun havalarda 7 eser hariç “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” 9. derece ile, “Gel dost gel muhabbet edelim” 9, ve 10 derece ile, “Ben gidiyom emanetim allaha” 9. derece ile, Bir oğlum olsada” 9. derece ile, “Boz bulanık nehir gibi” 9. derece ile, “Şu fani dünyada” 9. derece ile tiz genişleme yapmıştır. Bu eserler 8. derece üzerine genişleme yaparken genişleme yapılan seslerin eser içerisinde kullanım sıklığı %1 oranındadır. Diğer bütün eserlerde ezginin bir sekizliyi aşmadığı görülmektedir.

- Bozlaklarda sıkça görülen makamsal geçkiler uşşak, hüseyini, rast, hicaz, saba ve nikriz makamı geçkileri, bozlak dışı uzun havalarda pek rastlanmamaktadır.
- Bu eserlerde bozlaklardaki gibi tiz ve pest bölgelerde ses atlamaları yoktur.
- Bozlaklardaki ezgi yapılarını oluşturan ses süreleri daha uzundur.
- Anlatımı sade, gösteriştten uzak, çok belirgin özellikleri olmayan, kolay akılda kalabilen ve Anadolu insanının genelde kulağının aşına olduğu hüseyini, hicaz, kürdi, uşşak makamları bozlak dışı uzun havalarda sıkça kullanılmıştır.
- Bozlakların enstrümanla icraları zorluk derecesi bakımından bozlak dışı eserlere göre daha fazladır. Bağlamada bozlak icrasında trıl, çekme, boğma, sıyırtma, çarpma, uzun deyim bağları ve kıstırma gibi Geleneksel Türk Halk Müziğinde icra bakımından zor olan icra teknikleri sıkça kullanılırken, bozlak dışı uzun havaların bağlamayla icrasında bu özelliklere pek rastlanılmaz. Enstrüman icrasındaki bu farklı tavırlar, bozlakları, bozlak dışı eserlerden ayırmamıza yardımcı olan önemli unsurlardan biridir.
- Bozlakların yukarıda sayılan çarpıcı ezgisel özelliklerinden dolayı; Kırıkkale'nin bölgede ve bütün yurttta önemli bir bozlak merkezi olarak tanınmasına katkıda bulunmasına rağmen, bozlak dışı uzun havalar bu anlamda şehrin müziksel tanıtımında yeterince etkili olamamıştır.
- Yapılan inceleme sonrasında “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı 1 adet gazel türündeki esere,” Ervahı ezelden” adlı 1 adet kaside türündeki esere rastlanmıştır.
- Ayrıca Barak yöresi (Şanlı Urfa, Gazi Antep, Kahraman Maraş, Osmaniye ve Adana) eserlerinin Kırıkkale yöresinde seslendirildiği ve bu yörelere ait barak uzun havalarının ritmik ve ezgisel yapısının Kırıkkale yöresinde seslendirilen bozlak dışı uzun havalarda da görüldüğü tespit edilmiştir. 1691 yılından itibaren 180 yıl boyunca Kırıkkale'den Şanlıurfa'nın hemen altında yer alan Suriye'nin Arrakka yöresine yapılan zorunlu iskanların bu ritmik ve ezgisel benzerlikte payı büyüktür. Bu eserlerden bazıları inici seyir özellikleri nedeni ile bozlaklara benzeseler de, ses sınırları, ezgi yürüyüşleri, sözlerin ritmik vurguları ve konuları itibari ile Kırıkkale yöresi bozlaklarından tamamen farklıdır. “Karadağ'ın boz yılanı”, “Kardeş kurşunu”, “Gurbet yollarında”, “Elifim”, “Kader gemisi”, “Deli çoban” adlı eserler bu türden eserlerdir.

- “Nedendir de suna boylum” adlı uzun hava inici seyir özelliği nedeni ile bozlaklara benzese de, ses sınırı, ezgi yürüyüşleri, sözlerin ritmik vurguları ve konusu itibariyle Malatya/Arguvan yöresine ait olup, Kırıkkale yöresi bozlaklarından tamamen farklıdır.

6.2. ÖNERİLER

1. Bozlak dışı uzun havaların Kırıkkale yöresinde hangi coğrafi bölge, kültürel yapı ve boy/aşiret yerleşiminden çıkmış olabileceği belirlenerek farklı boylar ve yerleşimler arasındaki kültür etkileşim tespit edilebilir.
2. Benzer çalışmalar Geleneksel Türk Halk Müziği içinde belli müziksel özellikleri ile ön plana çıkan farklı yöreler için de yapılabilir.
3. Geleneksel Türk Halk Müziği literatüründe yer almayan, Kürdili Saba, Kürdili Hicaz, Sabalı Hicaz gibi tanımlamalara ilk defa bu araştırmada yer verilmiştir. Kırıkkale yöresinde olduğu gibi, yörede hiçbir ayak veya makam teriminin kullanılmadığı durumlarda, anlatım kolaylığı bakımından içinde makam geçkisi yapılan eserlere bu türden isimlendirmeler yapılabilir. Bu isimlendirmeler yapılırken G.T.S.M.'nde kullanılan birleşik makamların isimlendirme geleneğine uyulması yerinde olur.
4. Bu eserlerin müziksel analizlerinin yanı sıra, edebi tür, biçim özelliklerinin derinlemesine incelenmesi de uzun havalarda söz ile müziğin birbirlerini ne yönde etkilediklerini açığa çıkarma bakımından önemli olabilir.

KAYNAKLAR

ATALAY, Beşir, 1983, “Sanayileşme ve Değişme (Kırıkkale Araştırması)”, DPT Mat., ANKARA,194 s.”DPT Yayınları – 1917”

ALTINAY, F. Reyhan, 2004, “Cumhuriyet Döneminde Türk Halk Müziği”, Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri, İZMİR, 2004, 93 s

DEMİR, Zeynep, 1999, “Repertuarda Bulunan Denizli Türkülerinin Makam-Ayak Tür ve Usul Yönünden İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İZMİR, 1999, 22 s

EMNALAR, Atınç, 1998, “Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı”, Ege Üniversitesi Basımevi İZMİR, 1998; 332, 334, 337, 338, 342, 353, 358, 366, 372, 380, 473, 474 s.

ELÇİ, Armağan Coşkun, 1997, “Muzaffer SARISÖZEN (Hayatı, Eserleri ve Çalışmaları)”, Kültür Bakanlığı Yayınları ANKARA,1962, 74 s.

EROĞLU, Doğan Kürşat, 2005, “TRT Repertuarındaki Kırıkkale Türkülerinin Ezgisel Yapı Makam-Ayak Nazım Türü ve Usul Yönünden İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma”, Yüksek Lisans Tezi, KONYA, 2005, 121, 119 s.

İVGİN, Hayrettin, 1984, “Can Dostlar Arasında”, Halk Kültürü; İSTANBUL, 1984, 4. 73. 80 s.

KIRIKKALE BELEDİYE BAŞKANLIĞI, 1998,s7

Kırıkkale Belediyesi, 2008, “Tarih İçinde Kırıkkale”, Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Komodor Ofset, ANKARA, 2008, 2.s

ÖZKAN, İsmail Hakkı, 2006 “Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri” Ötüken Neşriyat A.Ş., İSTANBUL, 2006, 90, 94 s.

ÖZTUNA, Yılmaz, 2006, “Türk Musikisi”, Akademik Klasik SANAT Musikisinin Ansiklopedik Sözlüğü, Cantekin matbaası, Orient Yayınları, Kavaklıdere ANKARA, 2006, I. Cilt 221, 307, 119, 239 s.,

ÖNAL, Hamit, 2008, “Kırıkkale Yöresi Halk Ezgilerinin Teknik Analizi”, Yayınlanmamış Ders Notları, KIRIKKALE, 2008.

PEHLİVANLI, Mehmet, 1992, “Kırıkkale”, Özen Ofset, ANKARA, 1992; 74 s.

SAY, Ahmet, 1992, “Müzik Ansiklopedisi”, Odak Ofset, ANKARA, 1992, II CİLT, 434 s.

ŞAHİN, Mehmet, 2010, “Türk Halk Müziğinde Coğrafi Motifler ve Türküler Atlası”, Yüksek Lisans Tezi, KAHRAMANMARAŞ, 2010, 38 s.

ŞENGÜN, Nihal, 2005, “Selahattin PINAR Eserlerinin Bilgisayar Destekli İstatistiksel Değerlendirmesi ve Makamsal Analizi”, Yüksek Lisan Tezi, KAYSERİ, 2005, 25.s

TAN, Nail, TURHAN, Salih, 2000, “Kırıkkale Halk Müziği”, Cem Veb Ofset Ltd. Şti, ANKARA, 2000; 10 s.

UYSAL, Sabri, 1983 “Mahalli Sanatçı Hacı Taşanın Ardından”, Halk Müziği ve Halk Oyunları Dergisi, 1983, 7s. Ss. 288–289

YENER, Serhat, AKSU, Cahit, 2004 “ Türk Halk Müziği Ezgilerindeki Türk Müzik Dokusunun Bilgisayar Destekli Analizi”, Makale Çalışması, ERZURUM, 2004, s.127

YÖNETKEN, Halil Bedi, 2006, “Derleme Notları Anadolu’da Geleneksel Müzik Yaşamı Üzerine Notlar” (1937–1952), Sun Yayınevi ANKARA, 2006 16,17 s.

Internet Kaynakları

www.kirikkale.gov.tr;

http://www.kirikkale-bld.gov.tr/yeni/haber_oku.asp?haber=42

http://www.kirikkale-bld.gov.tr/yeni/haber_oku.asp?haber=43

http://www.kirikkale-bld.gov.tr/yeni/haber_oku.asp?haber=52

http://www.kirikkale-bld.gov.tr/yeni/haber_oku.asp?haber=53

http://www.kirikkale-bld.gov.tr/yeni/haber_oku.asp?haber=54

http://www.kirikkale-bld.gov.tr/yeni/haber_oku.asp?haber=55

http://www.kirikkale-bld.gov.tr/yeni/haber_oku.asp?haber=56

EK:

Ek 1. "Aramıza sıra dağlar çekildi" adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

ARAMIZA SIRADAĞLAR ÇEKİLDİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
BİLAL TOMBAK

TARİHİ
21/09/2009

A RA MIZ A____ SI RA

DAĞ LAR ÇE KİL Dİ____ (SAZ... GÖZ LE RİM DEN____

KAN LI____ YAŞ LAR DÖ KÜL DÜ____ (SAZ...

DA HA ON BE ŞİN DE____ BEL İM BÜ KÜL DÜ____

YOL VER KA VU____ ŞA LIM____

SÖZ

ARAMIZA SIRA DAĞLAR ÇEKİLDİ
 GÖZLERİMDEN KANLI YAŞLAR DÖKÜLDÜ
 DAHA ON BEŞİNDE BELİM BÜKÜLDÜ
 YOLVER KAVUŞALIM YÜCE DAĞLAR
 SİLADA BEKLİYOR GÖZÜ YAŞLI YAR

Ek 2. “Bir kız gördüm yıkılası kesin de” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

BİR KIZ GÖRDÜM YIKILASI KESKİN DE

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
BİLAL TOMBAK

TARİHİ
22/09/2009

The musical score is written in staff notation on ten staves. The first nine staves contain instrumental notation, primarily using eighth and sixteenth notes. The tenth staff contains the vocal melody with lyrics in Turkish. The lyrics are: "BİR KIZ GÖR DÜM YI KI LA SI KES KİN DE (saz... ALLI YAZ MA SIN DA". The notation includes various musical symbols such as clefs, key signatures, and dynamic markings.

BİR KIZ GÖR DÜM YI KI

LA SI KES KİN DE (saz... ALLI YAZ MA SIN DA

PUL BE Nİ YAKAR_____DOST (saz...)

ÇE KİL MİŞ KE NA RA DA CA NIM_____

_____BOY NU NU BÜK MÜ Ş DERT LE Rİ KU DUR MUŞ KUL BE Nİ YA KAR DOSTYA KAR DO_____ ST

SÖZ
 BİR KIZ GÖRDÜM YIKILASI KESKİN DE
 AL YAZMASINDA PUL BENİ YAKAR DOST
 ÇEKİLMİŞ KENARA DA CANIM BOYNUNU BÜKMÜŞ
 DERTLERİ KUDURMUŞ KUL BENİ YAKAR DOST

Ek 3. “Siyah saçlar top top olmuş konmuş dalına” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

SİYAH SAÇLARIN TOP TOP KONMUŞ DALINA

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
BİLAL TOMBAK

TARİH
18/09/2009

Sİ YAH SAÇ LAR TOP TOP KON MUŞ DA

LI NA (SAZ...

CA NIM KUR BAN OL SUN GE LİN YO LU NA saz.

SÖZ

SİYAH SAÇLAR TOP TOP KONMUŞ DALINA
 CANIM KURBAN OLSUN GELİN YOLUNA
 BASIL GÖNÜL VERDİN ELİN OĞLUNA
 DİRDİN BENİ DELİ EDİYOR SEVDİĞİM

Ek 4. “Hangi dağın ardındasın sevdiğim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

HANGİ DAĞIN ARDINDASIN SEVDİĞİM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
BİLAL TOMBAK

TARİH
20/09/2009

SÖZ
 HANGİ DAĞIN ARDINDASIN SEVDİĞİM
 O YANNIYA DÖNEM DÖNEM AĞLAYAM
 BİR MEKTUP GÖNDERKİ GURBAN OLDUĞUM
 YÜZLERİME SÜREM SÜREM AĞLAYAM

Ek 5. “Mefkure” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

MEFKURE

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİHİ
20/08/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with various ornaments including trills (tr), glissandos (gliss.), and tremolos. The lyrics are in Turkish and are placed below the corresponding notes. The score consists of nine staves. The first staff is a single line of music. The second staff ends with a trill. The third staff begins with a trill. The fourth staff has a triplet of eighth notes. The fifth staff has a triplet of eighth notes. The sixth staff has a triplet of eighth notes and a glissando leading to a tremolo. The seventh staff has lyrics: 'RU HU MU GAM___ KE DER' and 'KAP LA DI DI YE'. The eighth staff has lyrics: '(saz...)' and 'BU LUT DA FE LE YE'. The ninth staff has lyrics: '3 (saz... ÇA TA SIM' and 'GE LİR'. The score ends with a double bar line.

RU HU MU GAM___ KE DER KAP LA DI DI YE

(saz...) BU LUT DA FE LE YE

3 (saz... ÇA TA SIM GE LİR

SÖZ
RUHUMU KEDER KAPLADI DİYE
BULUTTA FELEĞE ÇAYASIM GELİR
VEFASIZ YARE SAPLANDI DİYE
GÖNLÜMÜ KOPARIM ATASIM GELİR

Ek 6. “Neredesin dost” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

NEREDESİN DOST

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
04/09/2009

bit sin ar tık____ bu has ret lik____ ne re de sin____ dost gel se ne____ (saz...)

has re tin____ le____

____ mec nun ol du ğum____ ne re de sin____ (saz... dost gel se ne____

SÖZ

BİTSİN ARTIK BU HASRETLİK
NEREDESİN DOST GELSENE
HASRETİNLE MECNUN OLDUĞUM
NEREDESİN DOST GELSENE

Ek 7. “Şu bahçede kırmızı gül kazarım” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

ŞU BAHÇEDE KIRMIZI GÜL KAZARIM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
05/09/2009

Şu bah çe de kır mı zı gül ka za rı

(saz... ben ya ri me tür lü mek tup ya

za rim_ (saz... e ger ya rim_

be nim i çin

gel_ mes se (saz... e li çin de bo yun_ (saz... bü ker ge_ ze rim

SÖZ

ŞUBAHÇEDE KIRMIZI GÜL KAZARIM
 BEN YARİME TÜRLÜ MEKTUP YAZARIM
 EĞER YARİM BENİM İÇİN GELMESSE
 EL İÇİNDE BOYUN BÜKER GEZERİM

Ek 8. “Erzincan’a girdim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

ERZİNCANA GİRDİM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİHİ
20/08/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. It consists of nine staves. The first six staves contain instrumental notation. The seventh staff begins with the lyrics "ER ZIN CA NA_ GİR" and continues with "Dİ M (saz... NE GÜZELBAĞ LA". The eighth staff continues with "R (saz... ER ZİN CANA GİR". The ninth staff continues with "Dİ M (saz... NE GÜ ZE L BAĞ LA". The final staff continues with "R ER ZU RU MA GİR".

ER ZIN CA NA_ GİR Dİ M (saz... NE GÜZELBAĞ LA

R (saz... ER ZİN CANA GİR

Dİ M (saz... NE GÜ ZE L BAĞ LA

R ER ZU RU MA GİR

SÖZ

ERZİNCANA GİRDİM NE GÜZEL BAĞLAR
 ERZURUMA GİRDİM DUMANLI DAĞLAR
 ELLERİ KOYNUNDA BİR GÜZEL AĞLAR
 OY ANAM ANAM NASIL DAYANAM

Ek 9. “Gözüm bağı geçemedim dereyi” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

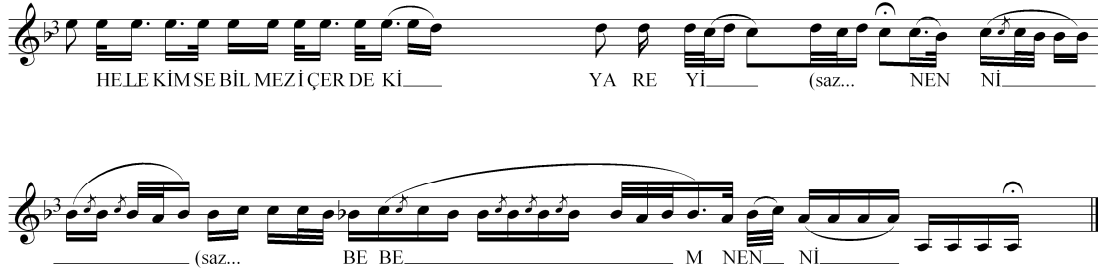
GÖZÜM BAĞLI GEÇEMEDİM DEREYİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİHİ
25/08/2009

The musical score is written in 3/8 time and consists of eight staves. The first seven staves contain a continuous melody with various ornaments (trills, grace notes, and slurs). The eighth staff is a vocal line with lyrics in Turkish. The lyrics are: "A MAN GÖ ZÜMBAĞ LI GE ÇE MEDİM_ (saz... DERE Yİ_ A NAM_ (saz... A NAM_ A NAM_ A NAM_ (saz...". The melody is in a key with one sharp (F#) and a common time signature of 3/8.

SÖZ

GÖZÜM BAĞLI GEÇEMDİM DERYİ (ANAM)
 HELE KİMSE BİLMEZ İÇERDEKİ YAREYİ
 NENNİ BEBEM NENİ

BEN SEVDİMDE ELLER ALDI KAŞIKARAYI (ANAM)
 HELE BENİ GÖRÜR SU YOLUNDA GÜLER SAVUŞUR
 NENNİ BEBEM NENİ

Ek 10. “Fariği den de deli gönöl” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

FARİĞDEN DE DELİ GÖNÜL

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
10/08/2009

The musical score is written in 2/4 time and consists of eight staves. The melody is primarily composed of eighth and sixteenth notes, with some rests and accidentals. The lyrics are written below the notes, with some words underlined. The score includes a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 2/4.

Fa ri den de de li gö nül fa ri de____ n fa ri den de de li gö nül fa ri de____

n (saz... ah çek tik çe yü re ği mi e ri de____ n (saz...

can sız du var la ra bi nıp yü rü de____ n (saz... hün kar ha cı be ktaş pır den

S Z

FARİDEN DE DELİ G N L FARİDEN
 AH  EKTİK E Y REĞİMİ ERİDEN
 CANSIZ DUVARLARA DA BİNİP Y R DEN
 H NKAR HACI BEKTAş PİRDEN GELİRİM

Ek 11. “Kader koydun beni başka biçime” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KADER KOYDUN BENİ BAŞKA BİÇİME

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
02/10/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/2 time signature. It consists of eight staves of music. The lyrics are written below the staves, aligned with the corresponding notes. The lyrics are: "KA DER KOY- DU N BE Nİ BAŞ KA Bİ Çİ ME SAN Kİ KAR YA ĞI YOR". The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and half notes, as well as trills and slurs. The lyrics are written in a stylized font with hyphens and spaces to indicate syllable placement.

KA DER KOY- DU N BE Nİ

BAŞ KA Bİ Çİ ME

(saz... SAN Kİ KAR YA ĞI YOR

SÖZ

KADER KOYDUN BENİ BAŞKA BİÇİME
SANKİ KAR YAĞIYOR HERGÜN SAÇIMA

HASRETLİK KURT GİBİ DÜŞTÜ İÇİME
ÇEVİRİR ÇEVİRİR HERGÜN YER BENİ

Ek 12. “Maralım” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

MARALIM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
10/08/2009

The musical score is written in a single system with seven staves. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The melody is written on the first staff, and the lyrics are written below the staves. The lyrics are: "şın da kan dil o lay_____ dım o ya rin ce bin de men dil o lay_____ dım (saz...". The score ends with a double bar line.

şın da kan dil o lay_____ dım o ya rin ce bin de men dil o lay_____ dım (saz...

SÖZ

YÜCE DAĞ BAŞINDA MENDİL OLAYDIM
O YARIN CEBİNDE MENDİL OLAYDIM
O YAR ÇİÇEK BEN ARISI OLAYDIM
DÖNE DÖNE AK GERDANA KONAYDIM

Ek 13. “Kaleciğin yolları” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KALECİĞİN YOLLARI

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
05/11/2009

a man eđ rim bűđ rűm de ka le ci ğin yol la rı (saz...

kı na lı da

fe ri de min el le ri (saz...

SÖZ

AMAN EĞRİM BÜĞRÜM DE KALECİĞİN YOLLARI
 KINALIDIR DA FERİDEMİN ELLERİ
 PEK TATLIDIR ÇAVUŞUMUN DİLLERİ
 ÇAL KAMAYI KAN DAMLASIN DÖŞÜNDEN
 AYIRDILAR AHBABIMDAN EŞİMDEN

Ek 14. “Aman bana deli derler de” adlı eserin notası

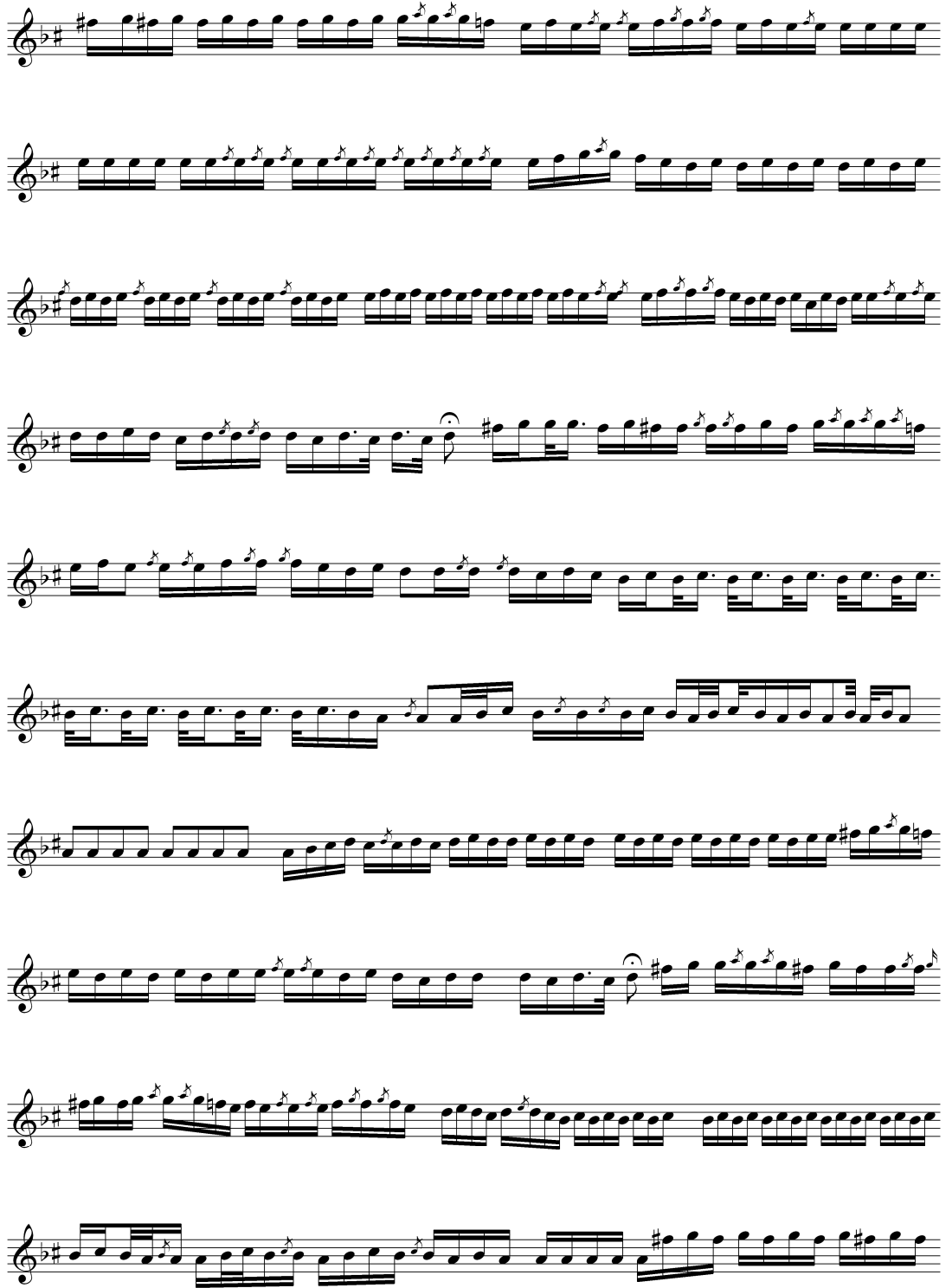
YÖRESİ
KIRIKKALE

AMAN BANA DELİ DERLER DE

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
23/08/2009

A MAN BA NA DE Lİ DER LER DE NE DEN _____ DE Lİ _____

_____ OY _____ (saz... _____ DE Lİ _____

(saz... _____ DE Lİ DE ĞİL EFKARI NAN DO LU YUM _____ OF _____

SÖZ

AMAN BANA DELİ DERLER DE NEDEN DELİYİM
 DELİ DEĞİL EFKARINAN DOLUYUM
 ALLERİN YARİDE GÜLÜP OYNUYOR
 BENİ İSEDE ZEHİRLENİP ÖLÜYÜM

Ek 15. “Aman aşığdan acı poyraz esmesin” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

AMAN AŞAĞIDAN ACI POYRAZ ESMESİN

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NUH AKGÜN

TARİH
23/09/2009

A MAN__ A ŞA ĞI DAN A CI POY RAZ ES ME SİN_____

_____ YU KAR DAN DA BOZ__ BU_____

_____ (saz... LA NIK BAĞ_____ AS MA SI_____

SÖZ

AMAN AŞAĞIDAN ACI POYRAZ ESMESİN
YUKARDAN DA BOZ BULANIK AKMASIN
HELE BİR YİĞİDİN DE YARI İKİ OLURSA
BİRİ DARIRILIP DA BİRİ KÜSMESİN

Ek 16. “Kader gemisi” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KADER GEMİSİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ÇELEBİ

TARİH
03/10/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of ten staves. The first seven staves contain instrumental notation. The eighth staff begins with the lyrics 'a man ka der ge mi si'. The ninth staff continues with 'ne yü küm yük le dim (saz... ka der ge mi si ne yü küm yük le dim'. The tenth staff concludes with 'a man a hes te a hes te gö tür dü be ni a man am man saz.'.

a man ka der ge mi si

ne yü küm yük le dim (saz... ka der ge mi si ne yü küm yük le dim

a man a hes te a hes te gö tür dü be ni a man am man saz.

ah der ya lar aş

tim da de ni zi geç tim der ya lar aş tim da de ni zi geç tim tut tu da bir ka şık su da ba tır dı be

ni ³ (saz... her gün böy le ağ lat tı be ni oy oy

SÖZ

AMAN KADER GEMİSİNE YÜKÜM YÜKLEDİM
 AMAN AHESTE AHESTE GÖTÜRDÜ BENİ
 DERYALAR AŞTIM DENİZLER GEÇTİM
 TUTTUDA BİR KAŞIK SUDA BATIRDI BENİ
 HER GÜN BÖYLE AĞLATTI BENİ

Ek 17. “Yine bahar geldi” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

YİNE BAHAR GELDİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

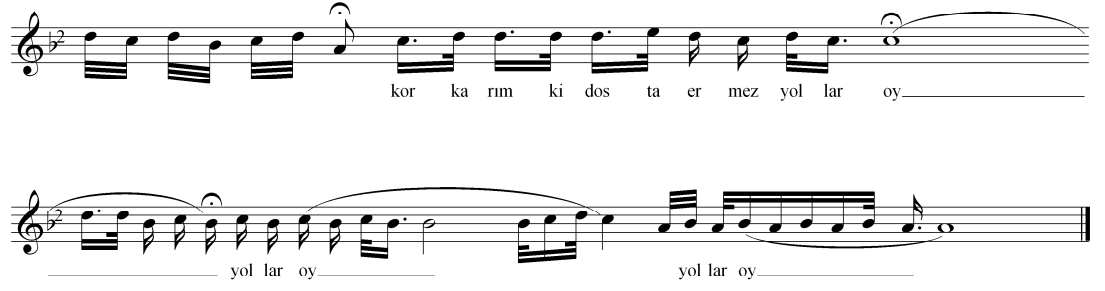
KAYNAK KİŞİ
NEŞET ÇELEBİ

TARİH
01/10/2009

ne ba har gel di ne dir ya dan _____ (saz...) bil mem ne den çi çek aç maz dal

lar _____ oy _____ (saz...)

kar lı dağ lar kal ma dık ça _____ ar dan _____ (saz...)

SÖZ

YİNE BAHAR GELDİ NEDİR YARADAN
 BİL MEM NEDEN ÇİÇEK AÇMAZ DALLAR OY
 KARLI DAĞLAR KALMADIKÇA ARADAN
 KORKARIM Kİ DOSTA ERMEZ YOLLAR OY

Ek 18. “Deli çoban” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

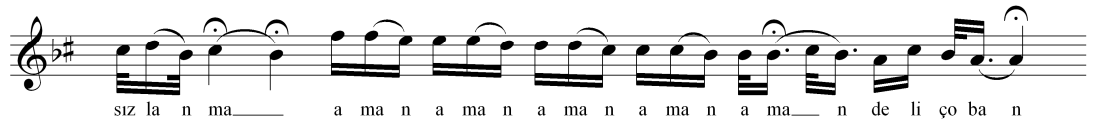
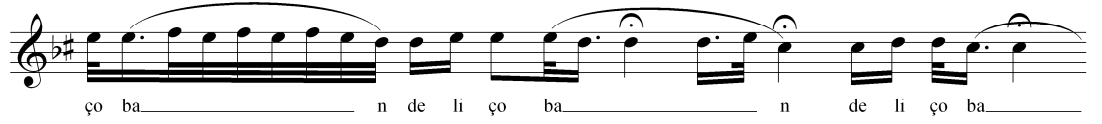
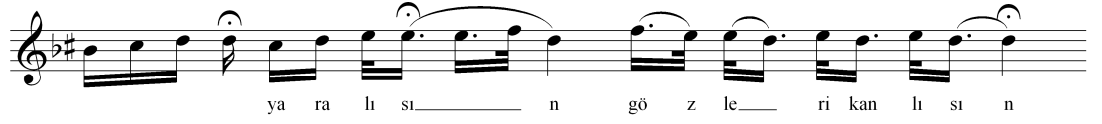
DELİ ÇOBAN

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ÇELEBİ

TARİH
15/11/2009

SÖZ

BİR GÜZELE SEVDALISIN
 YARALISIN GÖZLERİ KANLISIN
 BİR GARİP HALLISIN ADI DELİ ŞANLISIN
 DELİ ÇOBAN DELİ ÇOBAN
 AĞLANMA SIZLANMA AMAN AMAN
 DELİ ÇOBAN

Ek 19. “Elifim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

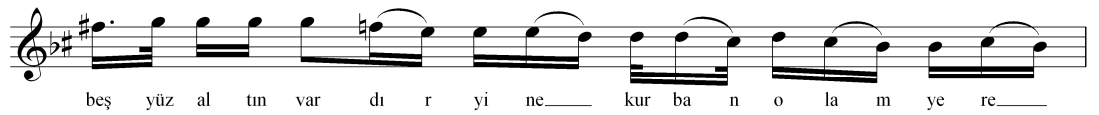
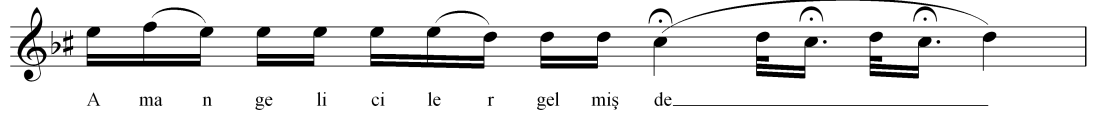
ELİFİM

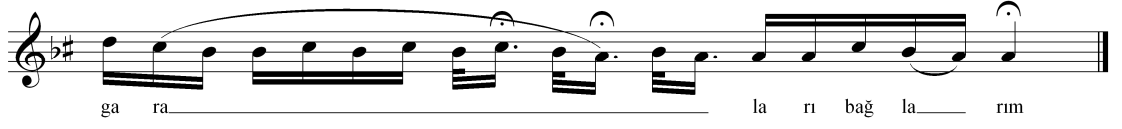
NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ÇELEBİ

TARİH
20/11/2009

SÖZ

AMAN GELİCİLER GELMİŞTE SOFRAN AÇILMIŞ
 HER İŞ BİTMİŞTE PAZARLIĞI BİÇİLMİŞ
 VAY FELEK AMMAN AMMAN
 BEŞ YÜZ ALTIN VARDIR AMMAN BEŞ YÜZ ALTIN VARDIRDA
 YİNE KURBAN OLAM YERE SAÇILMIŞ
 AMAN ELİFİDE ELLER ALDIDA YANAR AĞLARIM
 YARIMDA KARALARI BAĞLARIM

Ek 20. “Gurbet yollarında solmuş” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

GURBET YOLLARINDA SOLMUŞ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ÇELEBİ

TARİH
21/12/2009

The musical score is written for a Saz (baglam) accompaniment. It consists of ten staves of music in 2/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The notation includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The first staff is marked with "(Saz.....)". The sixth staff has a "8vb" marking below it, indicating an octave lower. The seventh staff has a "(8)" marking below it, indicating an octave higher. The score ends with a double bar line on the tenth staff.

Gur bet yol la rın da sol mu

ş ba ha rım oy o y (Saz.....)

Ne re si di r o nu n

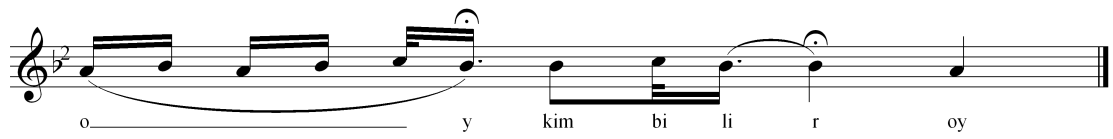
yur du ki m bi li r oy oy o y (Saz.....)

Üs tu ne yaz mış la r ga ri p me za

rın oy o y (Saz.....)

Ba şu cu ma ge le n var mı

ki m bi li r o y o y ki m bi li r o y oy

SÖZ

GURBET YOLLARINDA SOLMUŞ BAHARIM OY OY
 NERESİDİR ONUN YURDU KİMBİLİR OY OY
 ÜSTÜNE YAZMIŞLAR GARİP MEZARIN OY OY
 BAŞ UCUMA GELEN VARMI KİMBİLİR OY OY

Ek 21. “Ervahı ezelden” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

ERVAHI EZELDEN

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
CEVDET BABACAN

TARİH
21/10/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some triplets indicated by a '3' over the notes. The lyrics are written below the staff, aligned with the notes. The lyrics are: Er va hı e zel den ev vel ki saf tan (saz... e lest hi ta bin da ben be la de dim.

(saz... koy ma be ni a na sır da hi laf ta (saz...

SÖZ

ERVAHI EZELDEN EVVELKİ SAFTAN
 ELEST HİTABINDA BEN BELA DEDİM
 KOYMA BENİ ANASIRDA HİLAFTA
 CANIM CEMALİNE MÜPTELA DEDİM AMAN ALLAH

Ek 22. “Kader talih derler” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KADER TALİH DERLER

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
CEVDET BABACAN

TARİH
20/10/2009

Ka der ta li hi der ler de is mi var ben de

ı şık lı dır dün ya gö züm de per de

(saz... her kes gü ler oy nar

ba şım hep dar da ba na bu o yu nu

oy nar ka de rim (saz..)

SÖZ

KADER TALİH DERLER DE ADI VAR BENDE
 IŞIKLIDIR DÜNYA GÖZÜMDE PERDE
 HERKEZ GÜLER OYNAR BAŞIM HEP DARDA
 BANA BU OYUNU OYNAR KADERİM

Ek 23. “Kendi talihim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KENDİ TALİHİM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
CEVDET BABACAN

TARİH
23/10/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It consists of 12 staves. The melody is primarily composed of eighth and sixteenth notes, with some triplets and rests. The lyrics are written below the staves, starting from the 10th staff. The lyrics are: "Ken di ta li him de ken di te cel lim". The score ends with a final staff containing the text "(saz...)".

Ken di ta li him de ken di te cel lim

(saz...)

2

ha pis__ ha ne ler de__ yet tin a__ ce lim

(saz...

tak si gel sin ma hal__

le me gi de rim__ yõ rü mü ye__ heç__ kal__

ma dı me ce lim (saz...

SÖZ

KENDİ TALİHİMDE KENDİ TECELLİM
 HAPİSANELERDE DE YETTİ ECELİM
 TAKSİ GELSİN MAHALLEME GİDERİM
 YÜRÜMEYE HİÇ KALMADI MECALİM

Ek 24. “Vefasız sevdim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

VEFASIZ SEVDİM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
CEVDET BABACAN

TARİH
18/10/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups. The lyrics are written below the staff, aligned with the corresponding notes. The lyrics are: "Bir ve fa sız sev dim hak kım al ma dan (saz... gel de li gön le bir ha ber an la t (saz...".

Bir ve fa sız sev dim hak kım al_____

_____ ma dan_____ (saz...

gel de li gön_____ le_____

bir_____ ha_____ ber_____ an la t (saz...

o da ba na

bir gül ver di sol ma dan (saz... şu de li

gö nül le bir ha ber an lat (saz...

SÖZ

BİR VEFASIZ SEVDİM HAKKIM ALMADAN
 GEL DELİ GÖNÜKLE BİR HABER ANLAT
 ODA BANA BİR GÜL VERDİ SOLMADAN
 GEL DELİ GÖNÜLE BİR HABER ANLAT

Ek 25. “Bu gün günlerden cuma” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

BUGÜN GÜNLERDEN CUMA

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
CEVDET BABACAN

TARİH
19/09/2009

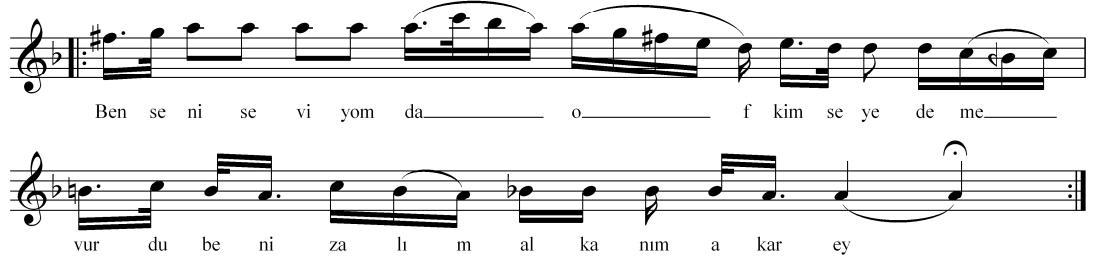
(Saz.....)

A man

bu gün gün ler de____ n cu ma dır cu ma_____

(Saz.....) Ge lin el le rin de_____

kı na sın yu ma_____ (Saz.....)

SÖZ

BU GÜN DE GÜNLERDEN CUMADIR CIMA
 GELİN ELLERİDE KINASIN YUMA
 BEN SENİ SEVİYOM OF KİMSEYE DEME
 VURDU BENİ ZALIM AL KANIM AKAR EY

Ek 26. “Çayır çimen” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

ÇAYIR ÇİMEN

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
CEVDET BABACAN

TARİH
11/10/2009

The musical score is written in a single system with ten staves. The first nine staves contain the melody in staff notation. The key signature has one sharp (F#). The time signature is not explicitly shown but appears to be 4/4. The melody is in a major mode. The lyrics are written below the staves, aligned with the notes. The lyrics are: "Se ne bin do kuz yün de de_____ şa hin ba zın_____ da_____ ar zu ma nım_____ kal dı e la_____ gö zün de_____".

Se ne bin do kuz yün de de_____ şa hin ba zın_____ da_____

ar zu ma nım_____ kal dı e la_____ gö zün de_____

(saz..
şu de nek da ğı nın
da gü ney yü zün de ca ne vi me
pen çe vur du bir ge lın (saz..

SÖZ

SENE BİN DOKUZYÜZ DE DE ŞAHİN BAZINDA
 ARZUMANIM KALDI ELA GÖZÜNDE
 ŞU DENEK DAĞININDA GÜNEY YÜZÜNDE
 CAN EVİME PENÇE VURDU BİR GELİN

Ek 27. “Yürü yalan dünya” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

YÜRÜ YALAN DÜNYA

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
CEVDET BABACAN

TARİH
24/10/2009

The musical score is written on ten staves. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some triplets and slurs. The score ends with a final note on the tenth staff.

Dün__ yam zin da nol__ du__

bir gaf let gel di (saz..

ay rı lı ka te şı

bağ rı mı del di (saz...

yö rü ya lan dün ya yö rü

sen de nem kal dı nem

kal dı ça kır e la göz lüm de git tik ten son ra y (saz...

SÖZ

DÜNYAM ZİNDAN OLDU BİR GAFLET GELDİ
 AYRILIK ATEŞİ BAĞRIMI DELDİ
 YÜRÜ YALAN DÜNYA YÜRÜ SENDE NEM KALDI
 ÇAKIR ELA GÖZLÜM DE GİTTİKTEN SONRA

Ek 28. “Doktor tabip” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

DOKTOR TABİP

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ÇETİN İÇTEN

TARİH
13/12/2009

han gi av cı

vur du be ni (saz...

a kıl tın sı nem den ka nı mı

(saz...)

dok tor ta bi p sar maz za lim ya ra la rım

ey ya ra lar ım ey ey (saz...)

SÖZ

HANGİ AVCI VURDU BENİ
 AKITTİN SİNEMDEN KANIMI
 DOKTOR TABİP SARMAZ OLUR YARALARIMI
 EY YARALARIMI

Ek 29. “Gökçe kız” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

GÖKÇE KIZ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ÇETİN İÇTEN

TARİH
15/12/2009

koç da ğı____ nın____ gök çe____ kı zı

ah____ ben de sa____ na____ sev da____ lı____ yım

aş kın yü re____ ğim de sı____ zı____ can e____ vim____

den____ ya ra____ lı____ yım____ can e vim den____

ya ra lı yım can____ e vim den____ ya ra lı____

yım dağ____lar ey____ kar lı dağ____ lar____

dağ____ lar vi ran____ dağ lar____

dağ____ lar yü ce____ dağ____ lar ey

SÖZ

KOÇ DAĞININ GÖKÇE KIZI
 AH BENDE SANA SEVDALİYİM
 AŞKIN YÜREĞİMDE SIZI
 CAN EVİMDEN YARALIYIM

Ek 30. “Tan yelleri (Kamber Ağıldı)” adlı eserin notası

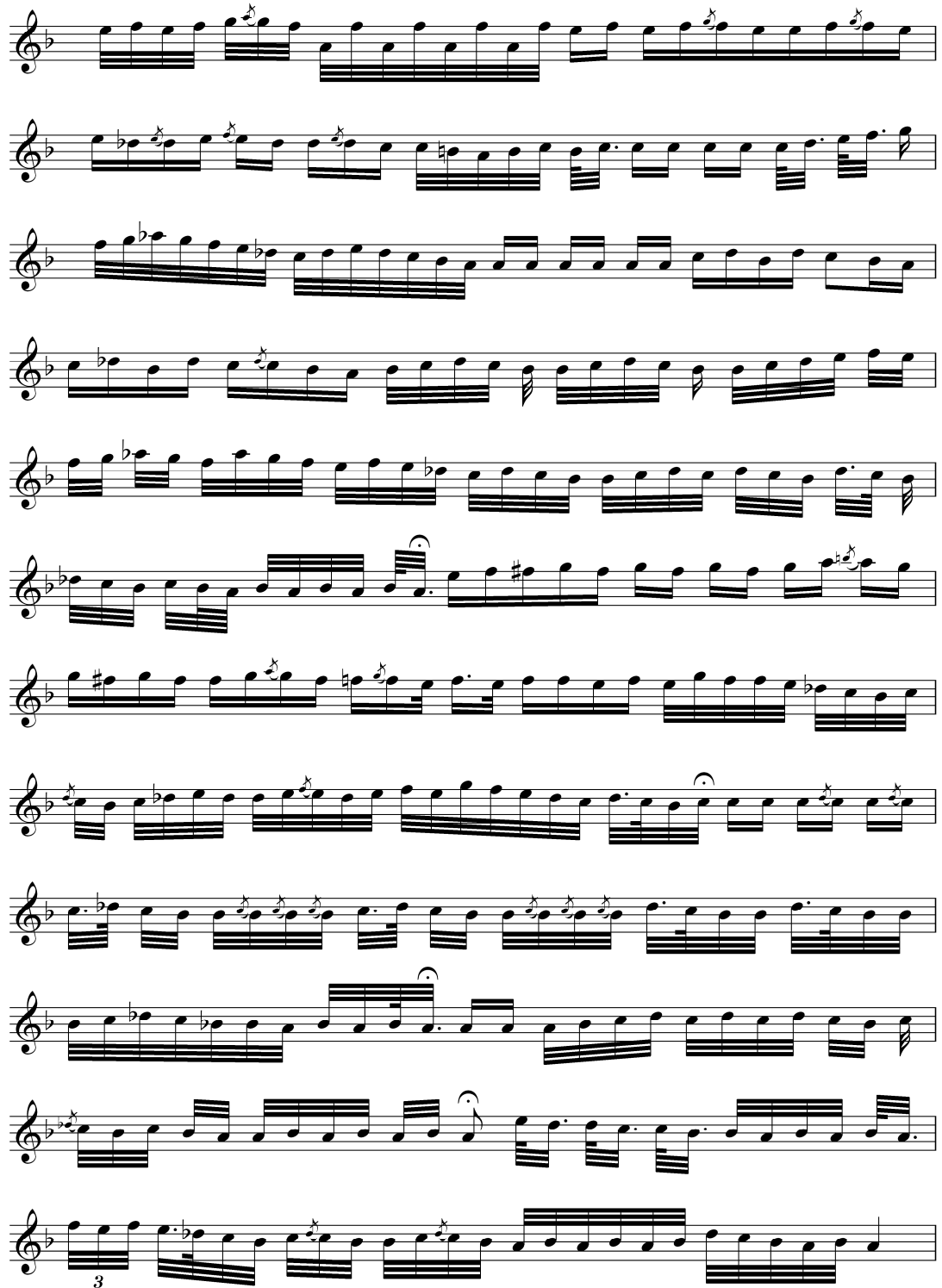
YÖRESİ
KIRIKKALE

TAN YELLERİ
(KAMBER AĞIDI)

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ÇETİN İÇTEN

TARİH
12/12/2009

a man sa bah ol du da yi ne

tan yel

le ri atı yo

atı yor (saz...

a man u lu kuş lar da des te dur muş

ö tü yor ötü yor

SÖZ

AMAN SABAH OLDUDA TAN YELLERİ ATİYOR
 AMAN ULU KUŞLARDA DESTE DURMUŞ ÖTÜYOR
 AMAN HERKES SEVDİĞİNİDE KAMBERİM ALMIŞ YATİYOR
 UYAN EY DERDİNE YANDIĞIM ÖKSÜZÜM YETİMİM UYAN

Ek 31. “Gel dost gel muhabbet edelim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

GEL DOST GEL MUHABBET EDELİM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
EROL CÖKE

TARİH
08/10/2009

(keman....

of of oy

dost dost oy

(saz... gel dost gel mu hab bet e de lim

mu hab bet i le dost e vi ne gi de lim

(saz...)

mu hab bet i le dost evi ne

gi di lir

me de d e

ah

gö nül ey

ah

me de d ey

SÖZ
OF OF DOST DOST OY
GEL DOST GEL MUHABBET EDELİM
MUHABBET İLE DOST EVİNE GİDELİM
MUHABBETİNEN CAN ALINIR VERİLİR
MUHABBAT İLE DOST ELİNE GİDİLİR
MEDET EY GÖNÜL EY

Ek 32. “Zalım avcı” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

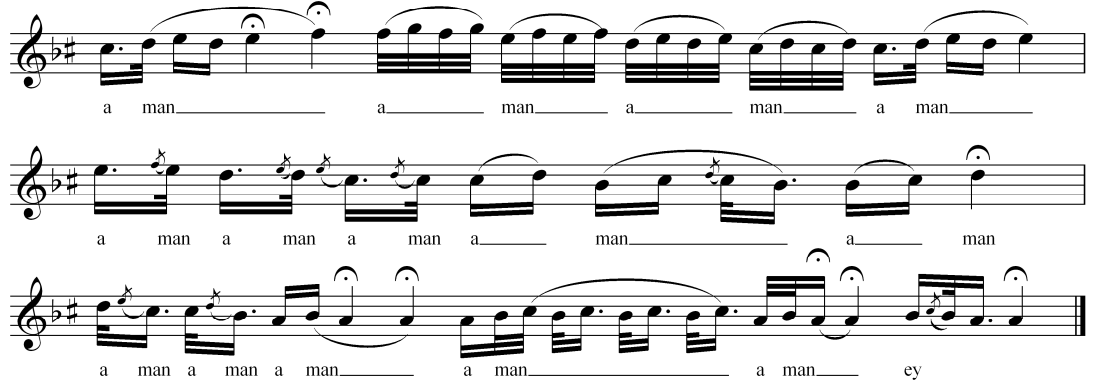
ZALIM AVCI

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
EROL CÖKE

TARİH
09/10/2009

za lim av cı vur du
be ni kır dı ka na dı mı ko lu mu
ko lu mu (saz... yav ru
la rım çe vir di
ler yo lu mu yo lu mu a man ey

SÖZ

ZALIM AVCI VURDU BENİ
 KIRDI KOLUMU KANADIMI
 YAVRULARIMLA BU DAĞDA ÇEVİRDİLER YOLUMU
 AMAN EY AMAN AMAN

Ek 33. “Aman Ankara’da yedim taze meyvayı” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

AMAN ANKARADA YEDİM TAZE MEYVAYI

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
HACI TAŞAN

TARİH
16/12/2009

The musical score is written in a single system with ten staves. The first seven staves are instrumental, featuring a melody in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is characterized by a series of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The eighth staff begins with the lyrics 'a man an ka ra da ye dim' and continues with 'ta ze mey va yı'. The ninth staff continues the melody with the lyrics 'bo şa çı ğ na mı şım'. The tenth staff continues the melody with the lyrics 'ya lan dün ya yı' and includes triplets marked with a '3' and a '3'. The score is written in a standard musical notation with a treble clef and a key signature of one flat.

a man an ka ra da ye dim ta ze mey va yı

(saz...) bo şa çı ğ na mı şım

ya lan dün ya yı 3 3

(saz...)

kes kin_____ den de sil dir_____

me yin_____ kün ya_____ yı_____ (saz...)

söy le yin a na ma a man_____ a nam_ ağ_____ la sı_____ n

a nam in_____ oğ_____ lu var_____ be ni ney le_____ sin_____

SÖZ

AMAN ANKARA DA YEDİM TAZE MEYVAYI
 BOŞA ÇIĞNEMİŞİM YALAN DÜNYAYI
 KESKİNDEN DE SİLDİRMEYİN KÜNYAYI
 SÖYLEYİN ANAMA ANAM AĞLASIN
 ANAMIN OĞLU VAR BENİ NEYLESİN

Ek 34. “Ben gidiyom emanetim Allaha” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

BEN GİDİYOM EMANETİM ALLAHA

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
HACI TAŞAN

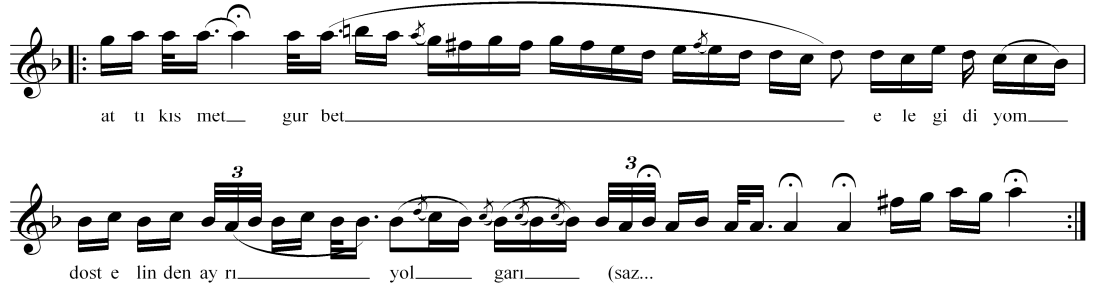
TARİH
23/09/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some measures containing triplets. The lyrics are written below the staff, aligned with the notes. The lyrics are in Turkish and describe a journey or a state of mind.

ben gi di yom

e ma _____ ne tim al la _____ ha _____ ka ra

göz lüm bu el _____ ler de kal gay rı _____ of _____ (saz...

SÖZ

BEN GİDİYORUM EMANETİM ALLAHA
 KARA GÖZLÜM BU ELLERDE KAL GAYRI
 ATTI KISMET GURBET ELE GİDİYOM
 DOST ELİNDEN AYRI YOL GAYRI

Ek 35. “İki büyük nimetim var” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

İKİ BÜYÜK NİMETİM VAR

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ERTAŞ

TARİH
12/12/2009

İ ki bö yü k ni me ti m var (Saz.....)

Bi ri a na m bi ri ya rim

İKİ BÜYÜK NİMETİM VAR
BİRİ ANAM BİRİ YARİM
İKİSİNE DE HÜRMETİM VAR
BİRİ ANAM BİRİ YARİM

Ek 36. “Zahidem” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

ZAHİDEM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
NEŞET ERTAŞ

TARİH
13/12/2009

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It consists of eight staves. The first five staves are instrumental, featuring various rhythmic patterns and melodic lines. The sixth staff begins with a treble clef and a key signature change to one sharp (F#), followed by a common time signature. It contains the lyrics "Za hi de kur ba nı n o y o f" with a fermata over the word "o". The seventh staff continues the melody with the lyrics "ne o la ca k ha li m (Saz..... Ge ne bi r la f". The eighth staff concludes the piece with the lyrics "du du ğu m kı rıl dı be lim" and a double bar line. The score includes various musical notations such as eighth notes, sixteenth notes, and rests.

SÖZ

ZAHİDE KURBANIN OY
NE OLACAK HALİM
GENE BİR LAF DUYDUM
KIRILDI BELİM

Ek 37. “Ela gözlü bir turnaya vurgunum” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KAYNAK KİŞİ
KAMİL ABALIOĞLU

ELA GÖZLÜ BİR DURNAYA VURGUNUM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

TARİHİ
07/05/2008

2

el a göz lü bir du r na ya vur gu nu m (saz... ko nuş mam gay da da i yi dar gı m

m (saz... kı rık tır kol la rı m sa na gır gı m.

m za ten ya ra lı yı m öl dür dün dur na m

SÖZ

ELA GÖZLÜ BİR TURNAYA VURGUNUM
 KONUŞMAM GAYRI İYİ DARGINIM
 KIRIKTIR KOLLARIM SANA KIRGIMIN
 ZATEN YARALIYIM ÖLDÜRDÜN TURNAM

Ek 38. “Haber sal sevdiğim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KAYNAK KİŞİ
KAMİL ABALIOĞLU

HABER SAL SEVDİĞİM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

TARİHİ
01/04/2008

ha ber sal sev di

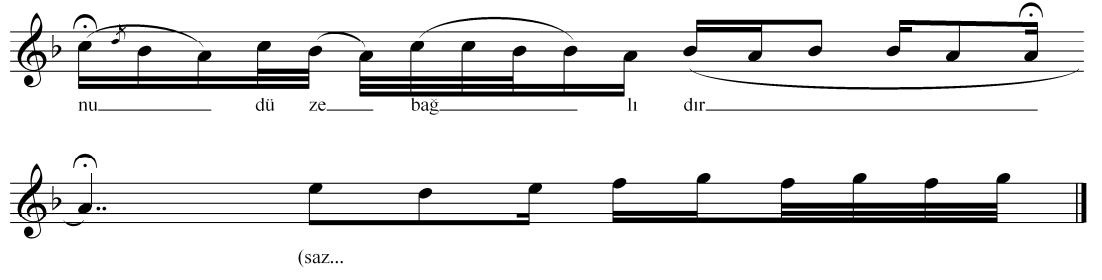
di m he men ge li rim bi zim

ka vuş ma mız bi ze

bağ lı dır (saz...

kar lı dağ lar a şar se ni bu lu rum

her yo ku şun so

SÖZ

HABER SAL SEVDİĞİM HEMEN GELİRİM
 BİZİM KAVUŞMAMIZ BİZE BAĞLIDIR
 KARLI DAĞLAR AŞAR SENİ BULURUM
 HER YOKUŞUN SONU DÜZE BAĞLIDIR

Ek 39. “Kardeş kurşunu” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KARDEŞ KURŞUNU

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
KAMİL ABALIOĞLU

TARİHİ
08/04/2008

A man ak şam dan baş la dı da o y şid det li yağ mu

r gar daş ım so kak lar ça mur

(saz...)

gar daş kur şu nu na da oy o lur mu ta mü l

vur du n_ gar da ş vur du n beş kur_ şun ye

ter_ gar da şın ku şu nu_ da düş man dan

be_ ter_

SÖZ

AMAN AKŞAM BAŞLADIDA ŞİDDETLİ YAĞMUR
 KARDAŞIM SOKAKLAR ÇAMUR
 KARDAŞ KURŞUNUNADA OLURMU TAMÜL
 VURUN KARDAŞ VURUN BEŞ KURŞUN YETER
 KARDAŞIN KURŞUNUDA DÜŞMANDAN BETER

Tamül: Tahammül

Ek 40. “Ağ gelin” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

AĞ GELİN

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
KAMİL ABALIOĞLU

TARİHİ
07/05/2008

2

3

4

5

6

7

a man ağ ge lin de in di mo la_____ yay la_____ da_____

n yay la da_____

2

8

n of (saz...

9

ba şın de ğil de_ gö zün

10

n of (saz...

11

be ni_ söy le de_ n

12

ağ ge li_ n

13

sür me li_ m

SÖZ

AÇ GELİNDE İNDİMİ OLA YAYLADAN
BAŞIN DEĞİL GÖZÜN BENİ SÖYLETEN
AÇ GELİN SÜRMELİM

Ek 41. “Benim işte” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KAYNAK KİŞİ
KAMİL ABALIOĞLU

BENİM İŞTE

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

TARİHİ
04/04/2008

The musical score is written in staff notation with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some rests. The lyrics are written below the staff, aligned with the notes. The score is divided into seven staves. The first four staves contain the main melody. The fifth staff contains the lyrics "Ne re de bir sa ra ra__ n yap rak gö__ rü r se_ n". The sixth staff contains the lyrics "(saz...". The seventh staff contains the lyrics "gu ru muş bir ağa__ 3 3 ç".

Ne re de bir sa ra ra__ n yap rak gö__ rü r se_ n

(saz...

gu ru muş bir ağa__ 3 3 ç

o be ni m iş te_____ (saz..)

şa kı yıp da lın da da_ ca nım_ ca nım_ ca nım ca nım

öt mek is ter sen_____ her yanı bu dan mı_ ş_

dal be n im iş te_____

SÖZ

NEREDE BİR SARARAN YAPRAK GÖRÜRSEN
 KURUMUŞ BİR AĞAÇ O BENİM İŞTE
 ŞAKIYIP DALINDA DA CANIM ÖTMEK İSTERSEN
 HER YANI BUDANMIŞ OBENİM İŞTE

Ek 42. “Bir oğlum olsa da” adlı eserin notası

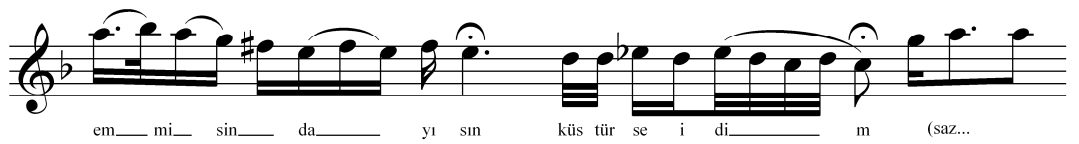
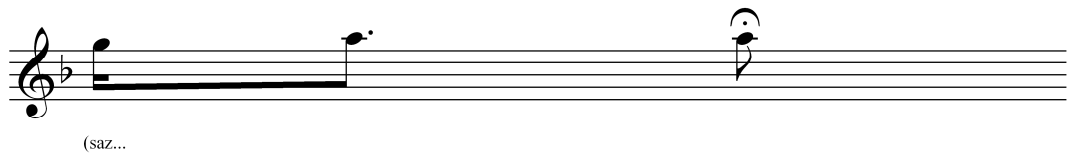
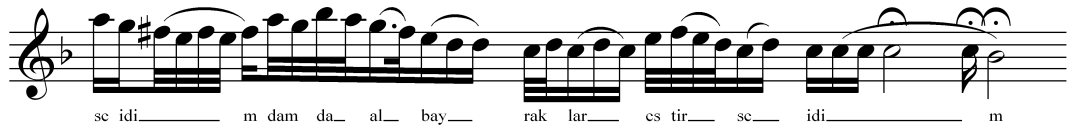
YÖRESİ
KIRIKKALE

BİR OĞLUM OLSADA

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
KAMİL ABALIOĞLU

TARİHİ
01/04/2008

ver__ al la hım ver_ ken di__ da__ lın__ dan__ bir de__ be__ 3 n

kok la__ yım__ dün__ ya dün ya__ gü lün de__ n

SÖZ

AMAN BİR OĞLUM OLSADA KESTİRSE İDİM
 DAMDA AL BAYRAKLAR ESTİRSE İDİM
 EMMİSİNİ DAYISINI KÜSTÜRSE İDİM
 VER ALLAHIM VER KENDİ DALINDAN
 BİRDE BEN KOKLAYAYIM DÜNYA GÜLÜNDEN

Ek 43. “Boz bulanık nehir” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

BOZ BULANIK NEHİR

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
EKREM ÇELEBİ

TARİHİ
01/10/2009

boz bu la nık ne hir 3 gi mi çağ lar dım (saz...

(saz...)

şim di en gin ler den a ka mı yor um

be li me ta ban ca

ka ma ta kar dı (saz... şim di bir ka yı şı

sı ka mı yo rum (saz...

SÖZ

BOZ BULANIK NEHİR GİBİ ÇAĞLARDIM
 ŞİMDİ ENGİNLERDEN AKAMIYORUM
 BELİME TABANCA KAMA TAKARDIM
 ŞİMDİ BİR KAYIŞI SIKAMIYORUM

Ek 44. “Yavru yavru” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

YAVRU YAVRU

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
EKREM ÇELEBİ

TARİHİ
03/10/2009

hu ma ku şu ylık sek ler den ses le... yav ru yav ru...
 nir yar koy num da...
 bir çift tur na... bes le... nir bes le...
 nir (saz...) yav ru yav ru... sen ağ la ma...
 sen ağ la ma... ka ra göz ler ıs la... nır...

ben ağ lam ki

(saz... de li gö nül

us la nır us la nır

(saz... gü lüm ey len ey

len (saz... bir gün o lur

SÖZ

YAVRU YAVRU HUMA KUŞU YÜKSEKLERDEN SESLENİR
 YAR KOYNUNDA BİR ÇİFT TURNA BESLENİR
 YAVRU YAVRU SEN AĞLAMA KARA GÖZLER ISLANIR
 BEN AĞLAM Kİ DELİ GÖNÜL USLANIR

Ek 45. “Soranlara ne deyim” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

SORANLARA NE DEYİM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
EKREM ÇELEBİ

TARİHİ
02/10/2009

ar ka da şım gur bet el de_____

vu ru du_____ ge lip ge çip so ran la ra_____ ne de yim_____ (saz...)

ya pa yal nız mem le_____ ke te va rın_____ ca

va rın ca_____ (saz...) kar şı çı kıp so ran_____

la ra ne de yim_____ ga rip_____ boy num bu ran_____ la ra ne de

SÖZ

ARKADAŞIM GURBET ELDE VURULDU
 GELİP GEÇİP SORANLARA NE DEYİM
 YAPA YALNIZ MEMLEKETE VARINCA
 KARŞI ÇIKIP SORANLARA NE DEYİM
 GARİP BOYNUM BURANLARA NE DEYİM

Ek 46. “Yine bahar geldi” adlı eserin notası

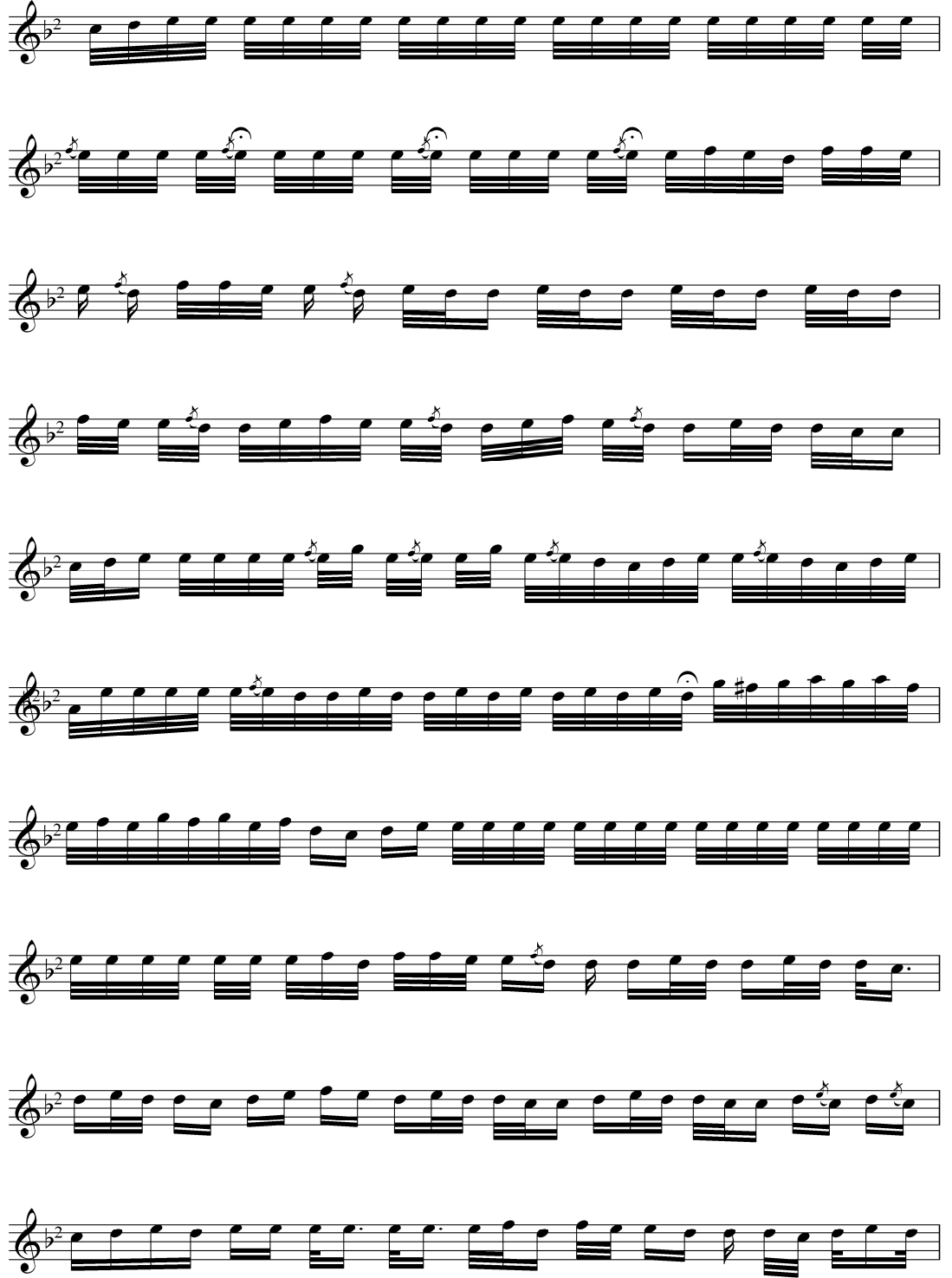
YÖRESİ
KIRIKKALE

YİNE BAHAR GELDİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
EKREM ÇELEBİ

TARİHİ
03/10/2009

ge ne bahar gel miş ne___ dir

ya___ radan___ (saz...

bil mem ne den___ yap rak aç maz___ gül___ ler oy___ oy___

___ (saz...

kar lı dağ lar kalk ma dık ça___ a ra___

___ dan (saz... kor ka rım ki dos ta

yol lar oy___ oy___ yol lar oy___ oy___

SÖZ

GENE BAHAR GELMİŞ NEDİR YARADAN
 BİLMEM NEDEN YAPRAK AÇMAZ GÜLLER OY OY
 KARLI DAĞLAR KALKMADIKÇA ARADAN
 KORKARIM Kİ DOSTA ERMEZ YOLLAR OY OY

Ek 47. “Karadağ’ın boz yılanı” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KARADAĞ’IN BOZ YILANI

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ERSOY SAVAŞ

TARİHİ
26/09/2009

ka ra da ğın

boz yı la nı ge lir do la nı do la nı

oy oy oy oy (saz...

yüz bin sene

mah kum yat san
 bu lu rum se ni vu ra nı oy oy oy oy oy
 oy oy oy (saz...)
 öl düm a ney
 ya dım a ney öl düm a ney yan dım a ney
 yağ lı kur şun ye dım a ney

SÖZ

KARA DAĞIN BOZ YILANI
 GELİR DOLANI DOLANI OY OY
 YÜZBİN SENE MAHKUM YATSAN
 BULURUM SENİ VURANI OY OY
 ÖLDÜM ANEY YANDIM ANEY

Ek 48. “Konya yolunda” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

KONYA YOLUNDA

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ERSOY SAVAŞ

TARİHİ
23/09/2009

The musical score is written on twelve staves. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some triplets indicated by a '3' over the notes. The score concludes with a final note on the twelfth staff.

iş te böy le o lur _____ gü ze

li ha sı_____ (saz...

ne gü zel gi yin miş_____

a ğır pa ha sı_____ (saz...

3

çö zül müş dü me si_____ ya nar ha va sı_____

bir çift gü zel gör düm kon ya yo lun da (saz...

SÖZ

İŞTE BÖYLE OLUR GÜZELİN HASI
 NE GÜZEL GİYİNMiŞ AĞIR PAHASI
 ÇÖZÜL MÜŞ DÜĞMESİ YANAR HAVASI
 BİR ÇİFT GÜZEL GÖRDÜM KONYA YOLUNDA

Ek 49. “Derdinden deli oldum” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

DERDİNDEN DELİ OLDUM

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ERSOY SAVAŞ

TARİHİ
25/09/2009

der dîn den del ol dum ne re de ku zum ey

vah vah ey

vah (saz...

i çim de bü yü yor bir in ci sı

zı ey vah

ey vah (saz...

SÖZ
 DİRDİNDEN DELİ OLDUM NEREDE KUZUM EYVAH
 İÇİMDE BÜYÜYOR BİR İNCİ SIZI EYVAH
 KENDİ KOÇ YAPILI ELAYDI GÖZÜ EYVAH

Ek 50. “Nedendir de suna boylum nedendir” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

NEDENDİR SUNA BOYLUM NEDENDİR

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

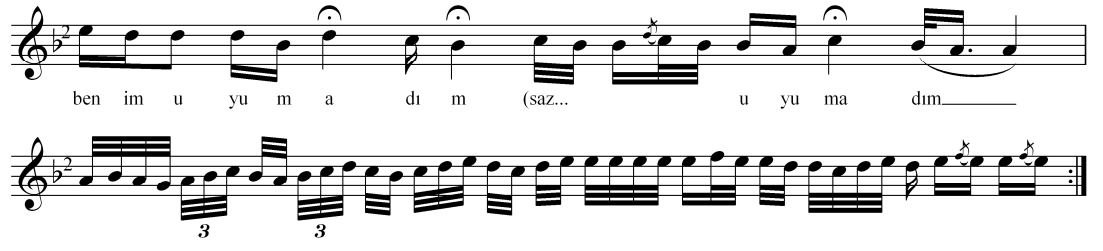
KAYNAK KİŞİ
ERSOY SAVAŞ

TARİHİ
28/09/2009

ne den dir de

su na boy lum ne den dir ne den dir (saz...

bu ge ce ki

SÖZ

NEDENDİR DE SUNA BOYLUM NEDENDİR NEDENDİR
 BU GECE Kİ UYUMADIM UYUMADIM
 ÇETİN DERLER AYRILIĞIN DİRDİNE DİRDİNE
 AYRILIK DİRDİNE DOYAMADIM DOYAMADIM

Ek 51. “Seferim ebedi” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

SEFERİM EBEDİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ERSOY SAVAŞ

TARİHİ
29/09/2009

(Saz.....)

Her se her ağ

la ma kab ri m ba şı m da kab ri m ba şı m da (Saz....

kal kıp ta göz ya ş m si le mem

a nam

SÖZ

HER SEHER AĞLAMA KABRİN BAŞINDA
KALKIP DAGÖZ YAŞIN SİLEMEN ANAM

HER SABAH BEKLEME SOFRA BAŞINDA
SEFERİM EBEDİ DÖNEMEN ANAM

Ek 52. “Şu fani dünya” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

ŞU FANİ DÜNYA

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ERSOY SAVAŞ

TARİHİ
27/09/2009

The musical score is written in 4/4 time and features a melody with various ornaments and a vocal line with lyrics. The score is divided into several systems, each containing a melodic line and a vocal line. The lyrics are in Turkish and describe the transient nature of the world.

(serbest)

şu fa ni dün ya da bir fi dan i

dim

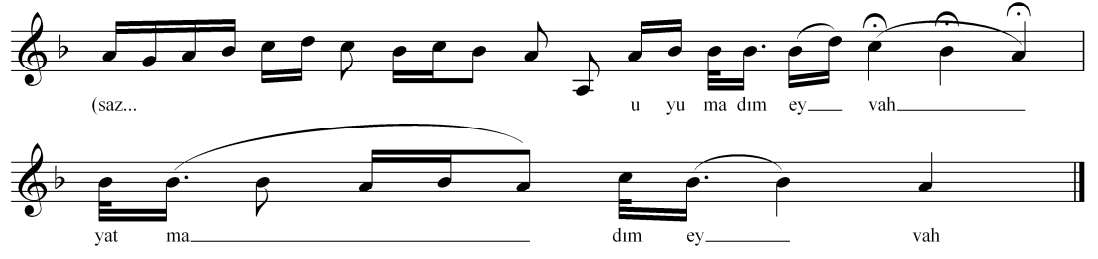
bil me dim ey vah

yet me dim ey vah

(saz...)

bir gü ze lin has re

ti ni çe ke rek

SÖZ

ŞU FANİ DÜNYADA BİR FİDAN İDİM
 BÜYÜMEDİM EYVAH YETMEDİM EYVAH
 BİR GÜZELİN HASRETİNİ ÇEKEREK
 UYUMADIM EYVAH YATMADIM EYVAH

Ek 53. “Sarı çiğdem gibi” adlı eserin notası

YÖRESİ
KIRIKKALE

SARI ÇİĞDEM GİBİ

NOTAYA ALAN
ALİ TAHSİN GÜL

KAYNAK KİŞİ
ERSOY SAVAŞ

TARİHİ
24/09/2009

The musical score is written in a single system with 14 staves. The first five staves contain instrumental notation. The sixth staff begins the vocal melody with the lyrics "sa rı çiğ dem gi bi". The seventh staff continues with "sa rart tın be ni (saz...)". The eighth staff has "su suz pı nar gi bi ku rut tın be". The ninth staff has "ni (saz...) se vi yo rum di ye". The tenth staff has "de a vut tun be ni". The eleventh staff has "(saz...) di le rim sev gi ni". The twelfth staff has "sen de a la ma sen so nun da be ni". The notation includes various musical symbols such as treble clefs, time signatures, notes, rests, and slurs.

sa rı çiğ dem gi bi

sa rart tın be ni (saz...)

su suz pı nar gi bi ku rut tın be

ni (saz...) se vi yo rum di ye

de a vut tun be ni

(saz...) di le rim sev gi ni

sen de a la ma sen so nun da be ni

SÖZ

SARI ÇİĞDEM GİBİ SARARTTIN BENİ
SUSUZ PINAR GİBİ KURUTTUN BENİ
SEVİYORUM DİYE DE AVUTTUN BENİ
DİLERİM SEVGİNİ SENDE ALAMA
EN SONUNDA BENİ ZALİM ARA BULAMA

ÖZGEÇMİŞ

Ali Tahsin GÜL 1980 yılında Amasya'nın Merzifon ilçesine bağlı Karamustafa Paşa Köyünde doğdu. İlköğrenimini burada sürdüren Ali Tahsin GÜL, orta ve lise tahsilini Kırıkkale'de tamamladı. 1998 yılında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümünü kazandı ve 2001 yılında buradan mezun olup, M.E.B.'na bağlı müzik öğretmeni olarak atandı. Eskişehir ve Osmaniye illerinde görev yaptıktan sonra 2005 yılında M.E.B.'nın açmış olduğu Güzel Sanatlar Liseleri sınavını kazandı. Halen Kırıkkale Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde bağlama alanında müzik öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir.